

Projekt

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA LUBACZOWA
NA LATA 2016-2026**

Gmina Miejska Lubaczów
ul. Rynek 26
37-600 Lubaczów

Sierpień 2018r.

Miasto Lubaczów przystąpiło do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026. Dokument ten odgrywać będzie bardzo ważną rolę w okresie programowania UE. Pozwoli wyznaczyć obszary problemowe na terenie miasta a następnie działania w zakresie ich rewitalizacji.

*Urząd Miejski w Lubaczowie
Referat Inwestycji i Rozwoju
ul. Rynek 26, 37-600 Lubaczów*

Skład zespołu autorskiego:

- 1. Piotr Bednarczyk*
- 2. Renata Welcz*
- 3. Tomasz Niedźwiecki*

SPIS TREŚCI

<u>SPIS TREŚCI.....</u>	<u>3</u>
<u>1. WSTĘP.....</u>	<u>5</u>
<u>2. DEFINICJE</u>	<u>7</u>
<u>3. METODOLOGIA PRAC.....</u>	<u>12</u>
<u>4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....</u>	<u>17</u>
<u>1. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.....</u>	<u>17</u>
<u>2. Strategia Europa 2020.....</u>	<u>17</u>
<u>3. Deklaracja z Toledo.....</u>	<u>18</u>
<u>4. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.....</u>	<u>18</u>
<u>5. Strategia Rozwoju Kraju 2020, aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.....</u>	<u>18</u>
<u>6. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.....</u>	<u>19</u>
<u>7. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020</u>	<u>20</u>
<u>8. Strategia Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020.....</u>	<u>20</u>
<u>9. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....</u>	<u>20</u>
<u>10. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.....</u>	<u>21</u>
<u>11. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.....</u>	<u>21</u>
<u>12. Krajowa Polityka Miejska 2023.....</u>	<u>22</u>
<u>13. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.....</u>	<u>23</u>
<u>14. Umowa Partnerstwa.....</u>	<u>23</u>
<u>15. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia.....</u>	<u>24</u>
<u>16. Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji.....</u>	<u>24</u>
<u>17. Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.....</u>	<u>25</u>
<u>18. Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020.....</u>	<u>26</u>
<u>19 RPO Województwa Podkarpackiego 2014-2020.....</u>	<u>26</u>
<u>20. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030.....</u>	<u>27</u>
<u>21. Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020.....</u>	<u>28</u>
<u>22. Strategia rozwoju miasta Lubaczowa na lata 2018- 2038.....</u>	<u>29</u>
<u>23. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego</u>	<u>29</u>
<u>24. Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Lubaczowa na lata 2016-2023.....</u>	<u>30</u>
<u>25. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lubaczów na lata 2015 - 2020.....</u>	<u>31</u>
<u>5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH.....</u>	<u>32</u>
<u>5.1 Metodologia diagnozowania zjawisk kryzysowych.....</u>	<u>32</u>
<u>5.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.....</u>	<u>33</u>
<u>5.3. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej.....</u>	<u>42</u>
<u>5.4. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze technicznej oraz przestrz.-funkcjonalnej.....</u>	<u>43</u>
<u>5.5. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej.....</u>	<u>45</u>
<u>6. DELIMITACJA.....</u>	<u>50</u>
<u>6.1 Metodologia delimitacji.....</u>	<u>50</u>
<u>6.2 Delimitacja obszaru zdegradowanego.....</u>	<u>50</u>

6.3 Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	53
6.4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	54
7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	61
7.1 Opis wizji stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	61
7.2. Misja programu rewitalizacji.....	62
8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	63
8.1 Cele rewitalizacji.....	63
8.2. Cel strategiczny 1. Odnowa społeczna oraz wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.....	64
8.3 Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury społecznej i komunalnej, przestrzeni publicznej oraz jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji.....	64
9 PROJEKTY REWITALIZACYJNE.....	65
9.1. Projekty społeczne.....	66
9.2. Projekty infrastrukturalne.....	69
9.3. Mechanizmy wsparcia interesariuszy rewitalizacji	78
9.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	81
10 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI.....	84
11 RAMY FINANSOWE PROGRAMU.....	86
11.1 Indykatywne ramy finansowe Programu Rewitalizacji.....	86
11.2. Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych.....	86
11.3 Regionalny Program Operacyjny Woj. Podkarpackiego na lata 2014–2020.....	86
11.4 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020.....	89
11.5 Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	89
11.6 Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej....	91
11.7. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020.....	91
11.8 Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych.....	92
11.9 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020.....	93
11.10. NPPDL - Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej / Rządowy program na rzecz rozwoju oraz konkurencyjności regionów poprzez wsparcie lokalnej infrastruktury drogowej.....	93
12 MECHANIZMY WŁĄCZENIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY DO OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU.....	94
12.1 Etap przygotowania (diagnoza i programowanie).....	96
12.2 Etap wdrażania.....	96
12.3 Etap monitorowania.....	97
12.4 Ewaluacja.....	97
12.5 Aktualizacja.....	98
13 INFORMACJA DOTYCZĄCA PRZEPROWADZONEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	99
14 SPOSÓB REALIZACJI DOKUMENTU A POLITYKA MIESZKANIOWA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE.....	103

1. WSTĘP

Wieloletnie zaniedbania w gospodarowaniu przestrzenią publiczną oraz niewystarczające środki na remonty i modernizacje majątku komunalnego spowodowały, że w wielu miastach Polski doszło do degradacji tkanki miejskiej, zwłaszcza w zakresie zużycia technicznego i funkcjonalnego infrastruktury oraz zabudowy mieszkaniowej, a także powstania licznych problemów gospodarczych i społecznych. Sytuacja ta wymaga zdecydowanego i konsekwentnego przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom.

Odpowiedzią na te wyzwania ma być rewitalizacja, rozumiana jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Lubaczów to miasto w południowo-wschodniej Polsce, siedziba powiatu lubaczowskiego. Miasto stanowi 1,97% powierzchni powiatu lubaczowskiego. Miasto stanowi centrum życia społeczno-gospodarczego i kulturalnego regionu jest samodzielną gminą miejską. Na terenie miasta znajdują się banki, biura adwokackie i notarialne, jednostki szkoleniowo-usługowe, organizacje społeczne, polityczne i zawodowe. Miasto przyciąga nowych mieszkańców, głównie z okolicznych wsi. Negatywna tendencja jest migracja z miasta najbardziej aktywnej części młodzieży, która kontynuując naukę w szkołach wyższych najczęściej pozostaje w ośrodkach akademickich i z nimi wiąże dalsze życie zawodowe. W mieście zlokalizowane są szkoły podstawowe, szkoły szczebla gimnazjalnego, ponadto w mieście zlokalizowane są szkoły ponadgimnazjalne: średnie i zawodowe, przyciągające mieszkańców wsi i miast powiatu lubaczowskiego i sąsiednich.

Pierwsza wzmianka o Lubaczowie pochodzi z 1214 roku, prawa miejskie uzyskała w 1376 roku. Początkowo istniał pod nazwą Lubacew (Ljubacew). Od 1376 roku utrwaliła się forma Lubaczów. Po I wojnie światowej miasto uzyskało rangę powiatu. Lubaczów sąsiaduje z gminą Oleszyce, gminą Lubaczów i gminą Cieszanów. Jest to jedna ze 159 gmin województwa podkarpackiego. Zajmuje powierzchnię 26 km². Gminę Miejską Lubaczów stale zamieszkuje 12521 mieszkańców stan na XI.2016 rok (dane: Ewidencja Ludności UM).

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniami gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich, jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia nabierać zaczęły planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru. Definicja rewitalizacji jest zapisana w Ustawie o rewitalizacji (art. 2, ust. 1), w której określono ją jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych). Jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez lokalnych interesariuszy. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Upowszechnienie działań rewitalizacyjnych w Polsce nastąpiło wraz z wejściem do Unii Europejskiej. Wcześniej funkcjonowały w kraju pojedyncze inicjatywy wybranych miast, które nie ujmowały zagadnienia rewitalizacji w sposób kompleksowy. Od 2004 roku uruchomione zostały znaczne środki finansowe w ramach Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego na lata 2004-2006, przeznaczone na rewitalizację obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych. Było to innowacyjne podejście do odnowy zdegradowanych obszarów w skali całej Wspólnoty Europejskiej. W Polsce po raz pierwszy rewitalizacja została włączona w główny nurt priorytetów i działań programów funduszy strukturalnych.

Rewitalizacja stała się w ostatnim czasie ważnym elementem systemowego programowania rozwoju miast. Obecnie najwięcej uwagi poświęca się zagadnieniom społecznym w rewitalizacji. Towarzyszy temu szereg zmian legislacyjnych porządkujących proces rewitalizacji, związanych przede wszystkim z uchwaleniem Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1023). Za sprawą Krajowej polityki miejskiej i Założeń narodowego planu rewitalizacji, odnowa obszarów zdegradowanych stała się filarem rozwoju kraju na najbliższe lata. Wsparcie finansowe Unii Europejskiej kierowane jest nie tylko na projekty rewitalizacyjne, ale także na działania przygotowawcze, związane z procedurą sporządzania programów rewitalizacji.

Celem opracowania GPR jest zaplanowanie procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów dotkniętych szczególną skalą problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych. GPR ma charakter kompleksowy i zintegrowany oraz dotyczy wszystkich kluczowych sfer odnowy miasta, w tym szczególnie sfery społecznej. Zaplanowane działania rewitalizacyjne mają charakter zintegrowany i wielopłaszczyznowy, do opracowania dokumentu została zaangażowana społeczność lokalna (mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, urzędnicy czy pozostali interesariusze obszarów wyznaczonych do rewitalizacji).

Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych. Pierwszym kluczowym etapem była diagnoza obszaru rewitalizacji. Na etapie tym zastosowano szereg metod badawczych, wykorzystanych w celu pogłębienia analizy przyczyn zjawisk kryzysowych oraz identyfikacji kluczowych potencjałów obszaru rewitalizacji. Rewitalizacja miasta Lubaczowa koncentruje się na 5 głównych obszarach:

- a) gospodarczym – rozpowszechnianie i ułatwianie aktywności gospodarczej;
- b) społecznym – działania koncentrujące się na zapobieganiu patologiom i wykluczeniu społecznemu (marginalizacji, bezrobociu, ubóstwu) oraz mające na celu wzrost poziomu integracji mieszkańców gminy;
- c) przestrzenno-funkcjonalnym – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym: zaplanowano inwestycje w zakresie budowy elementów małej infrastruktury rekreacyjnej, zagospodarowania obszarów stanowiących miejsca rozrywki i integracji dla mieszkańców;
- d) technicznym – zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska;
- e) środowiskowym – brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta, obejmujących całość

lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych.

Zapisy GPR mogą wydawać się momentami dość ogólnikowe - zwłaszcza w kontekście możliwych do realizacji dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale przy tak dużej ilości i różnorodności zgłoszonych pomysłów na rewitalizację, ich ujęcie w programie nie było możliwe bez niezbędnych uogólnień, a nie było zamiarem autorów nikogo wykluczać, w tym jakże ważnym procesie. Ponieważ tylko kompleksowo uda się zrewitalizować nasze miasto i zrealizować cele wyznaczone w niniejszym programie.

2. DEFINICJE

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzennofunkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a) uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b) pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzennofunkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d) właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e) zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennofunkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f) koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g) realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w Umowie Partnerstwa, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji – inicjowany, sporządzany oraz uchwalany przez Radę Miejską na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Jest to „wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji” (Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Warszawa, 02.08.2016, s. 7–8.). Dokument obejmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych, ponieważ tylko taka różnorodna konstrukcja warunkuje osiągnięcie efektów.

Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów (zawierający listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów

rewitalizacji) albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji (zawierający charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową), zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Komplementarność przestrzenna – oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa – oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle. Komplementarność międzyokresowa – oznacza konieczność dokonania rozeznania, analizy i krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności), sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji. W oparciu o dokonane analizy zasadne jest zadbanie o uzupełnianie (dopełnianie) przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności o charakterze infrastrukturalnym, projektami komplementarnymi, np. o charakterze społecznym, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej, ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.

Komplementarność źródeł finansowania – w kontekście polityki spójności 2014-2020, oraz następnej perspektywie oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

Interesariusze rewitalizacji - w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe,
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt. 1,
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- 6) organy władzy publicznej,
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt. 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Partycypacja społeczna - aktywny udział interesariuszy na każdym etapie realizacji zadań związanych z rewitalizacją.

Struktura dokumentu

Niniejszy Program zawiera:

- a) Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b) Diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c) Zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d) Wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e) Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f) Listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) Charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;

- h) Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i) Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j) Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- i) System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- EFS – Europejski Fundusz Społeczny,
- FS – Fundusz Spójności,
- RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- RPO WP 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- MŚP – sektor Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- PPP – Partnerstwo Publiczno – Prywatne,
- IZ RPO – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym,
- NMF – Norweski Mechanizm Finansowy,
- MF EOG – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- COSME - Europe's programme for small and medium-sized enterprises (program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na lata 2014–2020),
- GPR – Gminny Program Rewitalizacji,

3. METODOLOGIA PRAC

GPR opracowany został z wykorzystaniem modelu partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad GPR, za pomocą przeprowadzonych konsultacji społecznych, warsztatów, diagnozy, badań ankietowych oraz opracowania dokumentu. Etapy prac nad PR obejmowały następujące działania:

1. W dniu 8 listopada 2016 – Ogłoszenie o Harmonogramie prognozowanych prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026 z uwzględnieniem partycypacji społecznej

<http://www.lubaczow.pl/go.php?pl/rewitalizacja/art1.html>

2. W dniu 8 listopada 2016 - Ankieta do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2026 (Opracowanie Programu Rewitalizacji Obszarów Zdegradowanych)

<http://www.lubaczow.pl/go.php?pl/rewitalizacja/art2.html>

3. W dniu 21 listopada 2016 – Ogłoszenie o otwartej debacie nt: „Opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026”, która odbyła się w dniu 23.11.2016 r. o godz. 15.00 w sali obrad Urzędu Miejskiego w Lubaczowie. Pozyskano opinie i stanowiska mieszkańców dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych. Podczas zebrania ustalono zmianę dotychczasowych pytań ankiety.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?pl/rewitalizacja/art3.html>

4. Ogłoszenie z dnia 14 grudnia 2016 o nowym wzorze ankiety oraz przedłużeniu terminu zbierania ankiet (w związku ze zmianą jej wzoru) do dnia 20.12.2016r., a także zapowiedź kolejnej (otwartej) debaty w sprawie projektu pn. „Opracowanie Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa z uwzględnieniem specyfiki i uwarunkowań obszarów wymagających szczególnej interwencji”, którą zaplanowano na dzień 19.12.2016r. na godzinę 15:00

<http://www.lubaczow.pl/go.php?pl/rewitalizacja/art4.html>

5. W dniu 14 grudnia 2016 – Ogłoszenie o kolejnej otwartej debacie nt: „Opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026”, która odbyła się w dniu 19.12.2016r. o godzinie 15:00 w Sali Obrad Urzędu Miejskiego w Lubaczowie, na której pozyskano opinie i stanowiska mieszkańców dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?pl/rewitalizacja/art5.html>

6. W dniu 16 stycznia 2017 – Ogłoszenie o pozyskaniu opinii i stanowisk mieszkańców w zakresie prezentacji wstępnie zdefiniowanych obszarów zdegradowanych, a następnie objęcia ich przedmiotem rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych ustalono, że do rewitalizacji (na wstępnym etapie opracowania GPR) planowane są tereny :

a) ul. Szopena w szczególności blok 26, 28, oraz zabudowa do skrzyżowania z ul. Budowlanych do tunelu

b) ul. Kolejowa

c) os. Słowackiego

d) ul. Mickiewicza, ul. Grunwaldzka, Piłsudskiego, św. Anny, ul. Rynek

e) os. Mały Łązek

f) ul. Sobieskiego

g) Podobszar A: ulice: Kościuszki, Kurierów AK, Zespół Placówek Jana Pawła II, Zakład Usług Galanteryjnych

h) Podobszar B: tereny po „Befamie”- ul. Sobieskiego, ul. Mazury

i) Podobszar C: os. Żuki

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art6.html>

Zaprezentowane wstępne granice obszaru (zestawienie poniżej) zostały w dalszym toku konsultacji rozszerzone.

1) Mapa obszarów zdegradowanych

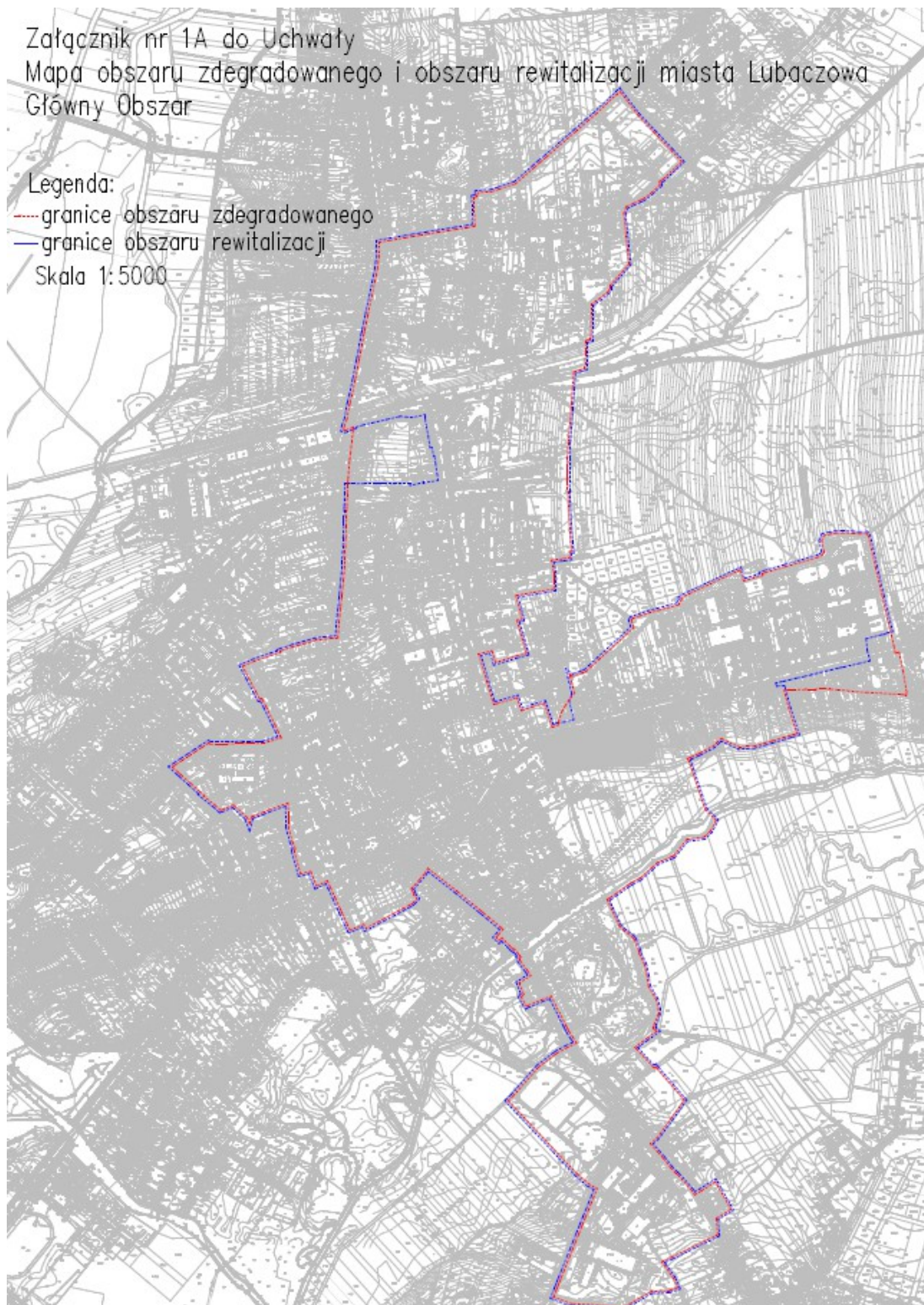

7. W dniu 27 stycznia 2017 Obwieszczenie w sprawie konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Lubaczów w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Lubaczowa. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w terminie od dnia 03.02.2017 r. do dnia 05.03.2017 r.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art8.html>

Załącznik nr 1A do Uchwały
Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa
Główny Obszar

- Legenda:
- - granice obszaru zdegradowanego
- - granice obszaru rewitalizacji
Skala 1:5000

8. W dniu 27 stycznia 2017 Obwieszczenie w sprawie rozpoczęcia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Lubaczowie sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje społeczne odbyły się w terminie od dnia 03.02.2017 r. do dnia 05.03.2017 r.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art9.html>

9. Ogłoszenie z dnia 3 lutego 2017 r. podsumowujące spotkanie na którym zostały rozszerzone granice obszaru zdegradowanego.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art7.html>

10. Ogłoszenie z dnia 15 lutego 2017 r. o konsultacjach społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Lubaczowie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta oraz projektu Uchwały Rady Miejskiej w Lubaczowie w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, a także zaprasza interesariuszy rewitalizacji na wywiady grupowe w ramach prac nad Opracowaniem Programu Rewitalizacji miasta Lubaczowa na lata 2016-2026, które odbyły się w dniu 23 luty 2017 roku.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art10.html>

10. W dniu 08 marca 2017 opublikowano informację podsumowująca przeprowadzone konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Miejskiej w Lubaczowie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Miejskiej w Lubaczowie.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art11.html>

11. Obwieszczenie z dnia 6 kwietnia 2017 w sprawie rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Lubaczowie sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art14.html>

12. Obwieszczenie z dnia 4 kwietnia 2017 o naborze członków Komitetu Rewitalizacji, zgodnie z procedurą zawartą w Regulaminie, przyjętym Uchwałą NR 303/XXXIII/2017 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Nabór na członków Komitetu Rewitalizacji.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art15.html>

13. W dniu 14 kwietnia 2017 Ogłoszenie o debacie nt: „Opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026”, która odbyła się w dniu 24.04.2017

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art16.html>

14. Ogłoszenie z dnia 27 kwietnia 2017 o otwartej debacie nt: „Opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Lubaczowa na lata 2016-2026”, która odbyła się w dniu 05.05.2017 r., na której zbierano dane do projektów rewitalizacyjnych.

<http://www.lubaczow.pl/go.php?/pl/rewitalizacja/art17.html>

15. W terminie od września 2017 r do marca 2018 opracowano założenia realizacyjne projektów rewitalizacyjnych, jednocześnie od stycznia 2018r rozpoczęto pracę nad opracowaniem Strategii rozwoju miasta Lubaczowa na lata 2018-2038. Nie wszystkie projekty rewitalizacyjne spełniały przesłanki rewitalizacyjne, dlatego też umieszczone zostały jako projekty inwestycyjne. Opracowanie zarówno GPR jak i strategia wzajemnie się uzupełniają oraz w sposób kompleksowy programują rozwój i działania rewitalizacyjne w mieście Lubaczowie.

16. Sierpień 2018r. - poddanie konsultacji społecznej projektu GPR.

4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących strategię rozwoju gminy, w związku z czym proces rewitalizacji powinien stanowić element całościowej wizji rozwoju gminy. Poniżej przedstawiono powiązania niniejszego dokumentu z celami wdrażanej polityki krajowej, regionalnej i lokalnej.

1. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

W 2007 roku został przyjęty dokument podkreślający potrzebę opracowania strategii zintegrowanego rozwoju miejskiego, uwzględniający aspekty ekonomiczne, społeczne, ekologiczne oraz wymiar zdrowotny i kulturowy, a także zdolność instytucjonalną państwa. W ramach Karty Lipskiej zostały określone dwa kluczowe cele:

I. Wykorzystanie na większą skalę zintegrowanego podejścia do polityki rozwoju miejskiego – wskazujący na następujące strategie:

- Tworzenie i zapewnianie przestrzeni publicznych wysokiej jakości
- Modernizacja sieci infrastruktury i poprawa wydajności energetycznej
- Aktywna polityka innowacyjna i edukacyjna

II. Zwrócenie szczególnej uwagi na najuboższe dzielnice w kontekście miasta jako całości – oparty na strategiach działania:

- Realizacja strategii podnoszenia jakości środowiska fizycznego
- Wzmocnienie gospodarki lokalnej i lokalnej polityki rynku pracy
- Aktywna polityka edukacji i szkoleń dla dzieci i młodzieży
- Promowanie sprawnego i korzystnego cenowo transportu miejskiego.

Narzędzia wykorzystywane do wdrażania programów zintegrowanego rozwoju powinny:

- opisywać mocne i słabe strony miast i dzielnic na podstawie analizy bieżącej sytuacji,
- określać spójne cele rozwoju dla obszaru miejskiego i tworzyć wizję dla miasta,
- koordynować terytorialne, sektorowe i techniczne plany oraz strategie, a także zapewniać, że planowane inwestycje przyczynią się do promowania równomiernego rozwoju obszaru miejskiego,
- koordynować i skupiać pod względem przestrzennym wykorzystanie funduszy przez uczestników sektora publicznego i prywatnego,
- być koordynowane na poziomie lokalnym i miejskim oraz angażować obywateli i innych partnerów, którzy mogą wnieść znaczny wkład w kształtowanie przyszłej jakości każdego obszaru w wymiarze gospodarczym, społecznym, kulturalnym i ekologicznym.

W opracowanym GPR zostały uwzględnione powyższe wytyczne Karty Lipskiej.

2. Strategia Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu została przyjęta w 2010 roku i wyznacza główne cele rozwoju Europy. Podstawowym założeniem jest zwiększenie liczby miejsc pracy oraz podniesienie standardów życia. Wyznaczonych pięć głównych celów nawiązuje do: zatrudnienia, badań i innowacji, zmiany klimatu i energii, edukacji oraz walki z ubóstwem. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: rozwój inteligentny, rozwój zrównoważony oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Wskazane w GPR projekty działań rewitalizacyjnych wpisują się w nakreślone przez Komisję Europejską projekty przewodnie, umożliwiające postęp w ramach wskazanych

powyżej priorytetów. W szczególności dotyczy priorytetu III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, wpływając na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

1) Cel 1 - Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.

2) Cel 4 - Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

3) Cel 5 - Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

3. Deklaracja z Toledo

Dokument podkreśla znaczenie zintegrowanej rewitalizacji miast dla rozwoju inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu. Deklaracja wytycza główne kierunki działań w oparciu o:

- wzmocnienie wymiaru miejskiej polityki spójności,
- osiągnięcie zgodności pomiędzy wymiarem terytorialnym i miejskim - wymiar miejski powinien stanowić integralną część koncepcji spójności terytorialnej,
- kontynuację promowania badań, studiów porównawczych, statystyk, wymiany dobrych praktyk, rozpowszechnianie wiedzy dot. rozwoju miast oraz wzmocnianie ich koordynacji,
- promowanie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast poprzez wypracowanie instrumentów dla wdrażania Karty Lipskiej - stworzenie nowych instrumentów dla zintegrowanych i zrównoważonych polityk rozwoju miasta na wszystkich poziomach zarządzania: lokalnym regionalnym i krajowym),
- zapoczątkowanie dyskusji dot. najważniejszych wyzwań, przed którymi staną miasta europejskie w przyszłości.

Dokument ten wyznacza wspólne ramy dla procesu rewitalizacji miast europejskich, a GPR spełniając wytyczne wpisuje się w założenia Deklaracji.

4. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;

Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: CEL 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

5. Strategia Rozwoju Kraju 2020, aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą. GPR wpisuje się w następujące cele w obszarze:

- Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo: Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli;
- Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka: Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki, Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego, Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna: Cel III.1. Integracja społeczna, Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

6. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Jest ona także podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku 2020. Według wizji Strategii w 2020 roku polskie regiony stanowiąc będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności. Realizacja wizji będzie możliwa poprzez osiągnięcie głównego celu strategii, którym jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Realizacji celu strategicznego służyć będą trzy cele:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach celu 2. ujęto cel operacyjny 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. W Polsce znajduje się wiele obszarów które, pomimo znacznej na tle innych jednostek terytorialnych zamożności, utraciły w ostatnich latach, na skutek zmian społeczno-gospodarczych, możliwości wzrostu i kreowania zatrudnienia z powodu upadku tradycyjnego przemysłu, gwałtownej zmiany koniunktury na wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego czy też powiązanej z tymi procesami degradacji infrastruktury, w tym mieszkaniowej, a także dużego odpływu ludności. Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały działania: wsparcie jakości kapitału ludzkiego, modernizacja struktury gospodarczej, wspierające nadrabianie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej, wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu subregionalnym, wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych obejmujących zagadnienia infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne.

Działania w ramach tego obszaru problemowego polityki regionalnej będą prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji. GPR jest zgodny z następującymi celami (strategiczny cel polityki regionalnej): Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym;

- Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”);
- Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

7. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Aby osiągnąć zamierzony cel główny, Strategia wyodrębnia 3 cele szczegółowe, których realizacja będzie wiodła do spełnienia nakreślonego planu, tj.: 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarce. Drugi cel szczegółowy wskazuje na konieczność koncentracji działań w obszarze spójności społecznej i rozwoju zrównoważonym terytorialnie, co oznacza m.in. prowadzenie skutecznej polityki regionalnej dostosowanej do specyfiki danego terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, rozwojowi lokalnych rynków pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców, czy poprawie dostępu do usług publicznych z wykorzystaniem potencjałów lokalnych i subregionalnych gospodarek, jak również własnych zasobów.

Są to równocześnie działania, na których skupia się niniejszy GPR. Dalej, SOR, wylicza obszary, wpływające na osiągnięcie w/w celów: kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko i bezpieczeństwo narodowe. W kontekście tych wytycznych GPR jest odpowiedzią na założone w Strategii priorytety i zarazem środkiem do ich osiągnięcia.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury.

8. Strategia Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Wizja: Polska Wschodnia makroregionem dynamicznie rozwijającym się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, stopniowo i systematycznie poprawiającym swoją pozycję rozwojową i konkurencyjną w kraju oraz w Unii Europejskiej.

Głównym celem jest wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej Polski Wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej.

- 1) Priorytet I - Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego
- 2) Priorytet II - Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy
- 3) Priorytet III - Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP
- 4) Priorytet VII - Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej

Obszar strategiczny 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego.

Kierunek działań: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy i Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.

9. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Dokument ten opiera się na koncepcji polegającej na budowaniu kapitału ludzkiego w pięciu etapach życia:

1. wczesne dzieciństwo,
2. edukacja szkolna,
3. edukacja na poziomie wyższym,

4. aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo,
5. starość.

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

GPR jest zgodny z następującymi celami:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;
- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Dokument powstał w odpowiedzi na jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w raporcie „Polska 2030”. W Strategii kapitał społeczny rozumiany jest jako wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiąganiu wspólnych celów. Ze względu na szeroki zakres pojęcia kapitału społecznego. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 jest dokumentem horyzontalnym i wieloaspektowym, a jego przygotowanie wymagało współpracy i zaangażowania wielu partnerów. GPR wpisuje się w:

- Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

10. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

„Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji” jest programem rozwoju, w rozumieniu art. 15, ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.1). Jest to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii Rozwoju Kraju 2020” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz innych strategii rozwoju. GPR wpisuje się w realizację celu głównego Strategii, którym jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Ma on być osiągnięty do końca 2020 r. przez realizację poniższych celów operacyjnych:

- Cel operacyjny 1 Usługi dla aktywności i profilaktyki,
- Cel operacyjny 3 Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalnie środowisko,
- Cel operacyjny 4 Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
- Cel operacyjny 5 Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni

11. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań

służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

W dokumencie wskazano, na nadrzędną ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, z której wyprowadzono wprost zasady planowania publicznego. Wśród nich należy wymienić: zasadę racjonalności ekonomicznej, zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, zasadę przezorności ekologicznej i zasadę kompensacji ekologicznej. Zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę oznacza w szczególności intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny. W praktyce zasada ta przeciwdziała rozpraszaniu zadań inwestycyjnych, przyczynia się do efektywnego wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej, chroniąc jednocześnie przestrzeń wewnątrz miast przed dewastowaniem (zasada odnosi się do recyklingu przestrzeni).

GPR wpisuje się w następujące cele:

- 1) Cel 2 - Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- 2) Cel 4 - Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- 3) Cel 6 - Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

W ramach celu 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, zaplanowano działanie 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.

W punkcie tym ustalono, że działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu, dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

12. Krajowa Polityka Miejska 2023

Strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Uszczegółowieniem powyższego celu strategicznego jest pięć celów szczegółowych, spójnych z celami postawionymi w dokumentach strategicznych Polski oraz Unii Europejskiej, kreujących miasto / tereny zurbanizowane konkurencyjne, silne, spójne, zwarte i zrównoważone, sprawne. Do roku 2020 proponuje się następujące cele krajowej polityki miejskiej:

- I. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.
- II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.

III. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację degradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.

IV. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.

V. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

GPR jest zgodny z celami Krajowej Polityki Miejskiej, ponieważ celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej.

13. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

W dokumencie tym określono kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce. Zapisane w KPRES cele, wynikające z nich działania oraz spodziewane rezultaty zostały sformułowane w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej przy uwzględnieniu aktualnego kontekstu politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce i w Unii Europejskiej. Przyjęte założenia, konstrukcja i treść dokumentu sprawiają, iż KPRES jest dokumentem otwartym na zjawiska i procesy, jakie mogą zajść w bliższej i dalszej perspektywie, a mające potencjalny wpływ na rozwój ekonomii społecznej.

Dzięki szerokim konsultacjom dokumentu oraz udziałowi w jego tworzeniu przedstawicieli różnych środowisk i sektorów, KPRES w sposób kompleksowy określa i definiuje działania państwa oraz interesariuszy, służące rozwojowi ekonomii społecznej w Polsce, mające na celu wzrost jej znaczenia w tworzeniu i realizacji polityk publicznych.

GPR wpisuje się w cel główny, który brzmi: Do roku 2020 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji oraz dostarczycielem usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych.

14. Umowa Partnerstwa

To najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli funduszy europejskich w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa. W dokumencie tym wyróżniono cztery priorytety, na których skupiać się będzie wydatkowanie unijnych środków. Są to:

- otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom;
- spójność społeczna i aktywność zawodowa;
- infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu zatrudnienia;
- środowisko i efektywne zarządzanie zasobami.

Postanowienia Umowy Partnerstwa zostały ujęte w 5 częściach. W pierwszej opisane zostały rozwiązania zapewniające zgodność dokumentu ze Strategią Europa 2020. W tej części omówiono także główne potrzeby rozwojowe kraju. Uwzględniając zróżnicowanie terytorialne, dotychczasowe doświadczenia i wnioski z ewaluacji ex ante dokonano analizy potrzeb w kontekście realizacji celów rozwojowych kraju i regionów. Głównym celem jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawa spójności społecznej i terytorialnej kraju oraz poprawa efektywności administracji publicznej. GPR odnosi się do następujących celów tematycznych:

- Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (EFRR);

- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW);
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (FS, EFRR);
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (EFS, EFRR).

15. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia

Głównym celem dokumentu jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. GPR wpisuje się w główny cel dokumentu.

Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. Ma on promować ideę „powrotu do miast” – zwartych w zabudowie, ograniczających emisyjność, charakteryzujących się dbałością o zieloną infrastrukturę i jednocześnie przyjaznych mieszkańcom. Horyzont czasowy dokumentu to 2022 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020 (przewiduje się, że na szeroko rozumianą rewitalizację będzie to nie mniej niż 25 mld zł), a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, po jego zakończeniu.

Zgodnie z NPR dobrze prowadzona rewitalizacja powinna być: kompleksowa poprzez zmiany w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej, zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców), prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą), skoncentrowana terytorialnie, co oznacza, że powinna odnosić się do konkretnego zdegradowanego obszaru, a nie punktowych działań.

16. Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji

Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Za obszary zdegradowane ustawa przyjmuje obszary, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji oraz dodatkowo negatywne zjawiska gospodarcze (np. słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowe (np. przekroczenie standardów jakości środowiska), przestrzenno-funkcjonalne (np. brak dostępu do podstawowych usług albo ich niska jakość) lub techniczne (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych). Jako obszar rewitalizacji określono całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju gminy, przygotowywana lub prowadzona jest rewitalizacja. Ustawa ogranicza zasięg obszaru rewitalizacji przesądzając, że nie może on obejmować łącznie terenów większych niż 20 proc. powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30 proc. mieszkańców gminy, przy czym może być podzielony na podobszary. Dla obszaru rewitalizacji opracowuje się Gminny Program Rewitalizacji (GPR), który jest podstawą do stosowania na obszarze rewitalizacji specjalnych rozwiązań ustawowych – Specjalnej Strefy Rewitalizacji

(SSR) oraz miejscowego programu rewitalizacji. GPR przyjmuje rada gminy w formie uchwały, jako dokument o charakterze aktu kierownictwa wewnętrznego, wiążący organy gminy w podejmowanych działaniach. GPR zawiera szczegółową analizę obszaru rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ramy finansowe programu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania. SSR ustanawia Rada Gminy w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego. Strefa jest obszarem stosowania szczególnych norm prawnych z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, mieszkalnictwa, prawa podatkowego oraz cywilnego. Ustawa przewiduje również szczególną formę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - miejscowy program rewitalizacji, który może być uchwalony wyłącznie dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy. Niniejszy dokument opracowany został w oparciu o Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczące opracowywania Lokalnych Planów Rewitalizacji.

17. Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

Celem Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji, zwanych dalej „projektami rewitalizacyjnymi”.

Ujednoczenie warunków i procedur ma zapewnić, że procesy rewitalizacji finansowane w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych, jako instrumenty służące realizacji Umowy Partnerstwa będą bardziej skuteczne, zintegrowane, kompleksowe i skoordynowane.

Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują również instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Wytyczne wskazują warunki i sposoby zapewnienia komplementarności interwencji dla projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z funduszy EFRR, EFS i FS w ramach różnych celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, zarówno w ramach RPO, jak i KPO.

Zalecenia zawarte w Wytycznych są spójne z rozwiązaniami w przedmiotowym zakresie zawartymi w innych wytycznych horyzontalnych wydawanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w tym zwłaszcza z rozwiązaniami zawartymi w poszczególnych wytycznych horyzontalnych dotyczących realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w poszczególnych celach tematycznych. Wytyczne są skierowane do instytucji zarządzających regionalnymi i krajowymi programami operacyjnymi, które mogą opracować szczegółowe wytyczne w zakresie realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków UE.

Sformułowane w Wytycznych wymogi realizacji projektów rewitalizacyjnych są powiązane z warunkami dopuszczenia danego projektu do dofinansowania lub uzyskania preferencji w dofinansowaniu środkami UE. Wytyczne wskazują priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych do których należą:

- Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP;
- Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami;
- Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;

- Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników;
 - Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.
- GPR koncentruje się szczególnie na realizacji celu 6 i 9.

18. Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020

Działania rewitalizacyjne wpisują się bezpośrednio w kontekst Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego.

Działanie 3.5 Strategii Spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu odnosi się wprost do rewitalizacji, jako działania o charakterze strategicznym, którego celem jest: Wzmacnianie podstaw rozwojowych oraz dywersyfikacja funkcji biegunów wzrostu, w tym ośrodków subregionalnych w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Kierunki działań: 3.5.4. Rewitalizacja oraz poprawa ładu przestrzeni, sprzyjające rozwojowi ośrodków miejskich.

Obecny stan zagospodarowania oraz wykorzystania przestrzeni miejskiej niejednokrotnie wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych i porządkujących zmierzających do nadania jej nowej jakości funkcjonalnej i stworzeniu warunków do rozwoju obszarów miejskich w oparciu o specyficzne uwarunkowania endogeniczne. Podstawą do działań porządkujących struktury miejskie powinny być Lokalne Programy Rewitalizacji.

Zakładane efekty realizowanego działania:

- pobudzenie rozwoju gospodarczego obszarów miejskich w oparciu o endogeniczne czynniki oraz aktywność mieszkańców,
- przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i środowiskowo obszarów miejskich,
- zamianę dotychczasowych funkcji obszarów miejskich na nowe prowadzące do ożywienia gospodarczego i społecznego, podniesienia jakości życia mieszkańców, poprawy stanu środowiska naturalnego i kulturowego, jak również zwiększenia potencjału turystycznego i kulturalnego,
- poprawy ładu przestrzennego i lepszego wykorzystania przestrzeni dzięki opracowaniu kompleksowych, skoordynowanych, wieloletnich programów odnowy, rewitalizacji i zagospodarowania przestrzennego.

19 RPO Województwa Podkarpackiego 2014-2020

Zakres Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. Program formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. Cele i zakres wsparcia RPO WP 2014-2020 są odpowiedzią na wyzwania rozwojowe nakreślone w Umowie Partnerstwa. Podstawą wyboru celów tematycznych realizowanych w ramach RPO WP 2014-2020, uwzględniającą zarówno wnioski z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podkarpackiego, jak również szerokie uwarunkowania europejskie i krajowe, są przede wszystkim zapisy Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020, w której określone zostały obszary koncentracji potencjałów i barier rozwojowych regionu na tle strategicznych kierunków rozwoju. Dlatego też celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa. Preferencje z tytułu realizacji projektu wpisanego do GPR można uzyskać w następujących osiach priorytetowych:

- Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka .
Działanie 1.3 Promowanie przedsiębiorczości
- Oś priorytetowa III. Czysta energia
Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków
Działanie 3.3 Poprawa jakości powietrza
- Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego
Działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa
- Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna
Działanie 5.4 Niskoemisyjny transport miejski
- Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna
Działanie 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 obejmuje cele powiązane z rynkiem pracy, takie jak:

- stworzenie szans i warunków rozwoju gospodarczego w celu poprawy warunków rozwoju zawodowego i zrównoważenia w strukturze zatrudnienia na terenie miasta,
- budowa społeczeństwa obywatelskiego z równoczesnym wzmocnieniem potencjału i kapitału ludzkiego,
- stworzenie szans rozwoju dla lokalnej przedsiębiorczości i poprawy struktury zatrudnienia,
- poprawa jakości przestrzeni i usług publicznych oraz dostępności opartej na rozwoju infrastruktury.

20. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030

Dokument uwzględnia cele i priorytety określone w strategii rozwoju województwa, co z kolei przekłada się na kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz politykę przestrzenną. Ustala m.in.: podstawowe elementy sieci osadniczej, obszary funkcjonalne, systemy obszarów chronionych, rozmieszczenie infrastruktury społecznej i technicznej, a także wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego oraz dóbr kultury.

Kierunki polityki przestrzennej, przewidywane zadania i zamierzenia w dziedzinie środowiska, infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej oraz struktur przestrzennych zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego są ściśle związane z określonymi w strategii rozwoju województwa polami strategicznymi, priorytetami, celami i kierunkami działań.

Cele rewitalizacji są spójne z celami polityki przestrzennej województwa, w tym w szczególności:

Cele polityki przestrzennej w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego, które obejmują m.in.:

- 1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym:
 - a) racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów środowiska poprzez dostosowanie organizacji struktury, funkcji i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych;
 - c) utrzymanie ciągłości kulturowej, zachowanie i ochrona unikatowych wartości kulturowych regionu w celu zaspokojenia potrzeb ludności regionu i jako elementu atrakcyjności turystycznej i gospodarczej.

Cele polityki przestrzennej w zakresie infrastruktury społeczno-gospodarczej, które obejmują m.in.:

- 2) poprawę jakości życia i równoważenie rozwoju, w tym m.in.:
 - a) tworzenie warunków podnoszenia poziomu życia oraz łagodzenie negatywnych różnic w tym zakresie do innych regionów kraju, między innymi poprzez rozwój

infrastruktury społecznej, rozwój gospodarczy oraz stosowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia i patologii społecznych;

i) rozwój infrastruktury społecznej w dziedzinie kultury, oświaty, usług.

Cele polityki przestrzennej w dziedzinie komunikacji i infrastruktury technicznej, które obejmują:

1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym m.in.:

a) zwiększenie sprawności funkcjonowania układów komunikacyjnych poprzez rozbudowę i modernizację, a także aktywizację działania: układu drogowego, układu kolejowego, komunikacji lotniczej i przejść granicznych;

2) poprawę jakości życia i równoważenia rozwoju;

3) zwiększenie konkurencyjności województwa, w tym m.in.:

a) zapewnienie niezawodności funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i komunikacji;

c) promowanie energetyki odnawialnej opartej na zasobach lokalnych.

Cele polityki przestrzennej województwa w dziedzinie struktur przestrzennych, które obejmują m.in.:

1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym m.in.:

b) adaptację istniejącego zainwestowania do nowych warunków rozwoju.

2) poprawę jakości życia i równoważenia rozwoju, w tym m.in.:

a) rozwój ośrodków miejskich jako biegunów wzrostu;

b) porządkowanie wielofunkcyjnych, problemowych i konfliktowych stref przestrzennych;

c) poprawę walorów estetycznych struktur przestrzennych i krajobrazu;

d) zachowanie właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego w dążeniu do zrównoważonego rozwoju;

e) kształtowanie nowych struktur przestrzennych kreujących nowe jakościowo potrzeby.

3) zwiększenie konkurencyjności województwa, w tym zwiększenie możliwości wyboru obszaru zamieszkania i pracy, poprzez występujące bogactwo form zagospodarowania przestrzennego w województwie.

21. Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020

Zakres Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. Program formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. Cele i zakres wsparcia RPO WP 2014-2020 są odpowiedzią na wyzwania rozwojowe nakreślone w Umowie Partnerstwa. Podstawą wyboru celów tematycznych realizowanych w ramach RPO WP 2014-2020, uwzględniającą zarówno wnioski z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podkarpackiego, jak również szerokie uwarunkowania europejskie i krajowe, są przede wszystkim zapisy Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020, w której określone zostały obszary koncentracji potencjałów i barier rozwojowych regionu na tle strategicznych kierunków rozwoju. Dlatego też celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa. Preferencje z tytułu realizacji projektu wpisanego do GPR można uzyskać w następujących osiach priorytetowych:

- Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka .

- Działanie 1.3 Promowanie przedsiębiorczości
 - Oś priorytetowa III. Czysta energia
 - Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków
 - Działanie 3.3 Poprawa jakości powietrza
 - Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego
 - Działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa
 - Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna
 - Działanie 5.4 Niskoemisyjny transport miejski
 - Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna
 - Działanie 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej
 - Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 obejmuje cele powiązane z rynkiem pracy, takie jak:
- stworzenie szans i warunków rozwoju gospodarczego w celu poprawy warunków rozwoju zawodowego i zrównoważenia w strukturze zatrudnienia,
 - budowa społeczeństwa obywatelskiego z równoczesnym wzmocnieniem potencjału i kapitału ludzkiego,
 - stworzenie szans rozwoju dla lokalnej przedsiębiorczości i poprawy struktury zatrudnienia,
 - poprawa jakości przestrzeni i usług publicznych oraz dostępności opartej na rozwoju infrastruktury.

22. Strategia rozwoju miasta Lubaczowa na lata 2018- 2038

Zadania GPR wpisane są do realizacji zadań rewitalizacyjnych przewidzianych w ramach Strategii rozwoju miasta Lubaczowa na lata 2018- 2038, są to:

Priorytet I. Utworzenie nowych powiązań drogowych oraz wyznaczenie obszaru rozwoju zabudowy - "strefy urbanizacji".

- Zadanie 2. Przebudowa drogi gminnej Nr104916R ul. Kurierów Armii Krajowej w km od 0+061 do 0+385 w Lubaczowie.

Priorytet IV. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz turystycznej w Lubaczowie.

Zadanie 1. Budowa krytej pływalni przy ul. Ofiar Katynia.

Zadanie 2. Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury w Lubaczowie.

Zadanie 3. Przebudowa boiska sportowego przy SP1 w Lubaczowie.

Priorytet V. Rozwój infrastruktury komunalnej:

V.1. Budowa, przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego

- Zadanie 5. Przebudowa oświetlenia ulicznego: ul. Techniczna, ul. Słowackiego, ul. Kurierów AK.

V.2. Budowa, przebudowa i rewitalizacja dróg osiedlowych.

- Zadanie 5. Rewitalizacja dróg gminnych Nr 104954R ul. Parkowej, Nr 104956R ul. Monte Cassino, Nr 104954R ul. Mały Łązek.

V.3. Porządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej – przebudowa sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej wraz z odnową nawierzchni dróg.

- Zadanie 1. Porządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej ul. Słowackiego – etap I i II.

23. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie stanowią jednak podstawy prawnej do wydawania

decyzji administracyjnych. W projekcie Studium zweryfikowano strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, rozpoznano i zaktualizowano potrzeby mieszkańców zdiagnozowanych na podstawie złożonych wniosków.

Cele rewitalizacyjne wpisują się w sformułowane uwarunkowania rozwoju Gminy Miejskiej Lubaczów. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy określa cele jako zachowanie przyrodniczych i kulturowych struktur i form użytkowania przestrzeni oraz walorów krajobrazowych przy jednoczesnym tworzeniu warunków i szans dla racjonalnego gospodarowania w tym min. dla rozwoju funkcji gospodarczych bazujących na zasobach przyrody, które nie naruszyłyby naturalnego układu elementów przyrodniczych oraz estetyki krajobrazu.

24. Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Lubaczowa na lata 2016-2023

Dokument ten pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskazuje obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Lubaczowa na lata 2016-2023 ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

GPR jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi oraz kierunkami działań w zakresie:

- Cel strategiczny: Budowa systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z uwzględnieniem ich aktywizacji.

- Cele szczegółowe:

I. Zwiększenie oferty aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych.

II. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

- Kierunki działania:

I. Tworzenie przyjaznych warunków do powstania miejsc pracy na terenie miasta Lubaczów poprzez stworzenie możliwości prowadzenia własnej działalności gospodarczej, tworzenie strefy ekonomicznej.

II. Budowanie ścisłej współpracy instytucji (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miejski) i organizacji pozarządowych, w zakresie informowania osób bezrobotnych o metodach poszukiwania pracy, możliwościach przekwalifikowania.

III. Wprowadzenie form zatrudnienia socjalnego.

IV. Zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu tj. poprzez prace interwencyjne, roboty publiczne, przygotowanie zawodowe, staże.

V. Organizacja kursów kwalifikacyjnych z zakresu konkretnych umiejętności zawodowych, przedsiębiorczości.

VI. Realizacja prac społecznie-użytecznych zwłaszcza przez osoby długotrwale bezrobotne.

VII. Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez włączenie osób bezrobotnych w aktywność zawodową. Zawieranie przez pracowników socjalnych w pracy z bezrobotnym klientem kontraktu socjalnego jako narzędzia mobilizującego klienta do zmiany swojej niekorzystnej sytuacji.

- Cel strategiczny: Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych.
- Cele szczegółowe:
 - I. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom starszym, wymagającym pomocy.
 - II. Aktywizacja społeczna osób starszych.
 - III. Poprawa jakości życia osób starszych.
 - IV. Integracja osób starszych z otoczeniem.
 - V. Wspieranie wolontariatu na rzecz osób starszych.
- Kierunki działania:
 - I. Zwiększenie oferty usług i inicjatyw na rzecz osób starszych.
 - II. Motywowanie osób starszych do udziału w życiu społecznym.
 - III. Zapobieganie wycofaniu się z życia osób starszych.
 - IV. Idea rozpowszechniania pomocy sąsiedzkiej.
 - V. Zaangażowanie osób starszych w działania na rzecz kultywowania tradycji ludowych i religijnych.
 - VI. Zaangażowanie osób starszych w działania wolontarystyczne np. na rzecz dzieci.
 - VII. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych.

25. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lubaczów na lata 2015 - 2020

Główny cel strategiczny zawarty w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej to: transformacja Miasta Lubaczów w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę, jakości powietrza.

Główne kierunki rozwoju długoterminowego zawierają działania w zakresie Edukacji i dialogu społecznego obejmujące realizację działań wspomagających realizację strategii ograniczania emisji w pozostałych obszarach poprzez m.in.:

- Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do wszystkich grup społecznych w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju, ograniczania emisji – aktywne działanie na rzecz zmiany zachowań we wszystkich obszarach PGN.
- Angażowanie społeczeństwa (współpraca z interesariuszami) w procesy planistyczne i decyzyjne w kontekście niskoemisyjnego rozwoju.
- Realizacja innych działań w zakresie edukacji i dialogu społecznego służących ograniczeniu emisji.

5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Poniżej przedstawiono diagnozę zjawisk kryzysowych wraz z wyartykułowaniem problemów i potencjałów w każdej z pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

5.1 Metodologia diagnozowania zjawisk kryzysowych

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz.U.2015 poz.1777) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy miasto podzielono na okręgi/ (ulice).

Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Lubaczowie, ogólnodostępne dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatową Komendę Policji w Lubaczowie, Straż Miejska w Lubaczowie, Miejska Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz opinie, ankiety w szczególności propozycje otrzymane od społeczności lokalnej.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem listy porównywalnych wskaźników odnoszących się do wartości danej zmiennej do jednostki okręgów a dokładnie ulic.

Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

1. Poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika , łatwo weryfikowalny, powinien także różnicować przestrzeń miasta i być skonstruowany zgodnie z zasadami statystycznymi i matematycznymi.
2. Poprawność przestrzenną – wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż miasto , w tym przypadku do okręgu (ulicy)

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano wskaźniki do 5 sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji), które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wskaźniki priorytetowy obejmujący sferę społeczną to (bezrobocie , ubóstwo, przestępczość , poziom edukacji, uczestnictwo w życiu publicznym), sferę gospodarczą (stopień przedsiębiorczości), sferę środowiskową (stężenie pyłu), sferę przestrzenno- funkcjonalną .

Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby zarówno diagnozy jak i Gminnego Programu Rewitalizacji, była ankieta otwarta, oraz konsultacje społeczne z lokalną społecznością. Badanie miało na celu poznanie opinii na temat obszarów miasta szczególnie wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych – zarówno wskazania (ulic), okręgów oraz oceny priorytetowej problemów na ich terenie. Dodatkowym źródłem informacji był „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lubaczów na lata 2015-2020”. Równocześnie w wyniku prowadzonych konsultacji społecznych przystąpiono do opracowania Strategia rozwoju miasta Lubaczowa na lata 2018-2038, dla której przedmiotowy GPR jest komplementarnym dopełnieniem całościowych działań rozwojowych dla miasta Lubaczowa.

5.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Poziom życia mieszkańców wiąże się z jednej strony z oceną poziomu zaspokajania ich potrzeb materialnych, z drugiej zaś z jakością życia. Przez Charakterystyczne położenie powiatu, z dala od dużych aglomeracji miejskich i liczne bogactwa naturalne sprawiają, że klimat tej ziemi jest wyjątkowy i specyficzny, a okoliczne tereny nastawione głównie na rolnictwo i turystykę. Duży problem występujący w powiecie jest bezrobocie.

A. BEZROBOCIE

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Miejskiej Lubaczów zarejestrowanych było w 2015 roku 672 bezrobotnych, co stanowi 5,5 % ogólnej liczby mieszkańców, która w 2015 roku wynosiła 12304. W odniesieniu do porównywalnych danych dla Powiatu Lubaczowskiego sytuacja na lubaczowskim rynku pracy wskazuje na niekorzystny trend. Analizując sytuację z uwzględnieniem stopy bezrobocia powiatu Lubaczowskiego-13,9 %, co stanowi wartość wyższą do średniej wojewódzkiej-13,2% ,a także wyższą od średniej krajowej-9,8%. Co więcej, liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne była wyższa niż mężczyźn. Bezrobocie w naszym powiecie jest większe niż w stosunku do Polski (ale równa się z średnią wojewódzką, chociaż jest minimalnie wyższe).

Począwszy od początku roku 2016 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie systematycznie spadała. Było to zgodne z trendami na poziomie wojewódzkim i krajowym.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie na terenie miasta Lubaczowa zarejestrowanych było w 2016 roku 530 bezrobotnych, co stanowi 4,2 % ogólnej liczby mieszkańców, która w 2016 roku wynosiła 12521. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w (%) mieście Lubaczowie kształtuje się na poziomie 2016r.: 7,2% (w 2014r.: 9,6%, 2015r.: 8,4%,). Analizując sytuację z uwzględnieniem stopy bezrobocia powiatu Lubaczowskiego-11,3%, co stanowi wartość zbliżoną do średniej wojewódzkiej-11,3% ,a dużo wyższą od średniej krajowej-8,2%. Co więcej, liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne był prawie proporcjonalny w stosunku do mężczyźn.

Na terenie miasta ponad połowa bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotni (ponad połowa zarejestrowanych 299/530). Ponadto bardzo dużą grupę stanowią osoby w wieku 18-24 oraz 25-34 lat. Powoduje to negatywne zjawisko emigracji zarobkowej z miasta zarówno sezonowej jak i stałej. Miasto od wielu lat charakteryzowało zjawisko emigracji, jednak równoważone było przez osiedlanie się mieszkańców okolicznych miejscowości oraz nieznaczny ale jednak wzrost liczby mieszkańców miasta. Masowa emigracja zarobkowa związana z wejściem Polski do UE, obniżyła liczbę osób pragnących osiedlić się na stałe na terenie Lubaczowa, stąd też od kilku lat nie zauważa się już wzrostu liczby ludności miasta, a jedynie utrzymywanie się na poziomie około 12,5 tys. osób.

Tabela 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego – Lubaczów na tle województwa i kraju w latach 2015-2016

Jednostka terytorialna	2015	2016
Polska	9,8%	8,26%
Woj. podkarpackie	13,2%	11,3%
Powiat Lubaczów	13,9 %	11,3%
Lubaczów	5,5 %	4,2 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lubaczowie, GUS

Jeśli chodzi o wiek osób bezrobotnych to można zwrócić uwagę na znaczącą reprezentację osób młodych, od 25 do 34 roku życia. Przez cały analizowany okres stanowiły one największą grupę bezrobotnych, co może świadczyć o trudnościach z wejściem na rynek pracy. Z drugiej strony jednak pomiędzy rokiem 2015 a 2016 systematycznie spadał odsetek bezrobotnych z najmłodszej kategorii (18-24 lata) ponieważ kontynuując naukę w wyższych szkołach najczęściej pozostają w większym mieście, podczas gdy osoby najstarsze (powyżej 55 roku życia), oraz (35-44) stanowiły coraz liczniejszą grupę bezrobotnych. Pierwsze z tych zjawisk może świadczyć o przedłużającej się bierności zawodowej związanej z kształceniem. Drugie natomiast może być interpretowane jako skutek starzenia się społeczeństwa, a także przemian rynku pracy które utrudniają znalezienie pracy osobom powyżej 55 roku życia.

Tabela 2. Bezrobotni mieszkańcy Lubaczowa według wieku, długotrwale bezrobotni, z wykształceniem podstawowym i niepełnym w 2016 roku

Wiek	2016
Ogółem bezrobotni	530
18-24	58
25-34	145
35-44	124
45-54	95
55-59	80
60 lat i więcej	28
Bezrobotni długotrwale	299
Bezrobotni z wykształceniem podstawowym i niepełnym	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lubaczowie

B. UBÓSTWO

Przy analizie problemu społecznego w postaci ubóstwa, wzięto pod uwagę wskaźnik liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną. Liczba osób objętych pomocą społeczną roku w skali ulega stopniowemu spadkowi. Jak wynika ze sprawozdania MOPS z dnia 24.11.2016 r., w 2015 roku objęto pomocą społeczną 654 osoby, w 2016 roku objęto 504 osoby. Liczba osób objętych pomocą była nieco niższa w 2016 roku, a w 2015 r., wynosiła 654, z czego korzystających z powodu ubóstwa wyniosła 152, osób korzystających z powodu bezrobocia 441, osób korzystających z powodu niepełnosprawności 162. Pomoc na dożywianie dzieci w skali roku wyniosła 125.

W 2016 roku liczba osób objętych pomocą społeczną nieco spadła, w skali roku wyniosła 504, liczba osób korzystających z powodu ubóstwa wyniosła 100, osób korzystających z powodu bezrobocia 314, osób korzystających z powodu niepełnosprawności 183. Pomoc na dożywianie dzieci w skali roku wyniosła 97.

Po dokładniejszej analizie miejsca zamieszkania ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej (według ulic), liczba rodzin przedstawiała się następująco w roku 2016.

Tabela 3. Liczba rodzin ubiegających się o świadczenia społeczne wg. miejsca zamieszkania

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba rodzin
1.	Juliusza Słowackiego (ulica wraz z blokami)	29
2.	os. Jagiellonów	29
3.	Adama Mickiewicza (ulica wraz z blokami)	25
4.	Unii Lubelskiej (ulica wraz z blokami)	24

5.	Cypriana Kamila Norwida	23
6.	Fryderyka Szopena (ulica wraz z blokami)	18
7.	Legionów	16
8.	Zygmunta Krasińskiego	16
9.	Jana III Sobieskiego	15
10.	Kurierów AK	13
11.	Płk. Dąbka wraz z blokiem 128	13
12.	Piaski	8
13.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	8
14.	3-go Maja	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Ubóstwo jako istotny problem społeczny miasta Lubaczowa wskazało 64 % respondentów ankiety. Wśród obszarów, które szczególnie borykają się z problemem biedy wskazano: ul. Kurierów AK (38 % wskazań), ul. Słowackiego (38 % wskazań), ul. Mickiewicza (35 % wskazań).

Kolejnym problemem społecznym, który został przeanalizowany, jest uzależnienie od alkoholu (o których informacje posiada Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Tabela 4. Uzależnienie od alkoholu

Rok	Liczba wniosków o objęcie leczeniem z powodu uzależnienia	Liczba wniosków skierowanych na drogę sądową celem nałożenia przymusowego obowiązku leczenia	Liczba kobiet
2016	22	14	4
2015	28	9	2
2014	34	21	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MKRPA

C. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa stanowi jedno z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie na terenie miasta Lubaczowa w 2016 roku miało miejsce 718 wykroczeń z czego najwięcej wykroczeń bo:

1. 274 popełniono przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji,
2. 125 przeciwko mieniu,
3. 93 przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu,
4. 71 przeciwko obyczajności publicznej
5. 43 przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości,
6. 8 przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia,
7. 8 przeciwko urządzeniom użytku publicznemu,
8. 96 przeciwko innym przepisom

Ze statystyki i analizy wynika, że na terenie miasta Lubaczowa, wykroczenia najczęściej popełniane są na ulicy:

1. Mickiewicza,
2. płk. Dąbka,
3. Słowackiego,

4. Rynek.

Zgodnie z danymi Straży Miejskiej na terenie miasta Lubaczowa w 2016 roku miało miejsce 120 wykroczeń z czego:

- 48 bezpieczeństwo i porządek w komunikacji
- 20 bezpieczeństwo osób i mienia
- 16 ustawa o ochronie czystości w gminie
- 5 ustawa o ochronie środowiska
- 10 porządkowi i spokojowi publicznemu
- 4 ustawa o ochronie zwierząt
- 17 inne pozakodeksowe przepisy

Z uzyskanych informacji wynika, że na terenie miasta wykroczenia najczęściej popełnione są w okolicach:

1) Rynek i przyległe ulice – 58

2) pozostałe 62 wykroczenia rozkładają się równomiernie na terenie całego miasta.

Zgodnie z danymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie na terenie miasta w 2016 roku zarejestrowano 23 rodziny, w których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” (według ulic) przedstawia się następująco: ul. Adama Mickiewicza-5, ul. Tadeusza Kościuszki-3, Jagiellonów-2, Fryderyka Szopena-2, na pozostałych ulicach po -1 (tj. Unii Lubelskiej, Cypriana Kamila Norwida, Legionów, Zygmunta Nowickiego, Piaski, płk. Dąbka, Leśna, Niemirowska, Polna i Franciszka Mazurkiewicza).

D. POZIOM EDUKACJI

W mieście zlokalizowane są dwie szkoły podstawowe, dwie szkoły szczebla gimnazjalnego. W mieście zlokalizowane są ponadto szkoły ponadgimnazjalne: średnie i zawodowe. W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego w Lubaczowie funkcjonują: Zespół Szkół im. Generała Józefa Kustronia, oraz Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki. W Lubaczowie działa również Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i Resocjalizacyjnych, obejmują Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy. Opieka obejmuje również dzieci przebywające w Domach Pomocy Społecznej w Lubaczowie i Wielkich Oczach, które realizują obowiązek szkolny w ramach szkoły specjalnej lub w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych.

Do oceny poziomu edukacji wykorzystano wyniki egzaminu gimnazjalnego z 2016 roku i sprawdzianu szóstoklasisty. Egzamin gimnazjalny składał się z trzech części. W części pierwszej – humanistycznej – gimnazjaliści rozwiązywali zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z języka polskiego (w dwóch odrębnych arkuszach) W części drugiej – matematyczno-przyrodniczej, zadania z przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii oraz z matematyki (również w dwóch odrębnych arkuszach). W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązywali zadania z wybranego języka obcego nowożytnego albo tylko na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Najwyższe oceny uczniowie osiągnęli z języka polskiego średnia wyniosła na terenie miasta 67%, uczniowie osiągnęli wysokie wyniki z j. angielskiego, wyniki ich były wyższe niż uczniów w powiecie i w województwie. Najniższe wyniki osiągnęli z j. niemieckiego ich średnia wyniosła tylko 29%, gdzie w powiecie 63%, niskie wyniki otrzymali też z matematyki 40% .

Tabela 5. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku

	j. polski %	Matematyka %	Historia i wiedza	Część przyrodnicza	j. angielski podstawowy	j. angielski rozszerzony	j. niemiecki
Woj. podkarpackie	71	50	57	53	62	42	57
Powiat lubaczowski	69	50	57	52	62	39	63
Miasto Lubaczów	67	40	57	52	64	47	29

Źródło: <http://oke.krakow.pl/>

W przypadku uczniów szkoły podstawowej najlepsze wyniki dzieci osiągnęły na sprawdzianie z języka polskiego i języka angielskiego (64%), najgorzej zaś wypadły z matematyki (43%). Średni wynik wyniósł (54%) z przedmiotów podstawowych, oznacza to że ich średnia była o 11% niższa od średniej w powiecie Lubaczowskim (58%), jeśli chodzi o język obcy to średnia wyniosła dla miasta (64%), dla powiatu (66%) .

Tabela 6. Średnie wyniki sprawdzianu VI klas z języka polskiego i matematyki w 2016 roku

	Średnie wyniki ogółem w %	Średnie wyniki z języka polskiego w %	Średnie wyniki z matematyki w %	Liczba przystępujących do sprawdzianu	Liczba uczniów z wynikiem	
					niski	średnim
Powiat Lubaczowski	58	68	48	551	165	309
Miasto Lubaczów	54	64	43	114	43	55

Źródło: <http://www.oke.krakow.pl/>

Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu VI klas z języka obcego w 2016 roku

	Średnie wyniki z języka angielskiego w %	Liczba przystępujących do sprawdzianu	Liczba uczniów z wynikiem	średnim
Powiat Lubaczowski	66	552	154	314
Miasto Lubaczów	64	115	36	62

Źródło: <http://www.oke.krakow.pl/>

Wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły w 2015 roku 11738 tys. zł, w 2014 roku 13318 tys. zł.

<http://stat.gov.pl/podstawowe-dane/>

E. UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM

Jedną z podstawowych form uczestnictwa w życiu publicznym obywatela, zagwarantowaną przez Konstytucję RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. jest prawo wyborcze. Na terenie miasta Lubaczowa na dzień wyborów parlamentarnych 25 (października 2015) mieszkało 10170 osób uprawnionych do głosowania, liczba głosów ważnych 4784. Frekwencja wyborcza zanotowana zarówno w mieście 48,12 % jak i w powiecie lubaczowskim 43,23% była wysoka, w województwie 50,43 % ,w kraju wyniosła 50,92% .

Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary (ulice) miasta , w których aktywność mieszkańców w życiu publicznym była najniższa względem średniej dla całej jednostki. Poniżej tabela z Frekwencją % w poszczególnych okręgach.

a) Frekwencja

Tabela 8. Frekwencja % w poszczególnych okręgach

Nr Okręgu	Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja %	Procent ważnych głosów
1	Przedszkole Nr 2, ul. Marii Konopnickiej 9	1582	681	43,05%	97,80%
2	Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Konopnickiej 5	1540	794	51,56%	97,61%
3	Liceum Ogólnokształcące, ul. Kościuszki 26	2274	1094	48,11%	97,71%
4	Szkoła Podstawowa Nr 2, ul. Słowackiego 9	1779	858	48,23%	97,20%
5	Miejski Dom Kultury, ul. Konopnickiej 2	1680	806	47,98%	98,64%
6	SP ZOZ Szpital Powiatowy, ul. Mickiewicza 168	1179	629	53,35%	97,77%
7	SP ZOZ Szpital Powiatowy ul. Mickiewicza 168	136	32	23,53%	93,75%

Zródło:http://parlament2015.pkw.gov.pl/349_wyniki_sejm/0/1/0/180901

b) Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2015

Na terenie miasta Lubaczowa na dzień wyborów mieszkało 10151 osób uprawnionych do głosowania, liczba głosów ważnych 5196. Frekwencja wyborcza zanotowana zarówno w mieście 52.01, % jak i w powiecie lubaczowskim 50,13% była niska, w województwie 55,65 % ,w kraju wyniosła 55,34% . Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary miasta , w których aktywność mieszkańców w życiu publicznym była najniższa względem średniej dla całej jednostki. Poniżej tabela z Frekwencją % w poszczególnych okręgach.

Tabela 9. Frekwencja % w poszczególnych okręgach

Nr Okręgu	Nazwa jednostki	Duda Andrzej Głosy	Komorowski Bronisław Głosy	Ogółem liczba oddanych głosów	Liczba uprawnionych do głosowania	Frekwencja %
1	Przedszkole Nr 2, ul. Marii Konopnickiej 9	494	264	758	1593	47,58
2	Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Konopnickiej 5	494	361	855	1554	55,02
3	Liceum Ogólnokształcące, ul. Kościuszki 26	670	462	1132	2235	50,65
4	Szkoła Podstawowa Nr 2, ul. Słowackiego 9	493	416	909	1773	51,27

5	Miejski Dom Kultury, ul. Konopnickiej 2	499	366	865	1696	51,00
6	SP ZOZ Szpital Powiatowy, ul. Mickiewicza 168	432	180	612	1171	52,26
7	SP ZOZ Szpital Powiatowy ul. Mickiewicza 168	48	17	65	129	50,39

Źródło: http://pkw.gov.pl/402_Wybory_Prezydenta_RP_w_2015

c) Wybory Samorządowe 2014

Na terenie miasta Lubaczowa na dzień wyborów mieszkało 10433 osób uprawnionych do głosowania, liczba głosów ważnych 4583. Frekwencja wyborcza zanotowana zarówno w mieście 49,36 % jak i w powiecie lubaczowskim 54,62% była wysoka w stosunku do województwie 50,62 % i kraju wyniosła 47,21% . Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary miasta , w których aktywność mieszkańców w życiu publicznym była najniższa względem średniej dla całej jednostki. Poniżej tabela z Frekwencją % w poszczególnych okręgach.

Tabela 10. Frekwencja % w poszczególnych okręgach

Nr Okręgu	Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja%
1	Przedszkole Nr 2, ul. Marii Konopnickiej 9	1639	745	45,45%
2	Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Konopnickiej 5	1595	835	52,35%
3	Liceum Ogólnokształcące, ul. Kościuszki 26	2264	1150	50,80%
4	Szkoła Podstawowa Nr 2, ul. Słowackiego 9	1845	922	49,97%
5	Miejski Dom Kultury, ul. Konopnickiej 2	1764	817	46,32%
6	SP ZOZ Szpital Powiatowy, ul. Mickiewicza 168	1193	664	55,66%
7	SP ZOZ Szpital Powiatowy ul. Mickiewicza 168	133	17	12,78%

Źródło: <http://samorzad2014.pkw.gov.pl/>

Największa frekwencja w wyborach wyniosła w obwodzie nr 6 do którego należą ul. Mickiewicza od nr 113 do 173 Budowlanych, Szopena, Kasztanowa, Westerplatte, Przemysłowa, gen. W. Sikorskiego, Pod Borem. Najniższa w obwodzie odrębnym nr 7

E. KULTURA I REKREACJA

Na terenie miasta działa Miejska Biblioteka Publiczna, Biblioteka Pedagogiczna, Muzeum, Miejski Dom Kultury, a także Gminny Ośrodek Kultury oraz Powiatowe Centrum Kultury w Lubaczowie, a także Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia świadcząca edukację muzyczną dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu.

Od kilku lat MBP w Lubaczowie idzie z duchem czasu i ciężko pracuje na swoją wysoką pozycję w rankingu . MPB została uznana za najlepszą w województwie podkarpackim. Obecnie biblioteka prowadzi szeroką działalność poza wypożyczaniem książek, mieszkańcy mogą korzystać z czytelni. Ciekawostką jest że od czterech lat w województwie zajmuje wysokie miejsce w rankingu. Warto podkreślić że biblioteka

organizuje wiele dodatkowych aktywności zarówno dla dzieci, jak i osób dorosłych. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego ma duże znaczenie z punktu widzenia przyciągania nowych czytelników. Poza wystawami czy spotkaniami autorskimi są to także organizowane kulturalne wydarzenia, ludźmi z pasjami jak również zajęcia dla dzieci (np. lekcje angielskiego).

W okresach wolnych od zajęć szkolnych biblioteka organizuje również atrakcje kierowane do najmłodszych. Poniżej przedstawiamy tabele osób korzystających z biblioteki.

Tabela 11. Liczba osób korzystających aktywnie wg wieku w skali roku

Wypożyczalnia dla dorosłych	2016
Do 5 lat	5
Od 6-12	56
Od 13-15	94
Od 16-19	309
Od 20-24	154
Od 25-44	356
Od 45-60	243
Pow.60	189
Łącznie	1406

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MBP

Tabela 12. Oddział dla dzieci wg wieku

Oddział dla dzieci	2016
Do 5 lat	70
Od 6-12	506
Od 13-15	262
Od 16-19	173
Od 20-24	53
Od 25-44	174
Od 45-60	42
Pow.60	32
Łącznie	1312

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MBP

Tabela 13. Czytelnia dla dorosłych wg wieku

Czytelnia dla dorosłych	2016
Do 5 lat	4
Od 6-12	62
Od 13-15	67
Od 16-17	137
Od 20-24	114
Od 25-44	159
Od 45-60	73
Pow.60	27
Łącznie	643

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MBP

Działalność kulturalną na terenie miasta prowadzi ponadto Miejski Dom Kultury który pełni ponadto funkcję Kina, jest instytucją zajmującą się tworzeniem, upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury. Organizuje koncerty, spektakle teatralne, przedstawienia kabaretowe, festiwale, przeglądy, konkursy, warsztaty plastyczne, wystawy i inne imprezy artystyczne.

Przy Miejskim Domu Kultury działają również zespoły i grupy zainteresowań, warto także zauważyć, że MDK organizuje lub współorganizuje wiele cyklicznych wydarzeń, które na stałe zagościły na lubaczowskim kalendarzu wydarzeń kulturalnych i społecznych: Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Koncert Noworoczny, VI Ogólnopolski Konkurs Recytatorski im. Roman Brandstaetter, spektakl Przyjaciele Johna Weynea - Arka Lwowska, Konkurs Laureatów VIII Edycji „Recytator Roku”, i wiele innych wydarzeń.

W Lubaczowie działa placówka muzealna - Muzeum Kresów Lubaczów.

Muzeum powstało z inicjatywy Włodzimierza Czernieckiego- miejscowego pedagoga i społecznika. Powstało ono w 1958 roku i początkowo funkcjonowało pod nazwą Społeczne Muzeum Regionalne w Lubaczowie, w 2004 r w dziejach lubaczowskiej placówki muzealnej dokonała się zmiana nazwy na Muzeum Kresów w Lubaczowie. Muzeum jest miejscem obfitującym w różne wydarzenia artystyczne. Do Lubaczowa zostały sprowadzone wystawy twórczości artystów najwyższej rangi, jak Leon Wyczółkowski, Jacek Malczewski, czy Wojciech Kossak. Odbyły się kolejne edycje „Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego” (edycja V w 2005r. i VI w 2008r.), a także prezentacje sztuki znanych lubaczowskich artystów. Dużym wyzwaniem była wystawa prezentująca powstałe pod Lubaczowem cenne dzieła polskiego rzemiosła artystycznego – barokowe szkła z Huty Kryształowej (2006r.). W 2006 roku Muzeum rozpoczęło działalność na forum międzynarodowym.

W ciągu trzech lat, we współpracy z instytucjami kultury sześciu krajów Unii Europejskiej: Bułgarią, Francją, Grecją, Węgrami, Włochami i Szwecją, lubaczowskie muzeum realizowało prestiżowy projekt Cult Rural, współfinansowanego przez Komisję Europejską w ramach programu „Kultura 2000”. W ramach Cult Rural przeprowadzono międzynarodowe badania, opracowano wydawnictwa i przygotowano wspólne wystawy. Pierwsza z nich otwarta została w maju 2008 roku w „Galerii Oficyna” przy Muzeum Kresów w Lubaczowie. Działalność Muzeum Kresów w Lubaczowie widoczna jest również na polu wydawniczym. W 2006 roku zapoczątkowane zostały dwie serie publikacji: „Biblioteka Muzeum Kresów w Lubaczowie” (periodyk naukowy) i „Kresowe Dziedzictwo” (album fotograficzny). W ramach działalności oświatowej pracownicy Muzeum podjęli się organizacji cyklicznych warsztatów dla dzieci i młodzieży ze szkół powiatu lubaczowskiego. Różnorodność tematyczna i atrakcyjność tej formy pracy edukacyjnej cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli. W ostatnich latach sukcesywnie wzrósł, a też liczba muzealiów, rozwijane są specjalistyczne kolekcje. Mimo wielu wyzwań, jakie stawia w obecnych czasach kolekcjonerstwo, zbiory Muzeum Kresów w Lubaczowie rosną i stają się coraz bardziej atrakcyjne.

Źródło: www.muzeukresow.eu

Obiekty zabytkowe: W mieście jest ponad 355 obiektów o charakterze zabytkowym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Większość z nich to drewniane, rzadziej murowane domy podmiejskie, pochodzące z XIX i początków XX wieku. W swym kształcie urbanistycznym Lubaczów nawiązuje do układu średniowiecznego miasta lokacyjnego z II połowy XV w. W centrum położony jest czworoboczny rynek o zwartej zabudowie murowanej z przelomu XIX i XX wieku z ratuszem. W południowej części znajdują się dwa kościoły (rzymskokatolicki i cerkiew). Z terenu miasta do rejestru zabytków województwa podkarpackiego zostało wpisanych 17 obiektów.

Źródło: www.lubaczow.pl

5.3. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Miasto Lubaczów 2014 roku cechował średni poziom aktywności gospodarczej. Na terenie miasta zarejestrowanych było 1039 Podmiotów gospodarczych, w powiecie 3221. Na 10 tys. ludności 837, w powiecie 566 zaś osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności 614, w powiecie 433. Podmioty w rejestrze Regon na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym 1280 w powiecie 885. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym 128,0 Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności 84.

Stan kryzysowy może wynikać również z lekkiego spadku poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także jest wypadkowa takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz miasta w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Według Urzędu Statystycznego w Rzeszowie w 2015 roku w Lubaczowie odnotowano spadek poziomu aktywności gospodarczej, zarejestrowanych było 1031 podmiotów gospodarczych, w powiecie 3212. Na 10 tys. ludności 838, w powiecie 568 zaś osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności 607, w powiecie 434. Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności w wieku produkcyjnym 1296, w powiecie 890. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym 129,0. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności 85

Tabela 14. Podmioty Gospodarcze

Podmioty Gospodarki Narodowej w rejestrze Regon	Gmina Miejska 2015 rok	Powiat 2015 rok	Gmina Miejska 2014 rok	Powiat 2014 rok
Ogółem	1031	3212	1039	3221
Sektor: rolniczy	20	148	17	141
Sektor: przemysłowy	70	298	70	298
Sektor: budowlany	113	535	118	515

Źródło: http://rzeszow.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_podkarpackie/portrety_gmin/lubaczowski/miasto_lubaczow.pdf

Gmina miejska prowadzi również aktywną politykę przyciągania inwestorów oferując zwolnienia z podatków od nieruchomości w przypadku tworzenia nowych miejsc pracy.

Największe firmy w regionie:

- Fabryka Maszyn w Lubaczowie sp. z o.o.

Strategicznym produktem firmy są podzespoły hydrauliki siłowej. Firma oferuje też części i podzespoły do maszyn stosowanych w przemyśle budowlanym takich jak: pompy hamulcowe, elementy napędowe, łyżki i lemieszki do koparek małej mocy i różne części zamienne. Świadczy też usługi: spawania, wykrawania i tłoczenia a także inne.

- Daal Sp. z o.o.- Specjalizująca się w produkcji mebli.

- KSM-System Sp.z o.o. - od początku firma postawiła na produkcję stolarki okiennej opartej o system bezokłowiowych profili PCV

- Zakład Wyrobów Galanteryjnych Sp. z.o.o. - firma zajmuje się produkcją zamków błyskawicznych metalowe o różnej szerokości łańcucha, okuć szelkowych, wyrobów z drutu tj. ramki, haki do wieszaków, guziki metalowe, a także możliwość odlewania wysokociśnieniowego na maszynach.

- Wyrób Siatek Ogrodzeniowych - To produkcja siatek ogrodzeniowych ocynkowanych i polewanych PCV, a także siatki ogrodzeniowe w różnych kolorach i o różnej grubości.

5.4. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze technicznej oraz przestrz.-funkcjonalnej

Stan techniczny budynków: wśród grupy zjawisk negatywnych Wytyczne Ministra wyodrębniają także sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. W związku z powyższym po przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa wielorodzinnego pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko. Wstępna analiza danych wskazała, że na terenie miasta Lubaczowa zlokalizowanych jest duża ilość budynków mieszkalnych wielorodzinnych wymagających podjęcia działań termmodernizacyjnych. Występują na tych obszarach częste awarie na sieciach wodociągowych i kanalizacyjnych, problemy w sferze społecznej, gospodarczej i technicznej: np.: obszar kolejowy poprzez tereny po byłym PBRol gdzie znajdują się 3 budynki wielorodzinne przy ul. Szopena ,obszar z terenem zamkowym i parkiem, gdzie zlokalizowano 4 budynki wielorodzinne oraz 2 budynki wielorodzinne przy ul. Sobieskiego, obszar w obrębie ZWG wraz z 2 budynkami wielorodzinnymi przy ul. Kurierów AK, przy ul. Kościuszki, obszar w obrębie ul. Słowackiego przez os. Słowackiego, oraz Śródmieście z przylegającymi ulicami.

Na terenie miasta w 2014 r. znajdowało się 2027 budynków mieszkalnych. Do użytkowania oddano 30 budynków mieszkalnych jednorodzinnych o łącznej powierzchni 4062 m². Z wodociągów korzystają wszyscy mieszkańcy, 93,1 % z nich korzysta z kanalizacji, a 84,1 % mieszkańców wykorzystuje gaz w gospodarstwach domowych. W 2015 r. do użytku oddano 23 budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Z wodociągów korzystają wszyscy mieszkańcy, 94,4 % z nich korzysta z kanalizacji, a 83,4 % mieszkańców wykorzystuje gaz w gospodarstwach domowych.

Tabela 15. Sieć rozdzielcza na 100 km² (rodzaje sieci) dane na 2015 rok

Sieć rozdzielcza na 100 km ²	
Sieć wodociągowa (km)	124,0
Sieć kanalizacyjna (km)	139,1
Sieć gazowa (km)	222,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt>

Tabela 16. Kanalizacja na terenie miasta dane na 2014-2015 roku.

Sieć kanalizacyjna	2014	2015
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej(km)	33,7	35,8
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy(km)	33,6	35,7
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej(km)	33,6	35,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania(szt)	1 606	1 985
Ścieki odprowadzone (dam ³)	405,0	516,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	11619	11555

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/>

Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie miasta dane na 2014-2015 roku.

Sieć wodociągowa	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej(km)	28,8	31,9
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy(km)	28,6	31,7
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej(km)	28,6	31,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt)	1905	2 231
Woda dostarczona gospodarstwom domowym(dam ³)	320,1	528,5
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej(osoba)	12416	12304
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca(m ³)	25,6	42,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/>

Tabela 18. Sieć gazowa na terenie miasta dane na 2014-2015 roku.

Sieć gazowa	2014	2015
Długość czynnej sieci ogółem w m	61945	62 756
Długość czynnej sieci przesyłowej w m	5461	5461
Długość czynnej sieci rozdzielczej w m	56484	57 295
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych) i niemieszkalnych	3489	3510
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	3396	3411
Odbiorcy gazu	3517	3382
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	1375	1376
Zużycie gazu w tys.m ³	2852,2	1802,4
Zużycie gazu w MWh	31616,9	20 129,0
Ludność korzystająca z sieci gazowej	10445	10258

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/>

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe dane na 2014-2015 roku

Zasoby mieszkaniowe	2014	2015
Ilość mieszkań (m ²)	4184	4204
Ilość izb (m ²)	16813	16917
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m	73,6	73,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	24,8	25,3
Liczba lokali socjalnych	48	48
Mieszkania na 1000 mieszkańców (m ²)	337,0	341,7
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie		2,93
Przeciętna liczba osób na 1 izbę		0,73

Źródło: http://rzeszow.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_podkarpackie/portrety_gmin/lubaczowski/miasto_lubaczow.pdf

Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe gminy (komunalne) stan na 2015 rok

Zasoby mieszkaniowe gminy (komunalne)	2015
Mieszkania ogółem	165
Mieszkania ogółem; powierzchnia użytkowa mieszkań(m ²)	7279
Mieszkania socjalne	48
Mieszkania socjalne; powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	1803

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/>

Na uwagę zasługuje fakt, że mieszkańcy zwracają uwagę na wzrastający problem zarówno złego stanu technicznego komunalnych budynków mieszkalnych (50 % wskazań), jak również stanu budynków mieszkalnych spółdzielczych i prywatnych (50% wskazań).

5.5. Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- niskie pokrycie zapotrzebowania na ciepło przez scentralizowaną sieć ciepłowniczą, dominującym nośnikiem ciepła indywidualnego – węgiel/drewno;
- system ciepłowniczy oparty na lokalnych kotłowniach i indywidualnych paleniskach;
- występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy;
- transport prywatny sektorem o największym zużyciu energii oraz emisji CO₂;
- mieszkańcy wskazywali na następujące problemy w sferze środowiskowej: zły stan wód i powietrza atmosferycznego. Źle oceniane były też: gospodarowanie odpadami i klimat akustyczny. W mniejszym stopniu mieszkańcy zwracali uwagę na zły stan gleb, występowanie azbestu.

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wody podziemne zadowalającej jakości;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- występowanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- brak składowisk odpadów komunalnych na terenie gminy;
- osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu takich frakcji, jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy i miasta;
- eliminacja niskiej emisji poprzez sukcesywną realizację zadań określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej;

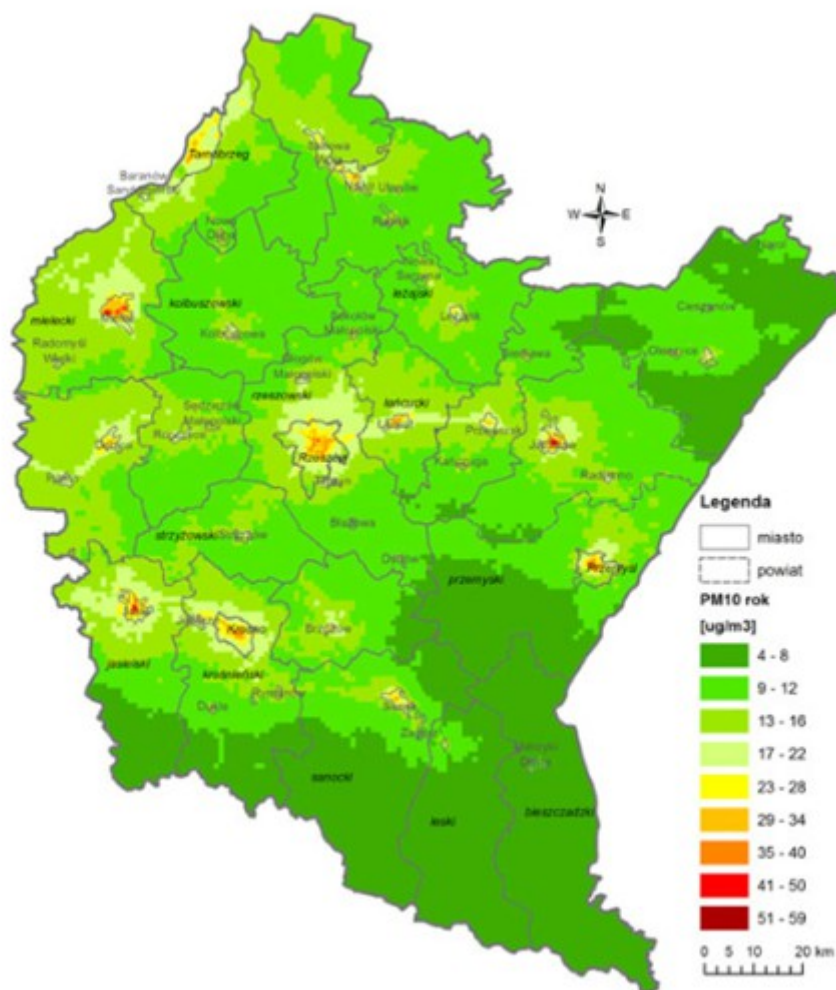
Zgodnie z art. 9 ust.1 pkt 3 obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano na podstawie wskaźników „udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu”, „położenia na obszarach objętych formami ochrony przyrody”, odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej”, „odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej”, „odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej”, „położenie na terenach zagrożonych wystąpieniem powodzi”

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim. Z uwagi na ochronę zdrowia dotyczyła ona wieloetapowej klasyfikacji dla następujących parametrów: pył zawieszony PM₁₀ (rok), pył zawieszony PM₁₀ (24 godziny), benzo(a)piren w pyłe PM₁₀ (rok), pył zawieszony PM_{2,5} (rok) oraz ozon (maks 8- godzin).

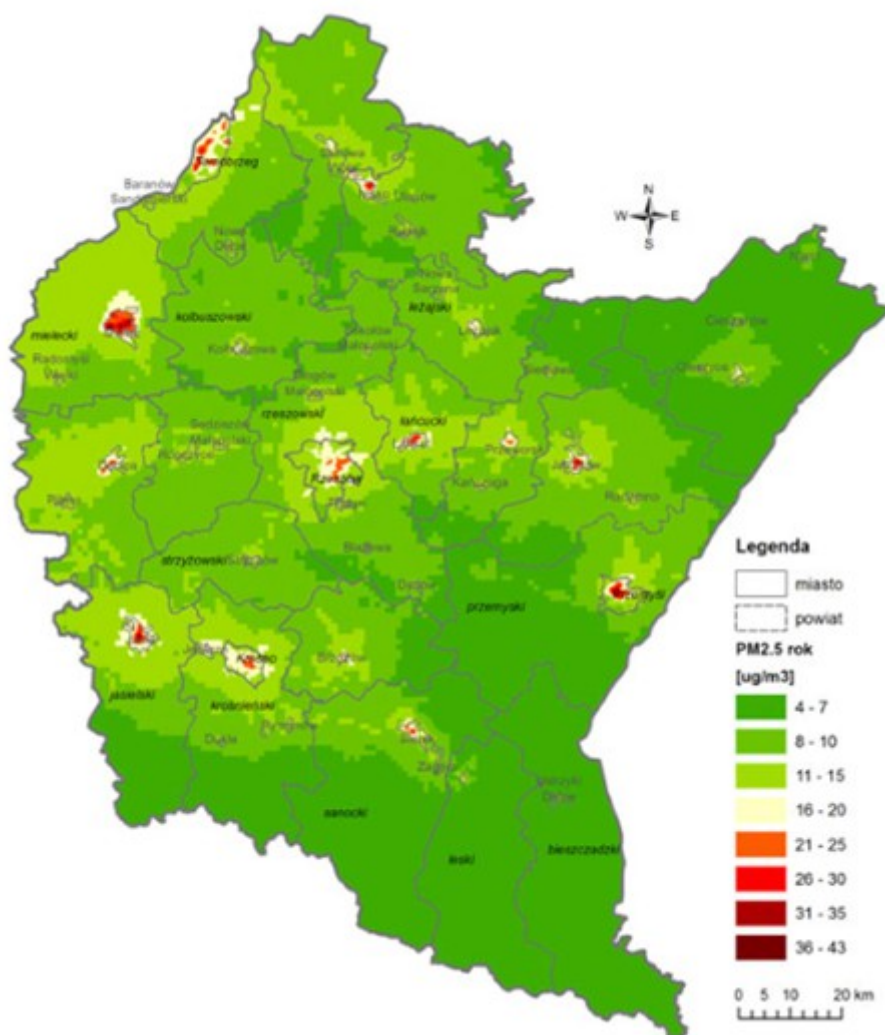
Na terenie Gminy Miejskiej Lubaczów odnotowano przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz PM_{2,5}.

Mapa 4 Rozkład stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 r. -wyniki modelowania

Zródło: wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2015/05/ocena_jakosci_pow_2015.pdf

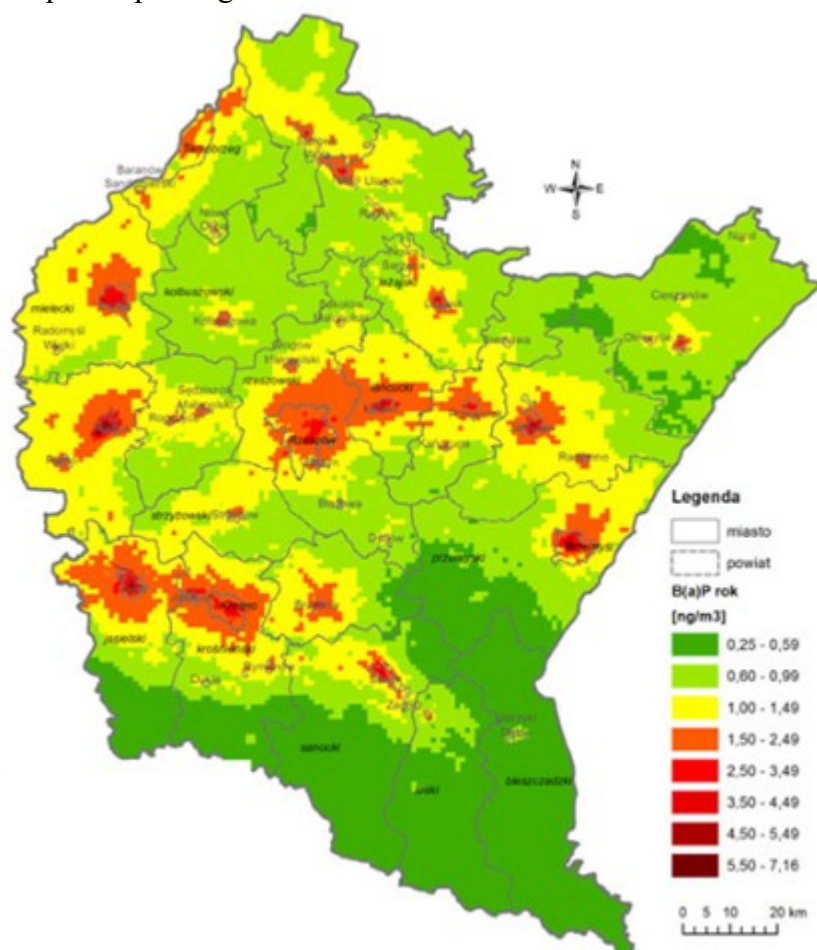
Mapa 5 Rozkład stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 r. -wyniki modelowania

Źródło: http://www.wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2015/05/ocena_jakosci_pow_2015.pdf

Udokumentowany pomiarami obszar przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu wykazały przekroczenia obowiązującego poziomu na znacznych obszarach województwa obejmował szczególnie tereny miast powiatowych i ich okolice, w mieście Lubaczów także zostały odnotowane przekroczenia poziomu docelowego.

Mapa 6 Rozkład stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku

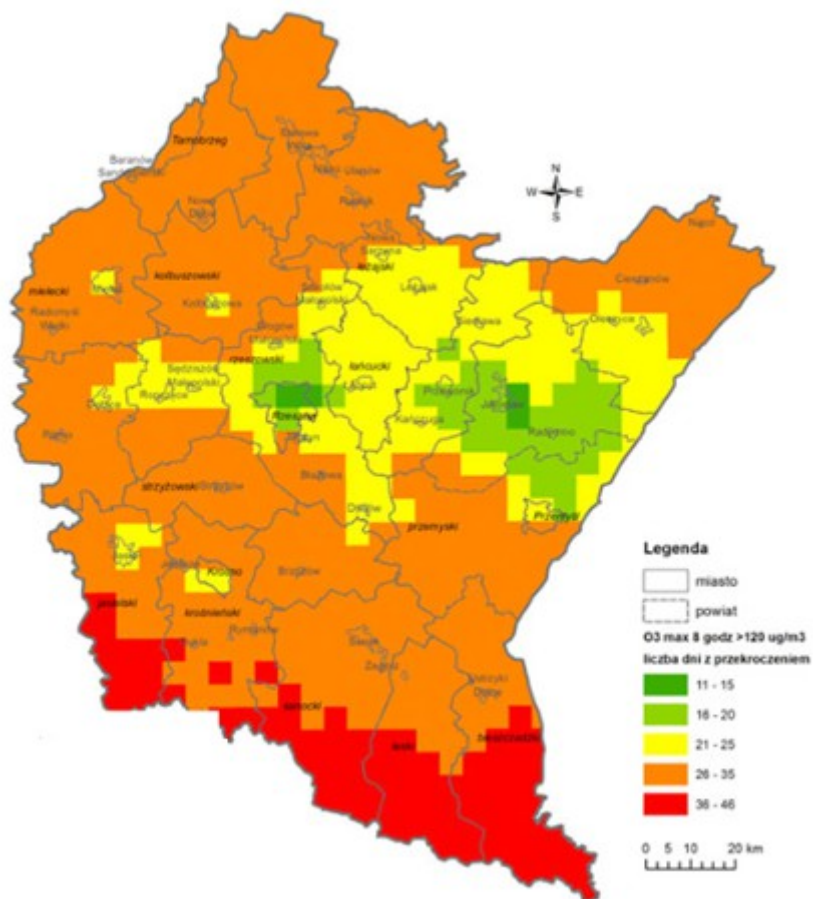

Źródło:

http://www.wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2015/05/ocena_jakosci_pow_2015.pdf

Na terenie miasta w 2015 roku liczba dni, w których stężenie ozonu było większe niż 120ug/m³, przekroczyła 26 dni. W związku z tym niedotrzymany został poziom docelowy. Obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu obejmował swym zasięgiem obszar znacznej części województwa podkarpackiego, z wyjątkiem powiatu jarosławskiego, przeworskiego, łańcuckiego, a także części powiatu lubaczowskiego, leżajskiego i rzeszowskiego, gdzie liczba dni, w których stężenie ozonu przekroczyło 120 ug/m³ zawierała się w przedziale 16-20 oraz 21-25 dni (mapa)

Mapa 7 Klasyfikacja stref pod względem kryterium ochrony zdrowia dla ozonu – cel długoterminowy na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku

Zródło:http://www.wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2015/05/ocena_jakosci_pow_2015.pdf

6. DELIMITACJA

6.1 Metodologia delimitacji

Obszar rewitalizacji, w którym prowadzone będą działania wynikające z Programu Rewitalizacji, charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Miejskiej Lubaczów. Został wyodrębniony z obszaru zdegradowanego określonego na podstawie diagnozy sporządzonej na potrzeby zidentyfikowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy.

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wyznaczono obszar zdegradowany Gminy Miejskiej Lubaczów. Zgodnie z Art. 9 ust. 1 ww. ustawy „Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Niezbędnym elementem do skutecznego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych jest identyfikacja skali i charakteru zachodzących procesów degradacji. Obszar zdegradowany wyznaczono za pomocą analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego, przez co możliwe jest porównanie poszczególnych obszarów gminy i wskazanie jednostek o największym oddziaływaniu czynników uznanych za kryzysowe. Zastosowana metoda umożliwiła syntetyczne przedstawienie charakterystyki obszarów, na których kumuluje się największa liczba czynników powodujących degradację obszaru.

6.2 Delimitacja obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany zgodnie z treścią Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytycznych Ministerstwa to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Dlatego też w kolejnym etapie diagnozy podjęto próbę określenia, które obszary miasta Lubaczowa charakteryzują się kumulacją problemów. Poziom życia mieszkańców wiąże się z jednej strony z oceną poziomu zaspokajania ich potrzeb materialnych, z drugiej zaś z jakością życia. Charakterystyczne położenie miasta z dala od dużych aglomeracji miejskich i liczne bogactwa naturalne sprawiają, że „klimat” Lubaczowa jest wyjątkowy i specyficzny, a okoliczne tereny nastawione głównie na rolnictwo i turystykę. Dużym problemem jest występujące bezrobocie.

Uznanie danego zjawiska za problemowe, biorąc pod uwagę twarde dane statystyczne, następowało w przypadku stwierdzenia wartości powyżej lub poniżej średniej dla miasta (w zależności od charakteru zjawiska). Dodatkowo została wskazana wartość „zbliżone do średniej”. Wartość ta wskazywała niewielkie odchylenie danej liczbowej od średniej dla gminy i w związku z tym nie mogła ona zostać zaliczona ani do przedziału „poniżej średniej” ani „powyżej średniej”. Zastosowana metoda delimitacji zapewnia, że wybór będzie adekwatny i obiektywny.

Proces delimitacji obszaru zdegradowanego obejmował II etapy:

- w pierwszym etapie zebrano i przeanalizowano dane dotyczące degradacji w sferze społecznej, a następnie wykorzystując wskaźnik syntetyczny – wskazano te jednostki urbanistyczne, w których występuje kryzys w tej sferze.
- w drugim etapie przeanalizowano wskaźniki w pozostałych sferach (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej) i zbadano stopień koncentracji zjawisk w sferze społecznej i co najmniej jednej z pozostałych (dodatkowych) sfer.

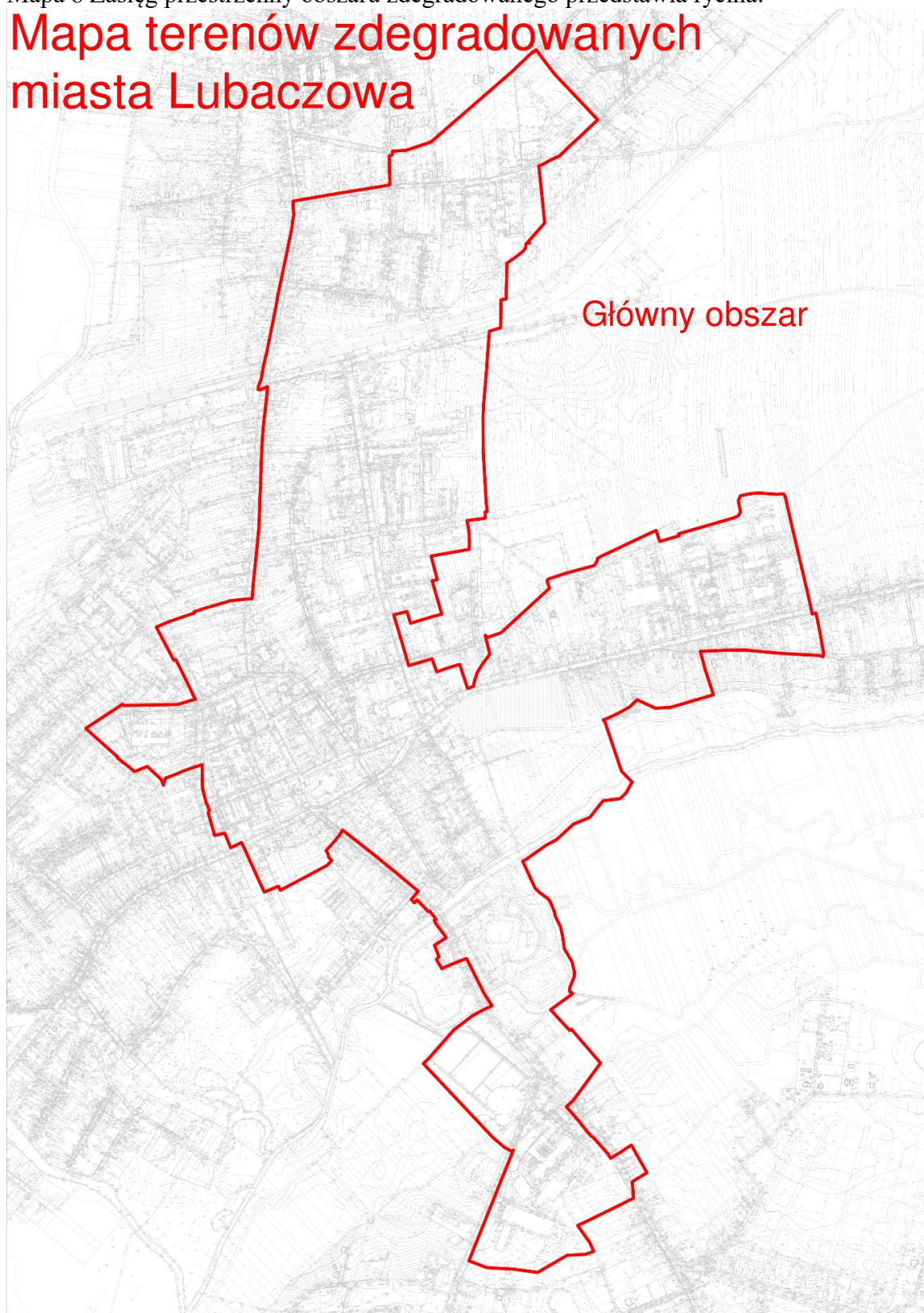
Jednostka, w której wskaźniki kryzysowości odbiegały od średniej gminnej oraz pokrywały się w sferze społecznej i choćby jednej dodatkowej, został wyznaczony, jako obszar zdegradowany. Szczegółowy opis każdego ze wskaźników w odniesieniu do sytuacji w gminie został przedstawiony w dalszej części rozdziału.

W związku z powyższym poddano analizie jednostki terenowe Gminy Miejskiej Lubaczów (okręgi/ulice) w celu określenia, które z jednostek charakteryzują się największą liczbą wskaźników odbiegających od średniej dla Gminy Miejskiej. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wyznaczyć obszary, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Wyniki badania wykazały, że na wskazanych terenach występują następujące problemy gospodarcze: mało atrakcyjne miejsca pracy, niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, niskie wynagrodzenia, wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców. Następnie wymieniane były: niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, niewystarczająca liczba organizacji pomagających w znalezieniu pracy. /przekwalifikowaniu i zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne. Rządziej mieszkańcy wymieniali: niewystarczające ułatwienia dla nowych przedsiębiorców, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorstw, brak ośrodka rozwoju przedsiębiorczości, np. inkubatora, niewystarczającą liczbę terenów inwestycyjnych – jedyne tereny w dyspozycji miasta to ul. Techniczna, niewystarczającą liczbę punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ponadto w sferze społecznej i gospodarczej występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: zły stan zabytków, niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych, zdewastowane, opuszczone tereny, słabo rozwinięta baza turystyczno-wypoczynkowa i zły stan nawierzchni dróg. Mieszkańcy wskazywali również na niską estetykę otoczenia, niski poziom poczucia bezpieczeństwa, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną i słaby rozwój usług i handlu. Ankietowani rządziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową. Na wyznaczonych terenach, zdaniem mieszkańców występują następujące problemy społeczne: alkoholizm, wypadki, bezrobocie, kradzieże. Mieszkańcy zwracają również uwagę na ubóstwo, słabą współpracę między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, słabą integrację lokalnej społeczności, trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów.

Mapa 8 Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego przedstawia rycina.

Mapa terenów zdegradowanych miasta Lubaczowa

Źródło: opracowanie własne

Mapa 9 Zasięg przestrzenny podobszaru zdegradowanego przedstawia rycina.

Źródło: opracowanie własne

6.3 Delimitacja obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji (zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji) to teren obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ww. ustawy, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji należy kierować się następującymi zasadami:

1. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.
2. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.
3. Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4 ustawy, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy.

Obszar rewitalizacji i jego charakterystyka

Dla miasta Lubaczowa obszarem rewitalizacji objęto prawie w całości wyznaczony obszar zdegradowany. Z uwagi na przekroczenie wskaźnika 30% liczby mieszkańców gminy obszaru zdegradowanego, dokonano cząstkowej korekty pewnego zakresu terytorialnego obszaru, dlatego granice obszaru rewitalizacji w 98% pokrywają z granicami obszaru zdegradowanego.

6.4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

W latach 2016 i 2017 roku zostały przeprowadzone badanie ankietowe, które swym zasięgiem obejmowało mieszkańców miasta Lubaczowa. Miało ono na celu wskazanie przestrzeni, które zdaniem mieszkańców powinno zostać zrewitalizowane, ale także pokazać miało na jakie problemy zwracają uwagę sami mieszkańcy gminy.

Wyniki konsultacji społecznych wykazały, że największą uwagę zwraca się na zdegradowany obszar w obrębie dworca PKP i PKS wraz z samym dworcem PKS oraz zabytkowej Stacji ciśnień, a także przestrzeń publicznej, która znajduje się w rejonie dworca PKP i PKS, wraz z ul. Słowackiego i ul. Kolejową. Wiele odpowiedzi dotyczyło pojedynczych wskazań na ulice głównie Słowackiego, Kurierów AK, a także kumulację problemów w sferze technicznej i środowiskowej wynikające ze złego stanu infrastruktury drogowej i kanalizacyjnej oraz natężenia problemów w sferze społecznej, tj. spożywania alkoholu w obrębie sklepów zlokalizowanych przy skrzyżowaniach ul. Słowackiego z ulicami: Kolejową, Krasieńskiego i Krasickiego. Ponadto występowanie problemu ubóstwa, bezrobocia i brak poszanowania zasad współżycia społecznego w budynkach wielorodzinnych przy ul. Kurierów Armii Krajowej lub wspólnot mieszkaniowych w obrębie osiedla Słowackiego. Obszar graniczący z terenem kolejowym od strony północnej, na którym wskazywano podobne problemy to przede wszystkim teren po byłym Lubaczowskim Przedsiębiorstwie Budowlanym (dawnym PeBeRol-u) oraz dwie wspólnoty mieszkaniowe zlokalizowane przy ul. Szopena.

W obrębie śródmieścia i Rynku występuje głównie natężenie problemów społecznych zwłaszcza w okresie wakacyjnym, któremu towarzyszą problemy w sferze środowiskowej i technicznej – infrastruktura systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz natężenia problemów w sferze społecznej na płycie rynku oraz zabudowie wielorodzinnej w obrębie rynku oraz na nowym targowisku przy ul. Handlowej. W dalszym kierunku na południe obszar ten na wysokości Muzeum jest wskazywana z uwagi na zdegradowany stan „starego” parku. W ramach zebranych podczas badań ankietowych, warsztatów, spotkań, konferencji, gdzie wskazywano występujące problemy najczęściej w rejonie zabudowy wielorodzinnej, zwłaszcza przy ul. Kurierów AK oraz ul. Szopena, ul. Grunwaldzka/Legionów os. i ul. Słowackiego/ul. Norwida z uwagi na występujące główne problemy społeczne – alkoholizm, wykroczenia i przestępstwa, ubóstwo i bezrobocie, powinna zostać poddana w pierwszej kolejności działaniom rewitalizacyjnym. Z uwagi na istniejącą substancję mieszkaniową, w tym częściowo o charakterze socjalnym, obszary te wskazują wysoką kumulację problemów związanych z wykluczeniem społecznym, zauważa się również niewystarczającą aktywność społeczną oraz świadomość ekologiczną, niewielką skłonność do podejmowania wspólnych działań. Obszar rewitalizacji miasta Lubaczowa składa się z głównego obszaru zlokalizowanego w centrum miasta, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta stanowiących najstarszą część miasta oraz podobszaru Żuki, z uwagi na administracyjne rozdzielenie os. Żuków pomiędzy miasto i gminę.

OKREŚLENIE OBSZARU REWITALIZOWANEGO

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami wynikającymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz zapisami Wytucznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020:

- Obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk;
- Obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Przyjęte założenia oraz procedura badawcza pozwoliła określić, że wszystkie powyższe warunki spełniają ulice wskazane jako tereny zdegradowane.

Tabela 22. Ulice wskazane jako tereny zdegradowane i rewitalizacji

Lp.	Nazwa ulicy:
1	3-GO MAJA
2	ADAMA MICKIEWICZA
3	BUDOWLANYCH
4	FRYDERYKA SZOPENA
5	CYPRIANA KAMILA NORWIDA
6	GEN. WŁ. SIKORSKIEGO
7	GRUNWALDZKA
8	HENRYKA SIENKIEWICZA
9	IGNACEGO KRASICKIEGO
10	JANA III SOBIESKIEGO
11	JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
12	JULIUSZA SŁOWACKIEGO
13	KARD. STEFANA WYSZYŃSKIEGO
14	KASZTANOWA
15	KOLEJOWA
16	KURIERÓW ARMII KRAJOWEJ
17	MARII KONOPNICKIEJ
18	MAZURY
19	MIKOŁAJA KOPERNIKA
20	RYNEK
21	TADEUSZA KOŚCIUSZKI
22	UNII LUBELSKIEJ
23	WESTERPLATTE
24	ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO
25	ŚW. ANNY
26	TARGOWA
27	ELIZY ORZESZKOWEJ
28	JASNA
29	KRÓTKA
30	LEGIONÓW
31	MAŁY ŁĄŻEK
32	MONTE CASSINO
33	PARKOWA
34	PODZAMCZE
35	REJTANA
36	STANISŁAWA KONERY
37	STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO
38	STEFANA ŻEROMSKIEGO
39	ŻUKI

Źródło: opracowanie własne

Na tych terenach ww. prowadzona będzie rewitalizacja . Wyznaczony podobszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 0,0327 km² (5,873% powierzchni ogółem gminy miejskiej) i jest zamieszkały przez mieszkańców (29,98% ludności ogółem gminy), Łącznie powierzchnia obszarów i podobszaru rewitalizacji wynosi 1,5112 km² (17,34% powierzchni ogółem gminy miejskiej) i jest zamieszkała przez 3754 mieszkańców (29,98 % ludności ogółem gminy miejskiej). Obszar i podobszar nie przekraczają limitów określonych w art.10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji (maks. 20% powierzchni gminy oraz maks. 30% liczby

mieszkańców gminy). Poniżej zaprezentowano ustanowione granice obszaru zdegradowanego jak i obszaru rewitalizacji.

Załącznik nr 1A do Uchwały
Mapa obszaru zdegradowanego miasta Lubaczowa
Główny Obszar

Legenda:
--- granice obszaru zdegradowanego
Skala 1:5000

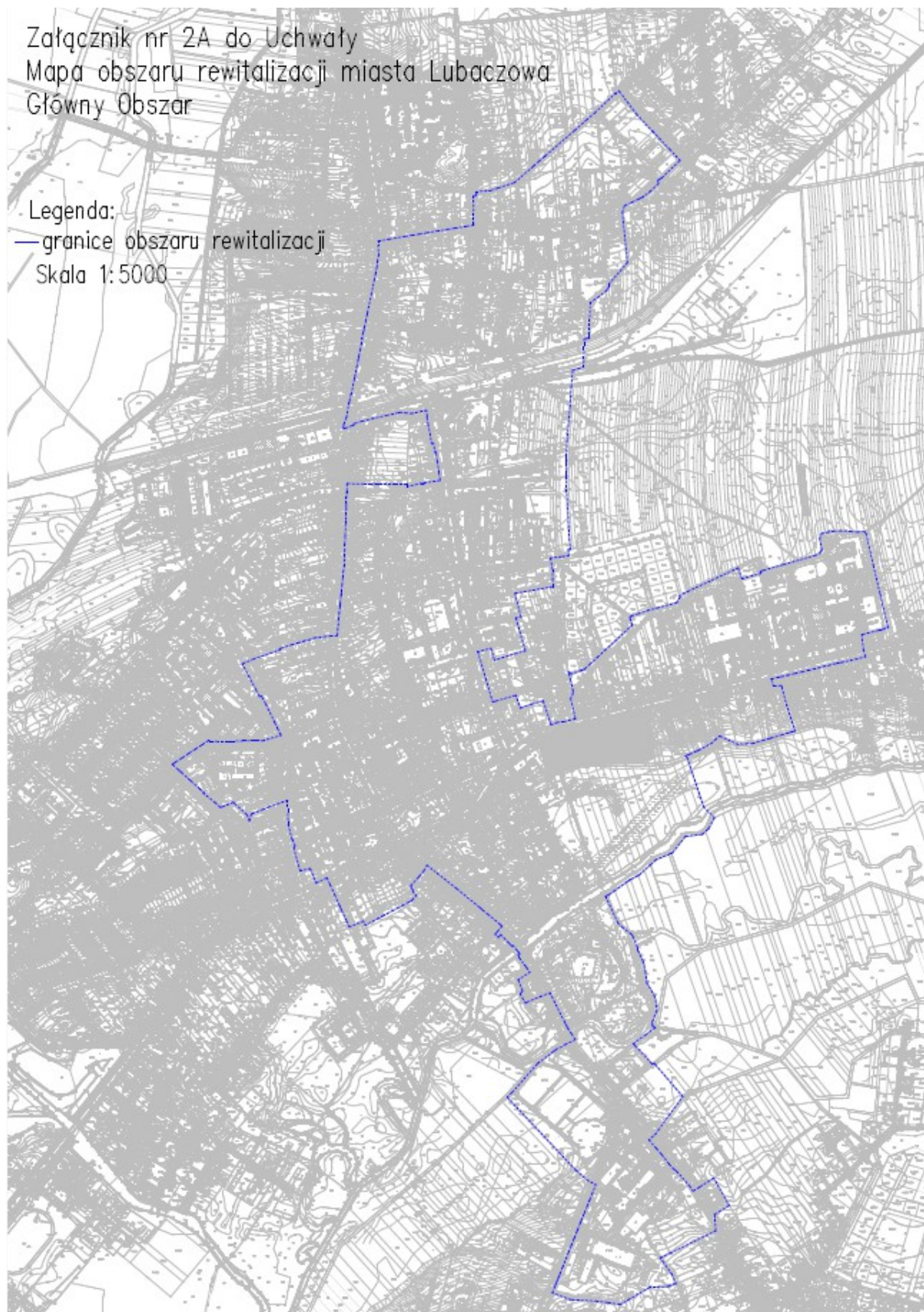
Załącznik nr 1B do Uchwały
Mapa obszaru zdegradowanego miasta Lubaczowa
Podobszar Żuki

Legenda:
--- granice obszaru zdegradowanego
Skala 1:5000

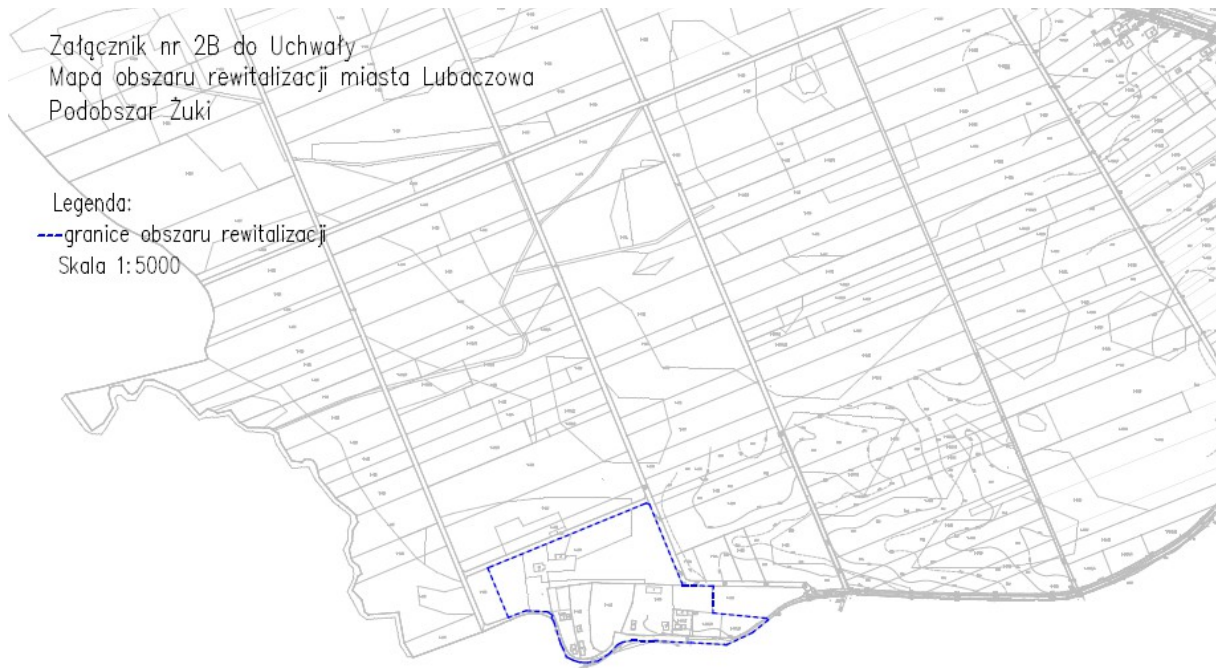
Załącznik nr 2A do Uchwały
Mapa obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa
Główny Obszar

Legenda:
— granice obszaru rewitalizacji
Skala 1:5000

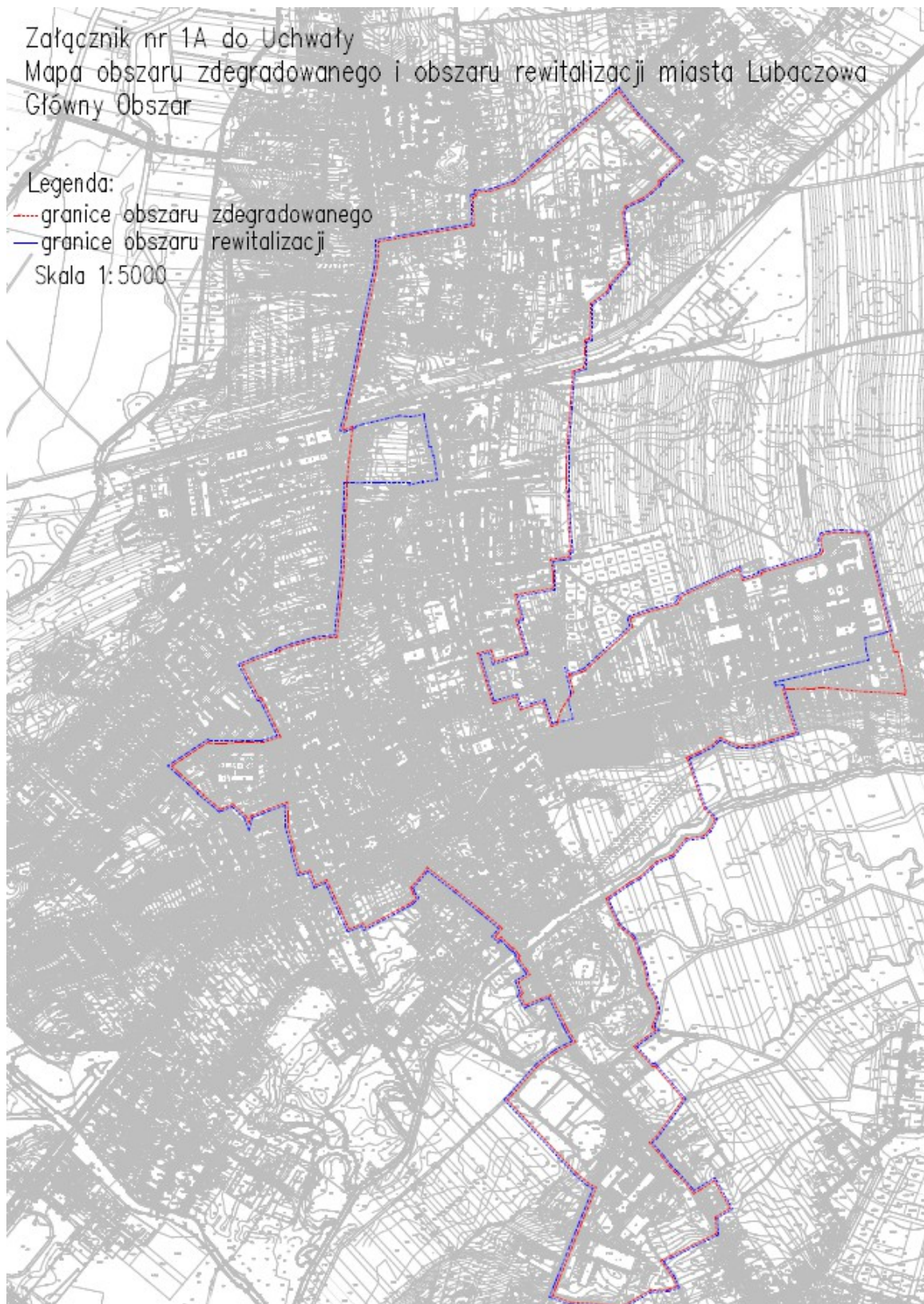
Załącznik nr 2B do Uchwały
Mapa obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa
Podobszar Żuki

Legenda:
---granice obszaru rewitalizacji
Skala 1:5000

Załącznik nr 1A do Uchwały
Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa
Główny Obszar

- Legenda:
- - - granice obszaru zdegradowanego
— granice obszaru rewitalizacji
Skala 1:5000

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

7.1 Opis wizji stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji

Jednym z kluczowych elementów każdego programu rewitalizacji jest opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Wynika to zarówno z dotychczasowego dorobku badawczego, jak i z obowiązujących w Polsce reguł wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedstawiona Wizja odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odpowiada na problemy opisane w diagnozie oraz wskazane w pogłębionej analizie obszaru rewitalizacji. Jest odpowiedzią na to, jak mieszkańcy chcieliby widzieć Miasto po przeprowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Kluczowym zagadnieniem jest zniwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców.

Wizja formułowana w ramach programu jest swego rodzaju projekcją przyszłości do jakiej dążą interesariusze rewitalizacji. Opisuje ona pożądany stan docelowy w perspektywie kilkunastu lat i pełni następujące funkcje:

- 1) zobrazowanie stanu docelowego – można powiedzieć, że wizja stanowi cel całkowicie nadrzędny nad wszystkimi, zawierający w sobie pozostałe cele sformułowane w GPR; wizja powinna także nadawać programowi określony kierunek – jest więc także efektem dokonania określonych wyborów spośród wielu możliwości rozwojowych,
- 2) informowanie o aspiracjach osób formułujących wizję – wizja powinna inspirować i motywować interesariuszy rewitalizacji do działania na rzecz rozwoju obszaru zdegradowanego; by tak się stało powinna być ona interesująca, ciekawa i pobudzająca wyobraźnię,
- 3) jednoczenie wokół idei – wizja powinna łączyć różne środowiska skupione wokół przedsięwzięć rewitalizacyjnych i powodować, że ludzie się z nią utożsamiają; wizja nie może zatem dzielić i być poglądem jakiejś jednej, wybranej grupy interesariuszy;

Wizja obszaru rewitalizacji zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. W wymiarze społecznym na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez wzrost ich dochodów oraz włączenie społeczne osób wykluczonych, a także aktywizacja społeczna i integracja społeczności lokalnej – dzięki realizowanym projektom, a także zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości usług. W wymiarze gospodarczym proces rewitalizacji przyczyni się w sposób bezpośredni do pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców, a w sposób pośredni – do wzrostu ilości podmiotów gospodarczych w mieście poprzez działania aktywizacji zawodowej mieszkańców. W wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji nastąpi zbudowanie spójności przestrzennej w centralnej części miasta i usunięcie barier komunikacyjnych związanych z brakiem dogodnych ułatwień komunikacyjnych, poprzez ukształtowanie estetycznego i przyjaznego dla osób starszych oraz niepełnosprawnych systemu przestrzeni publicznych, sprzyjających rozwojowi funkcji rekreacyjnych, wypoczynkowych czy gospodarczych miasta. W wymiarze technicznym dzięki realizacji kompleksowych działań zwiększy się dostępność mieszkańców do podstawowych usług komunalnych, a także poprawi się stan techniczny (w tym efektywność energetyczna) zdegradowanych budynków użyteczności publicznej (Przychodnia rejonowa) i wielorodzinnych budynków mieszkalnych. W wymiarze środowiskowym nastąpi poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych (w szczególności obiektów

wielorodzinnych) i obiektów użyteczności publicznej, a także wzrośnie świadomość ekologiczna oraz komfort życia mieszkańców poprzez działania uświadamiające.

Obszar rewitalizacji miasta Lubaczowa składa się z głównego obszaru zlokalizowanego wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta stanowiących najstarszą część miasta oraz podobszaru Żuki. Odnowa tej struktury, powinna zmierzać do realizacji misji i wizji rewitalizacji oraz osiągnięcia założonych celów. Mają one swój wymiar projekcyjny, angażujący wyobraźnię mieszkańców i innych interesariuszy rewitalizacji. Stawiając sobie powyższe warunki jako podstawę wizji obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa, sformułowania jej treść w poniższy sposób:

Obszar rewitalizacji miasta Lubaczowa trwale ożywiony oraz spójny społecznie, przestrzennie i gospodarczo, stwarzający warunki dla rozwoju w oparciu o posiadany kapitał ludzki, zapewniający wysoką jakość infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznej oraz środowiska, zapewniające wysoką jakość życia.

Obszar ten jest przestrzenią zamieszkałą przez aktywnych, pracujących i zamożnych mieszkańców. Lokalna społeczność potrafi organizować się w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć kulturalnych, społecznych, artystycznych i sportowych. Liczba osób wykluczonych jest konsekwentnie redukowana w wyniku działań rewitalizacyjnych, młodzież i dzieci uczestniczą w procesie edukacji, które wzmacnia lokalną tożsamość i świadomość wspólnych celów, a osoby starsze są integralną częścią wspólnoty świadomej społeczności Lubaczowian.

7.2. Misja programu rewitalizacji

Tworzenie warunków do rozwoju aktywności i wzmacniania więzi społecznych, pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców oraz włączania osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem, a także wykorzystanie uwarunkowań przestrzennych i infrastrukturalnych miasta Lubaczowa oraz lokalnych potencjałów w celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego.

W wyniku realizacji GPR nastąpi odbudowa więzi międzypokoleniowych, pobudzone zostaną inicjatywy oddolne i wzmocniony zostanie potencjał rozwojowy organizacji pozarządowych, które rozszerzą współpracę z lokalnym samorządem. Poprzez dostarczenie wysokiej jakości infrastruktury, stworzony zostanie mechanizm zachęt do podejmowania wspólnych inicjatyw o charakterze kulturalnym i społecznym. Działania te będą realizowane dla mieszkańców, ale również przez mieszkańców, gdyż wdrożone zostaną na szeroką skalę narzędzia partycypacji społecznej i współdecydowania o dalszym rozwoju miasta Lubaczowa.

Społeczność lokalna poczuje się silnie zintegrowana wokół miejsc i obiektów, którym dzięki procesom rewitalizacji zostaną przywrócone społeczności. Wzmocniona zostanie spójność społeczna i podjęte zostaną konkretne działania na rzecz wyeliminowania wykluczenia społecznego oraz ubóstwa. Nastąpi to dzięki aktywizacji społecznej oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy. Wzrośnie także liczba inicjatyw lokalnych i partycypacja społeczna w sprawach publicznych.

Aktywność gospodarcza na obszarze rewitalizacji jest jedną z wyższych na terenie powiatu. Mieszkańcy mają dzięki temu możliwości pozyskania pracy na rzecz wzrostu gospodarczego

miasta i obszaru rewitalizacji. Aktywność gospodarczą obszaru buduje przede wszystkim aktywność mieszkańców, wspierana przez lokalny samorząd terytorialny.

Obiekty zdegradowane, wymagające modernizacji są stopniowo poddawane procesom odnowy. W pierwszej kolejności odnowione zostają obiekty mieszkaniowe, następnie budynki zabytkowe o istotnym znaczeniu społecznym i kulturotwórczym. Modernizacja tych obiektów zachodzi stopniowo wg ustalonych w GPR celów.

W wymiarze funkcjonalno-przestrzennym po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji nastąpi ukształtowanie estetycznego, funkcjonalnego i bezpiecznego systemu przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji, sprzyjających aktywności społecznej i przedsiębiorczości społeczności lokalnej oraz rozwojowi funkcji rekreacyjnych, wypoczynkowych czy turystycznych miasta.

W wymiarze technicznym dzięki realizacji kompleksowych działań zwiększy się dostępność mieszkańców do obiektów użyteczności publicznej, a także poprawi się stan techniczny budynków.

8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Przeprowadzenie całościowej analizy zjawisk kryzysowych i potencjałów oraz wskazanie czynników mających szczególne znaczenie z punktu widzenia rewitalizacji pozwoliło określić strategiczne kierunki działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Określono wizję (planowany efekt), misję oraz cele rewitalizacji, wokół których skoncentrowane zostały kierunki działań. Realizacja zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wykonanie misji, a tym samym wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Cele przy tym mają zawsze układ hierarchiczny, tj. cel niższego rzędu stanowi część celu wyższego rzędu. W GPR przyjęto hierarchiczny układ części postulatywnej. Cel główny stanowić będzie wizja rozwoju. Kolejno, na niższym poziomie hierarchicznym określone zostały cele strategiczne (dość ogólne sformułowane) oraz kierunki działań (sposoby osiągnięcia wyznaczonych celów). Określono dwa główne cele strategiczne i 12 kierunków działań. Nadmierne rozbudowywanie części postulatywnej programu nie służy bowiem jego skuteczności i utrudnia percepcję dokumentu.

8.1 Cele rewitalizacji

Na tym etapie określono cele i kierunków działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji miasta Lubaczowa. Każdy z wyznaczonych celów musi spełniać kryteria wynikające ze standardów metodologicznych stosowanych w tego typu dokumentach. W związku z tym, wyznaczone cele zostały także poddane weryfikacji z zastosowaniem tzw. filtru SMART (nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów określających zasady konstruowania celów). Polega on na ocenie czterech aspektów:

- a) precyzyjności (ang. specific) – cele powinny być na tyle precyzyjne, aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób,
- b) mierzalności (ang. measurable) – cele powinny być tak formułowane, by można było liczbowo wyrazić stopień ich realizacji (by można było przypisać im konkretne miary),
- c) akceptowalności (ang. accepted) – cele powinny być akceptowane przez podmioty, które będą dążyć do ich osiągnięcia (tj. podmioty realizujące strategię),

d) realistyczności (ang. realistic) – cele powinny być określone realnie (strategia nie może być zbiorem „pobożnych życzeń”), tzn. tak by możliwe było ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej,

e) terminowości (ang. time-dependent) – cele muszą być zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym po to, by móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring.

Układ celów strategicznych i szczegółowych programu rewitalizacji miasta obejmuje 2 cele strategiczne. Osiągnięcie poszczególnych celów operacyjnych będzie uwarunkowane realizacją wyodrębnionych kierunków działań.

8.2. Cel strategiczny 1. Odnowa społeczna oraz wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.

Odnowa społeczna obszaru rewitalizacji jest kluczowym celem prowadzącym do osiągnięcia wizji rozwoju. Rewitalizacja jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego lokalnej społeczności. W działaniach zmierzających do jej realizacji powinno się zatem koncentrować na problemach społecznych i ich rozwiązaniu. W przypadku obszaru rewitalizacji na terenie miasta Lubaczowa, główne problemy społeczne obserwowane w ostatnich latach dotyczyły problemu ubóstwa (niskich dochodów oraz zasobnością majątkową), braku pracy oraz niskiego poziomu aktywności społecznej. Problemy te są nieodłącznie związane z pobudzaniem aktywności gospodarczej. Realizacja pierwszego celu strategicznego odbędzie się poprzez

Dotyczą one zagadnień związanych z ochroną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby z niepełnosprawnościami, rodziny dysfunkcyjne, osoby starsze pozbawione opieki, długotrwale bezrobotni), integracją wielopokoleniową i podtrzymywaniem więzi społecznych,

Kierunki działań dla Celu strategicznego 1 dotyczą:

- a) Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- b) Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- c) Wsparcie osób o najniższych dochodach,
- d) Wspieranie działań opartych na idei wolontariatu,
- e) Zwiększenie poziomu partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji,
- f) Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym,
- g) Organizacja przedsięwzięć kulturalnych i sportowych angażujących lokalną społeczność,
- h) Wsparcie aktywnych organizacji pozarządowych i wspólnot mieszkaniowych,

8.3 Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury społecznej i komunalnej, przestrzeni publicznej oraz jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji

Cel strategiczny 2 odnosi się z kolei do działań zaplanowanych na poprawę poprawę jakości przestrzenno-funkcjonalnej oraz kondycji gospodarczej terenów rewitalizacyjnych. Dobrze zagospodarowana przestrzeń publiczna zapewni poprawę standardu życia mieszkańców. Estetyczna przestrzeń rynku miejskiego oraz wokół budynków wielorodzinnych (wspólnot mieszkaniowych) sprawia, iż mieszkańcy sami zaczynają o nią dbać i pilnują porządku, starając się także upiększać przestrzeń wokół siebie. Zwiększy się zatem aktywność społeczna, samopomoc sąsiedzka i integracja mieszkańców. Takie warunki niewątpliwie sprzyjają także powstawaniu małej przedsiębiorczości – zakładaniu własnych działalności gospodarczych na osiedlach. W związku z powyższym wspomniany cel strategiczny pośrednio będzie miał wpływ na każdą ze sfer, w których rewitalizacja powinna przynosić efekty.

Działania infrastrukturalne i przyrodnicze dokonuje się poprzez działania interesariuszy rewitalizacji oraz wykorzystanie konkretnych narzędzi organizacyjnych,

infrastrukturalnych, legislacyjnych. Cel strategiczny 2 jest skierowany na odpowiednią rozbudowę, modernizację i ochronę przestrzeni publicznej, a także elementów sfery infrastruktury technicznej (drogowej, sieciowej wod.-kan.), mieszkaniowej, jak i społecznej o charakterze publicznym (obiekty kulturalne, rekreacyjne i sportowe). Istotne będzie także dbanie o jakość i ochrona zasobów przyrodniczych. Mają one w kompleksowy sposób wypełnić potrzebą lukę narzędzi infrastrukturalnych i przyrodniczych, które podniosą poziom rozwoju i jakości życia na terenie obszaru rewitalizacji miasta Lubaczowa.

Kierunki działań dla Celu strategicznego 2 dotyczą:

- a) Poprawy dostępności do infrastruktury technicznej i społecznej.
- b) Budowy, przebudowy i modernizacji zabudowy mieszkaniowej i obiektów publicznych.
- c) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
- d) Rewitalizacja terenów przyrodniczych zieleni miejskiej.

9 PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Projekty rewitalizacyjne to jedna z najistotniejszych części każdego programu rewitalizacji. Są one różnie definiowane. Jedną z najbardziej precyzyjnych definicji zawarto w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, gdzie określono przedsięwzięcie rewitalizacyjne jako „projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 tzw. Ustawy wdrożeniowej, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązany z treścią i celami programu, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego; wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza wskazanie go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Zgodnie z art. 15, ust. 1, pkt. 5) litera a) ustawy o rewitalizacji z 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji powinien zawierać opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:

1. listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz
2. charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Do realizacji zaplanowane projekty powinny być ukierunkowane na rozwiązywanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które zostały zdiagnozowane na obszarach zdegradowanych. Wiodącą rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji mają projekty społeczne, które stanowią fundament rewitalizacji. Mają one również decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych warunkując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Poniżej znajduje się zestawienie projektów podstawowych. Zgodnie z zapisami ustawy i wytycznych tabela projektów podstawowych zawiera w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia (o ile było to możliwe):

- nazwę,
- podmiot realizujący,
- zakres realizowanych zadań,
- lokalizację,
- szacowaną wartość,

– prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, obejmująca zarówno przedsięwzięcia/projekty inwestycyjne (w tym infrastrukturalne), jak również działania miękkie, stwarza szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju. Dlatego zamieszczona lista przedsięwzięć podstawowych zawiera różne typy projektów, zarówno „twarde” jak i „miękkie”. Ze względu na szeroki zakres prezentowanych informacji lista projektów podstawowych, w podziale na projekty społeczne oraz inwestycyjne.

Projekty rewitalizacyjne zaplanowane w ramach GPR podzielono na dwie kategorie:

1) podstawowe projekty rewitalizacyjne z podziałem na:

- a) projekty społeczne
- b) projekty inwestycyjne
- c) mechanizmy wsparcia

2) pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Podstawowe projekty rewitalizacyjne są zlokalizowane na obszarze rewitalizacji i w sposób bezpośredni oddziałują na jego społeczność, przestrzeń, funkcjonalność oraz gospodarkę. Z kolei dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w dużym stopniu niwelują negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze, choć nie mają bezpośredniego przełożenia na zmianę aspektów przestrzennych. Należy także podkreślić bardzo ambitny i duży zakres tych przedsięwzięć. Mają one kompleksowo rozwiązywać problemy o charakterze społeczny, przestrzenno-funkcyjnym i gospodarczym. Rekomenduje się jednak realizację zarówno projektów podstawowych jak i uzupełniających, tym bardziej, że w strukturze tej jest wyraźnie zróżnicowany katalog podmiotów i wnioskodawców. Projekty uzupełniające zostały wprowadzone do programu dzięki aktywności tzw. zewnętrznych interesariuszy rewitalizacji. Wszelkie analizy, oceny i ewaluacje dotychczasowych działań rewitalizacyjnych wyraźnie podkreślały konieczność aktywizacji niepublicznych jednostek zainteresowanych procesami odnowy.

Spis projektów rewitalizacyjnych zamieszczono w niniejszym rozdziale w formie tabelarycznej. W każdej z tabel wprowadzono: tytuł projektu, podmiot realizujący, miejsce realizacji, zakres projektu, wskaźniki rezultatu, orientacyjny koszt oraz czas realizacji przedsięwzięcia, a także nazwę wnioskodawcy i powiązanie z celami oraz kierunkami działań rewitalizacyjnych, określonymi w programie.

9.1. Projekty społeczne

Projekt 1. Integracja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
Podmioty realizujące	MOPS, MDK, Biblioteka, Młodzieżowa Rada Miasta, SP1, SP2, organizacje społeczne
Miejsce realizacji projektu	Zadanie będzie realizowane na terenie całego obszaru rewitalizacji
Zakres realizowanych zadań	Organizacja różnych form wsparcia dla seniorów, w tym osób niesamodzielnych, a także osób niepełnosprawnych, narażonych na marginalizację społeczną z uwagi na ubóstwo, uzależnienie, chorobę, długotrwałe bezrobocie itp.

Wskaźniki rezultatu	Liczba osób starszych uczestniczących w projekcie ok. 30 osób Liczba młodzieży uczestniczącej w projekcie ok. 15 osób Liczba osób młodych uczestniczących w warsztatach integracyjnych z seniorami – 15 Liczba seniorów uczestniczących w warsztatach – 30
Orientacyjny koszt	Całkowity i źródła finans. 20 tys. zł (środki gminy + dotacja z UE)
Przewidywany okres realizacji projektu	2019-2026

Projekt 2. Integracja międzypokoleniowa	
Podmioty realizujące	MOPS, MDK, Biblioteka, Młodzieżowa Rada Miasta, SP1, SP2, organizacje społeczne
Miejsce realizacji projektu	Zadanie będzie realizowane na terenie całego obszaru rewitalizacji
Zakres realizowanych zadań	Celem projektu jest integracja międzypokoleniowa osób w podeszłym wieku z dziećmi i młodzieżą. Osoby w podeszłym wieku przekazują doświadczenie i wiedzę młodym ludziom nabywającym od nich umiejętności obsługi komputera, telefonów i innych wynalazków współczesnej techniki. W ramach projektu planowane są zajęcia wokally-muzyczne, komputerowe, plastyczno-manualne, edukacyjne, sportowoaktywizujące, kącik prasowo-biblioteczny. W ramach przedsięwzięcia zostały zaplanowane następujące wydarzenia min: pikniki, festyny, dzień matki, dzień dziecka itp. oraz różnego rodzaju zajęcia dla dzieci i młodzieży.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób starszych uczestniczących w projekcie - 15 osób Liczba młodzieży uczestniczącej w projekcie - 15 osób Liczba seniorów uczestniczących w warsztatach – 15 osób
Orientacyjny koszt	Całkowity i źródła finans. 25 tys. zł (środki gminy + dotacja z UE)
Przewidywany okres realizacji projektu	2019-2026

Projekt 3. Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych	
Podmiot realizujący	MOPS
Miejsce realizacji projektu	Zadanie będzie realizowane na terenie całego obszaru rewitalizacji
Zakres realizowanych zadań	<p>1) Uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym:</p> <p>a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych,</p> <p>b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie,</p> <p>c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,</p> <p>d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, w tym zwłaszcza.</p> <p>2) pielęgnacja – jako wspieranie procesu leczenia.</p> <p>3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,</p> <p>4) pomoc mieszkaniowa,</p> <p>5) zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób uczestniczących w projekcie ok. 25 osób
Orientacyjny koszt	Całkowity i źródła finans. 20 tys. zł (środki gminy + dotacja z UE)
Przewidywany okres realizacji projektu	2019-2026

9.2. Projekty infrastrukturalne

1. Projekt podstawowy nr 1

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej Nr104916R ul. Kurierów Armii Krajowej w km od 0+061 do 0+385 w Lubaczowie (Strategia Priorytet I. Zadanie 2)									
Lokalizacja	Pas drogowy drogi gminnej Nr104916R ul. Kurierów Armii Krajowej				Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów		
Szacowana wartość	2,2 mln zł				Źródła finansowania			Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019		
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		2,2 mln zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa nawierzchni jezdni - przebudowa nawierzchni chodników - przebudowa kanalizacji deszczowej - przebudowa oświetlenia ulicznego 									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość budowanej/przebudowanej jezdni [m]. 2. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni jezdni [m2]. 3. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni chodników [m2]. 4. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 5. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.]. 									

2. Projekt podstawowy nr 2

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej dz. nr ewid. 1994/21, 1994/15, 1994/17, 2945 od skrzyżowania drogi powiatowej nr 1686R ul. Słowackiego i nr 1700R ul. Kolejową do towarowej stacji kolejowej w ramach zadania: Budowa drogi obwodowej centrum miasta Lubaczowa poprzez połączenie drogi gminnej nr 104921R ul. Hubala do skrzyżowania drogi powiatowej nr 1686R ul. Słowackiego z drogą powiatową nr 1700R ul. Kolejową w km 0+208 - 1+061 z niezbędną infrastrukturą techniczną w Lubaczowie. (Strategia Priorytet I. Zadanie 1)									
Lokalizacja	droga gminna dz. nr ewid. 1994/21, 1994/15, 1994/17, 2945				Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów		
Szacowana wartość	1,1 mln zł				Źródła finansowania			Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019		
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		1,1 mln zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa nawierzchni jezdni - przebudowa nawierzchni chodników - przebudowa kanalizacji deszczowej - przebudowa oświetlenia ulicznego 									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość budowanej/przebudowanej jezdni [m]. 2. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni jezdni [m2]. 3. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni chodników [m2]. 4. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 5. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.]. 									

3. Projekt podstawowy nr 3

Nazwa projektu	Budowa krytej pływalni przy ul. Ofiar Katynia (Strategia: Priorytet IV. Zadanie 1).									
Lokalizacja	ul. Ofiar Katynia działki o numerach o nr ewid. 2933, 2935, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	14 mln zł			Źródła finansowania			Program rozwoju ponadlokalnej infrastruktury sportowej – pilotaż 2017 RPO WP Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	3,8 mln zł	5,77mln zł	4,43 mln zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Łączna powierzchnia zabudowy -1175,33m ² - Kubatura – 6038,14m ³ - Powierzchnia całkowita - 2112m ²									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia zabudowy [m ²]. 2. Kubatura [m ³]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

4. Projekt podstawowy nr 4

Nazwa projektu	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury w Lubaczowie (Strategia: Priorytet IV. Zadanie 2)									
Lokalizacja	ul. Marii Konopnickiej			Podmiot realizujący projekt			Miejski Dom Kultury			
Szacowana wartość	4,76 mln zł			Źródła finansowania			RPO WP Działanie 4.4 Kultura Numer umowy/wniosku: RPPK.04.04.00-IZ.00-18- 001/16			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	3,9 mln zł	0,9 mln zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Powierzchnia zabudowy:803,4 m ² - Kubatura brutto:7192 m ³									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia zabudowy [m ²]. 2. Kubatura [m ³]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

5. Projekt podstawowy nr 5

Nazwa projektu	Przebudowa boiska sportowego przy SP1 w Lubaczowie (Strategia: Priorytet IV. Zadanie 3)									
Lokalizacja	ul. Marii Konopnickiej			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	0,6 mln zł			Źródła finansowania			Program rozwoju infrastruktury sportowej Ministerstwa Sportu			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
			600 tys. zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Powierzchnia boiska 1080 m2									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia [m2]. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

6. Projekt podstawowy nr 6

Nazwa projektu	Przebudowa oświetlenia ulicznego: ul. Słowackiego, ul. Kurierów AK (Strategia: Priorytet V.1. Zadanie 5)									
Lokalizacja	ul. Słowackiego, ul. Kurierów AK			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	315 tys. zł			Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		100 tys zł	215 tys. zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Długość linii kablowej oświetlenia ulicznego - Liczba słupów oświetlenia ulicznego wraz z oprawami									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość linii kablowej oświetlenia ulicznego [m] 2. Liczba słupów oświetlenia ulicznego wraz z oprawami [szt.] 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

7. Projekt podstawowy nr 7

Nazwa projektu	Przebudowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego os. Mały Łązek (Strategia: Priorytet V.1 Zadanie 8)									
Lokalizacja	os. Mały Łązek			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	150 tys. zł			Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
			150 tys. zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Długość linii kablowej oświetlenia ulicznego - Liczba słupów oświetlenia ulicznego wraz z oprawami									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość linii kablowej oświetlenia ulicznego [m] 2. Liczba słupów oświetlenia ulicznego wraz z oprawami [szt.] 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

8. Projekt podstawowy nr 8

Nazwa projektu	Przebudowa dróg gminnych Nr 104911R ul. Kasztanowa i ul. Sikorskiego (Strategia: Priorytet V.2 Zadanie 1)									
Lokalizacja	Pas drogowy drogi gminnej Nr 104911R ul. Kasztanowa i ul. Sikorskiego			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	100 tys. zł			Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	100 tys. zł									
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa nawierzchni jezdni - przebudowa kanalizacji deszczowej									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość budowanej/przebudowanej jezdni [m]. 2. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni jezdni [m ²]. 3. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 4. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

9. Projekt podstawowy nr 9

Nazwa projektu	Rewitalizacja dróg gminnych Nr 104954R ul. Parkowej, Nr 104956R ul. Monte Cassino, Nr 104954R ul. Mały Łązek (Strategia: Priorytet V.2 Zadanie 5)									
Lokalizacja	Pas drogowy drogi gminnej Nr 104954R ul. Parkowej, Nr 104956R ul. Monte Cassino, Nr 104954R ul. Mały Łązek			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	100 tys. zł			Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	100 tys. zł	175 tys. zł	175 tys. zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa nawierzchni jezdni - przebudowa kanalizacji deszczowej									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość budowanej/przebudowanej jezdni [m]. 2. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni jezdni [m ²]. 3. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 4. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

10. Projekt podstawowy nr 10

Nazwa projektu	Porządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej ul. Słowackiego - etap I i II (Strategia: Priorytet V.3 Zadanie 1)									
Lokalizacja	ul. Słowackiego			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów - MZGKiM			
Szacowana wartość	530 tys. zł			Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	430 tys. zł	100 tys. zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa / budowa kolektora kanalizacji sanitarnej									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość budowanej/przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [m]. 2. Długość przykanalików kanalizacji sanitarnej [m]. 3. Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej [szt]. 4. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

11. Projekt podstawowy nr 11

Nazwa projektu	Porządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej ul. Sienkiewicza (Strategia: Priorytet V.3 Zadanie 4)									
Lokalizacja	ul. Sienkiewicza			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów - MZGKiM			
Szacowana wartość	25 tys. zł			Źródła finansowania			POIŚ.02.03.00-00-0222/16-00 Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	25 tys. zł									
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa / budowa kolektora kanalizacji sanitarnej									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość budowanej/przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [m]. 2. Długość przykanalików kanalizacji sanitarnej [m]. 3. Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej [szt]. 4. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

12. Projekt podstawowy nr 12

Nazwa projektu	Przebudowa i rewitalizacja budynków oświatowych Gminy Miejskiej Lubaczów: SP1, SP2, MP1, MP3									
Lokalizacja	ul. Marii Konopnickiej, ul. Słowackiego, ul. Mickiewicza			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	300 tys. zł			Źródła finansowania			RPO WP Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
				50 tys. zł	50 tys. zł	50 tys. zł	50 tys. zł	50 tys. zł	50 tys. zł	50 tys. zł
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	Przebudowa budynków oświatowych Gminy Miejskiej Lubaczów: SP1, SP2, MP1, MP3 poprzez modernizację sal dydaktycznych oraz zakup pomocy dydaktycznych									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia zabudowy [m2]. 2. Kubatura [m3]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

13. Projekt podstawowy nr 13

Nazwa projektu	Rewitalizacja „małego targu” przy ul. św. Anny w Lubaczowie									
Lokalizacja	ul. św. Anny			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów			
Szacowana wartość	2,0 mln zł			Źródła finansowania			RPO WP Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
							1,4 mln zł	1,4 mln zł		
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	Rewitalizacja „małego targu” przy ul. św. Anny w Lubaczowie, przebudowa nawierzchni targu, przebudowa nawierzchni chodników, zabudowa miejsc targowych.									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia poddana rewitalizacji [m2]. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

14. Projekt podstawowy nr 14

Nazwa projektu	Poprawa efektywności energetycznej budynku usług medycznych w Lubaczowie przy ul. Kopernika 1									
Lokalizacja	ul. Kopernika 1			Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów - MZGKiM			
Szacowana wartość	500 tys. zł			Źródła finansowania			RPO WP RPPK.03.02.00-IZ.00-18-003/18). Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		500 tys. zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	Termomodernizacja ścian zewnętrznych, docieplenie stropodachu, przebudowa instalacji centralnego ogrzewania.									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia zabudowy [m2]. 2. Kubatura [m3]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

15. Projekt podstawowy nr 15

Nazwa projektu	Przebudowa i rewitalizacja nawierzchni parkingu przy ul. Unii Lubelskiej / Konopnickiej									
Lokalizacja	przy ul. Unii Lubelskiej / Konopnickiej				Podmiot realizujący projekt			Gmina Miejska Lubaczów		
Szacowana wartość	135 tys. zł				Źródła finansowania			Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów		
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
					135 tys. zł					
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa nawierzchni - przebudowa kanalizacji deszczowej									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni [m ²]. 2. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

16. Projekt podstawowy nr 16

Nazwa projektu	Rewitalizacja budynku byłego kina w Lubaczowie oraz przywrócenie funkcji sportowych boiska przy Liceum Ogólnokształcącym w Lubaczowie.									
Lokalizacja	przy ul. T. Kościuszki				Podmiot realizujący projekt			Powiat Lubaczowski		
Szacowana wartość	11 750 000 zł				Źródła finansowania			RPO WP Środki własne powiatu		
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		5,75 mln zł	6 mln zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Łączna powierzchnia zabudowy -m ² - Kubatura – m ³ - Powierzchnia całkowita - m ²									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia zabudowy [m ²]. 2. Kubatura [m ³]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

17. Projekt podstawowy nr 17

Nazwa projektu	Rewitalizacja „starego” parku przy wzgórzu zamkowym w Lubaczowie.									
Lokalizacja	ul. J. III Sobieskiego			Podmiot realizujący projekt			Powiat Lubaczowski			
Szacowana wartość	3 500 000 zł			Źródła finansowania			RPO WP Środki własne powiatu Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		1,75 mln zł	1,75 mln zł							
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- Powierzchnia całkowita - m2									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Powierzchnia całkowita [m2]. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

18. Projekt podstawowy nr 18

Nazwa projektu	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1686R ul. Słowackiego w km 0+070 – 0+786 oraz nr 1700R ul. Kolejowa w km 0+008-0+155 – łącznik dróg wojewódzkich nr 866 i 867 w Lubaczowie									
Lokalizacja	Pas drogowy dróg powiatowych nr 1686R ul. Słowackiego oraz nr 1700R ul. Kolejowej			Podmiot realizujący projekt			Powiat Lubaczowski			
Szacowana wartość	3 200 000 zł			Źródła finansowania			Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 Środki własne Powiatu Lubaczowskiego Środki własne Gminy Miejskiej Lubaczów			
Okres realizacji	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
		3,2 mln zł								
Zakres rzeczowy realizowanego zadania	- przebudowa nawierzchni jezdni - przebudowa nawierzchni chodników - przebudowa kanalizacji deszczowej - przebudowa oświetlenia ulicznego									
Prognozowane rezultaty / Wskaźniki produktu i rezultatu:	1. Długość budowanej/przebudowanej jezdni [m]. 2. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni jezdni [m2]. 3. Powierzchnia budowanej/przebudowanej nawierzchni chodników [m2]. 4. Długość budowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej [m]. 5. Liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.].									

9.3. Mechanizmy wsparcia interesariuszy rewitalizacji

9.3.1. Mechanizm wsparcia 1. Zwolnienie z podatku od nieruchomości w przypadku remontów elewacji frontowej nieruchomości położonych w Rynku oraz w ścisłym centrum miasta, tj. położonych przy ulicach:

- a) Rynek: od nr 1 do nr 32,
- b) Mickiewicza, nr: nieparzyste od 1 do 3, parzyste od 2 do 22,
- c) 3-go maja, nr: 2, 4,
- d) Kościuszki nr: nieparzyste od 1 do 27 i od 33 do 39, parzyste od 6 do 16,

1. Właściciel budynku, będący osobą fizyczną, jak i prawną, który wyremontuje elewację, może zostać zwolniony z podatku od nieruchomości przez okres 5 lat.

2. Zwolnia się od podatku od nieruchomości budynki i zajęte pod nie grunty znajdujące się w wymienionych lokalizacjach, w których wykonano remont elewacji łącznie z dachem lub remont samej elewacji.

3. Po przeprowadzeniu remontu elewacji, kolorystyka elewacji oraz zainstalowanie na niej nośniki informacji wizualnej/reklamy, muszą zostać uzgodnione oraz zaakceptowane pod względem estetyki nienaruszającej charakter historyczny i estetyczny elewacji jak i rynku miejskiego przez Urząd Miejskim w Lubaczowie.

3. Zwolnienie nie dotyczy budynków lub ich części:

1) objętych zwolnieniem od podatku od nieruchomości na mocy odrębnych przepisów, w tym art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,

2) na których po przeprowadzaniu remontu elewacji zostały zainstalowane nośniki informacji wizualnej/reklamy bez wcześniejszego uzgodnienia z Urzędem Miejskim w Lubaczowie, a także bez uzyskania wszelkich wymaganych przepisami prawa zgód, opinii i pozwoleń w przypadku, gdy przepisy prawa tego wymagają,

3) których remont wykonano niezgodnie z przepisami prawa, pozwoleniami, uzgodnieniami lub opiniami uzyskanymi w związku z realizowanymi pracami.

4. Zwolnienie od podatku od nieruchomości, przysługuje po spełnieniu określonych warunków na okres nie dłuższy niż 5 kolejnych lat, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zakończono remont elewacji budynku.

5. Wysokość zwolnienia udzielonego nie może być wyższa niż 6 tys. zł netto i jednocześnie nie może przekroczyć równowartości 30% wydatków netto na przeprowadzenie remontu elewacji sfinansowanych z własnych środków podatnika, z tym że do nakładów tych wlicza się koszty poniesione po dniu 01 stycznia 2019r. Zwolnienie od podatku przysługuje do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nastąpiło przekroczenie 30% wartości netto nakładów na remont elewacji budynku lub upłynął okres wymieniony w pkt. 4 lub nastąpiło przekroczenie kwoty, o której mowa w pkt. 3.

6. Zwolnienie od podatku od nieruchomości z tytułu remontu elewacji może zostać przyznane tylko jeden raz.

7. Zwolnienie z podatku od nieruchomości w odniesieniu do podatników prowadzących działalność gospodarczą bez względu na formę organizacyjno-prawną oraz sposób finansowania, zgodnie z art. 20 b ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych /Dz. U. z 2014r. poz. 849 ze zm./, stanowi pomoc de minimis, która musi być udzielona zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji /UE/ Nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis /Dz. Urz. UE L 352 z 24 grudnia 2013r./.

8. Aby uzyskać prawo do zwolnienia należy złożyć wniosek przed rozpoczęciem remontu. Następnie w terminie 30 dni od dnia zakończenia remontu zawiadomić o jego zakończeniu.
9. W przypadku gdy przedmiotem remontu budynku lub jego części były także inne niż elewacja elementy, podatnik zobowiązany jest do udokumentowania kosztów związanych wyłącznie z remontem elewacji.
10. Do kosztów remontu elewacji zalicza się udokumentowane fakturami lub rachunkami nakłady konieczne na:
- 1) malowanie, odnowienie lub uzupełnienie tynków, okładzin i elementów architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie,
 - 2) wykonanie remontu balkonów,
 - 3) termomodernizację,
 - 4) zakup materiałów budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót budowlanych,
11. Na fakturach lub rachunkach poświadczających poniesione wydatki na zakup materiałów wykorzystanych do przeprowadzenia remontu elewacji lub poświadczających inne koszty poniesione w związku z remontem elewacji organ podatkowy umieszcza adnotację o treści „przyjęto w dniu do zwolnienia z podatku od nieruchomości położonej w Lubaczowie przy ul..... nr.....”.
12. Zwolnienie nie przysługuje gdy remont elewacji wykonano z pominięciem wymogów wynikających z przepisów Prawa budowlanego i stanowiących samowolę budowlaną,
13. Warunki konieczne do skorzystania ze wsparcia:
- Prace muszą być wykonane zgodnie z przepisami prawa budowlanego,
 - Remont elewacji polega na przywróceniu walorów estetycznych i historycznych obiektu.
 - Zwolnienie nie przysługuje właścicielom budynków, którzy mają zaległości wobec miasta.

9.3.2. Mechanizm wsparcia 2. Dotacje do remontów zabytkowych budynków, stanowiących własność osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych, dla których wnioskodawca uzyskał dotację celową na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu.

1. Właściciel budynku, będący osobą fizyczną oraz wspólnoty mieszkaniowe, która/e wyremontuje elewację, może ubiegać się o dotację z budżetu Gminy Miejskiej Lubaczów, stanowiącą połowę kosztów wkładu własnego określonego we wniosku do Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku nieruchomym. Gmina Miejska Lubaczów, pokrywa nie więcej niż połowę kosztów stanowiących różnicę pomiędzy wymienionym we wniosku do Wojewódzkiego Konserwatora ogólnym kosztem prac objętych wnioskiem a wysokością dotacji od Wojewódzkiego Konserwatora. Jednocześnie kwota dotacji Gminy Miejskiej Lubaczów, nie może być wyższa niż kwota dotacji udzielona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
2. Wysokość dotacji nie może być wyższa niż 20 tys. zł i nie może przekroczyć 25% kosztów remontu. Dotacja dotyczy wyłącznie budynków wpisanych na listę wojewódzkiego rejestru zabytków na podstawie decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków.
3. Warunki konieczne do skorzystania ze wsparcia:
 - Remont musi być rozpoczęty po 1 stycznia 2019r. i zakończony do dnia 31 grudnia 2016r.
 - Prace muszą być wykonane zgodnie z przepisami prawa budowlanego,
 - Dotacja nie przysługuje właścicielom budynków, którzy mają zaległości wobec miasta.
 - Liczba udzielonych dotacji nie może przekroczyć rocznie 5 dofinansowanych wniosków.
 - Budynek jest wpisany na listę wojewódzkiego rejestru zabytków.

4. Zasady i tryb udzielania dotacji są określane w uchwale, mogą być dookreślane zarządzeniem Burmistrza. Dotacja przyznawana jest w drodze uchwały podejmowanej przez Radę Miejską. W uchwale określa się limit maksymalnej wysokości i liczby dotacji w danym roku budżetowym. Po pozytywnym zweryfikowaniu wniosków o udzielenie dotacji, są one przedstawiane radzie, która w drodze uchwały podejmuje stosowną decyzję.
5. Dotacje przyznaje Rada Miejska na wniosek Burmistrza Miasta. W uchwale w sprawie udzielenia dotacji określa się otrzymującego dotację, prace lub roboty na wykonanie których przyznano dotację oraz kwotę przyznanej dotacji.
6. W przypadku możliwości odzyskania podatku VAT dotacja przyznawana jest do wartości netto kosztów.

9.3.3. Mechanizm wsparcia 3. Pożyczki z budżetu gminy dla wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy na prace remontowe i modernizacyjne (przy zastrzeżeniu uzyskania zewnętrznego finansowania ze środków zewnętrznych).

Określenie zasad, na jakich odbywa się udzielanie pożyczek wspólnotom mieszkaniowym jest dokonywane przez radę gminy w formie uchwały. Burmistrz jest odpowiedzialny za wykonanie uchwały, uszczegóławiając jej postanowienia w formie zarządzenia (zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym). Ustalenie maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez Burmistrza w danym roku budżetowym przysługuje radzie gminy (zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 9 lit. i ustawy o samorządzie gminnym).

1. Wspólnotom mieszkaniowym z udziałem Miasta, które stawiają sobie za cel kreowanie pozytywnego wizerunku miasta poprzez poprawę stanu technicznego i jakości ich otoczenia i podejmą uchwały o przeprowadzeniu remontu lub termomodernizacji części wspólnych, mogą być udzielane pożyczki z budżetu miasta z przeznaczeniem na finansowanie tych robót.
2. Program pożyczek dla wspólnot mieszkaniowych zostanie przyjęty odrębną uchwałą rady miejskiej i ogłoszony w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a także zamieszczony na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, pod warunkiem uzyskania dofinansowania przez Gminę Miejską Lubaczów zewnętrznego finansowania programu pożyczkowego ze środków zewnętrznych.
3. Zasady udzielania pożyczek, wysokość oprocentowania oraz czas/okres zwrotu ustala Burmistrz Miasta zarządzeniem w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej.
4. Zakres robót określi Gmina, w szczególności prace remontowe i modernizacyjne części wspólnych obiektów należących do wspólnot mieszkaniowych, takie jak: remonty dachów, remonty stropów, odnawianie elewacji, wykonanie lub remont instalacji (energetycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej), termomodernizacja budynku.
5. Pożyczki, najpóźniej do dnia 30 kwietnia każdego roku, przyznaje się Wspólnotom Mieszkaniowym, które uzyskają największą ilość punktów K będącą sumą wag niżej wymienionych kryteriów ($K=K1+K2+K3+K4$):
 - 1) Rodzaj planowanych do wykonania robót (K1):
 - a) remont dachu, kominów lub elewacji – 50 pkt.
 - b) remont termomodernizacyjny budynku – 30 pkt.
 - c) remont instalacji budynku – 20 pkt.
 - d) pozostałe prace – 10pkt,
 - 2) wpisania nieruchomości do wojewódzkiego rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków (waga 20%),

3) udział środków własnych, nie mniej niż 20% wartości kosztorysowej - (waga 30%), max 30 pkt.; (punkty wylicza się na podstawie wzoru: $(ux \times 30)/u_{max}$; ux - udział środków własnych w kosztach inwestycji ustalonych w oparciu o kosztorys inwestorski stanowiący załącznik do wniosku o pożyczkę). Przy uzyskaniu przez Wspólnoty jednakowej liczby punktów, o przyznaniu pożyczki decyduje Burmistrz.

6. Pożyczka, może zostać udzielona do wysokości 80% kosztów remontu przypadających na pożyczkobiorcę, jednak nie wyższej niż wartość nieruchomości wynikająca z polisy ubezpieczeniowej od ognia, innych zdarzeń losowych i odpowiedzialności cywilnej, pomniejszona o wysokość obciążeń hipotecznych.

7. Kwota udzielonej pożyczki stanowi różnicę pomiędzy całkowitym kosztem remontu określonym w umowie na realizację zadania zawartej z wykonawcą wybranym zgodnie z procedurą określoną w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015r. poz., 2164), a kwotą środków własnych zadeklarowaną przez Wspólnotę na realizację zadania (nie mniej niż 20% wartości kosztorysowej) określoną we wniosku o udzielenie pożyczki.

8. Wysokość udzielonej pożyczki nie może przekroczyć 80% kwoty wynikającej z, zawartej z Wykonawcą, umowy na realizację zadania oraz kwoty pożyczki 200 000 zł. W sytuacjach szczególnych decyzją burmistrza kwota pożyczki może być podwyższona.

9. Kwota pożyczki podlega oprocentowaniu w wysokości średniorocznego wskaźnika wzrostu cen, towarów i usług konsumpcyjnych za rok poprzedni ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim, w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco, lub inne zabezpieczenia, stosownie do uzgodnień ze wspólnotami mieszkaniowymi na podstawie przedstawionych uchwał zarządów wspólnot.

10. Termin spłaty jest określany indywidualnie w zależności od sytuacji konkretnej wspólnoty mieszkaniowej. Decyzja o długości okresu spłaty zależy każdorazowo od decyzji Rady Miejskiej określonej w uchwale rady, która określa konkretny termin, jednak nie dłuższy niż sześć lat, który na wniosek pożyczkobiorcy może zostać skrócony.

11. Prace remontowe i modernizacyjne przekraczające zakres zwykłego zarządu wymagają podjęcia stosownej uchwały przez właścicieli lokali tworzących wspólnotę mieszkaniową, wyrażającej zgodę na przeprowadzenie prac oraz udzielającą zarządowi pełnomocnictwa do zawierania umów (zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali).

9.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oprócz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy przedstawić charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Wskazane w tej części pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują działania, które:

- a) nie są jeszcze doprecyzowane w swoim zakresie jednak wzbogacają zakres podstawowych, już zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, powodując efekt synergii,
- b) uzupełniają kierunki działań rewitalizacyjnych o komplementarne działania zgłoszone w procesie partycypacyjnym,
- c) angażują różne podmioty z terenu gminy miejskiej Lubaczów,
- d) wymagają dalszego planowania przy udziale zainteresowanych stron.

Charakterystyka projektów „uzupełniających”:

Lp.	Nazwa projektu / zakres
1.	<p>Wsparcie w przygotowaniu i aplikowaniu o środki na termomodernizację budynków wspólnot mieszkaniowych.</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie doradztwa i wsparcia technicznego, pomocy w przygotowaniu wniosków aplikacyjnych o dofinansowanie do BGK i innych instytucji wspierających finansowo roboty termomodernizacyjne i remontowe dla części wspólnych wspólnot mieszkaniowych.
2.	<p>Budowa i doposażenie placów zabaw, siłowni napowietrznych oraz skwerów zieleni miejskiej w Lubaczowie</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym poprzez wykonanie placów zabaw i siłowni napowietrznych oraz terenów zielonych
3.	<p>Działania rekreacyjno-sportowe, kulturalne i społeczne rozwijające ofertę spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy działań rozwijających ofertę rekreacyjno-sportową dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego wraz z wymaganą modernizacją i rozbudową infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej.
4.	<p>Działania profilaktyczne, edukacyjne i wychowawcze służące zrównywaniu szans zawodowych i społecznych mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w tym szczególnie grup defaworyzowanych, zagrożonych wykluczeniem:</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z przedsiębiorcami i innymi podmiotami w celu tworzenia nowych miejsc pracy na obszarze rewitalizowanym, - współpraca z przedsiębiorcami i innymi podmiotami w celu reorientacji zawodowej osób wymagających zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych, - wszelkie formy wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży ukierunkowane na profilaktykę, edukację, wychowanie i kształtowanie właściwych postaw społecznych i zawodowych.
5.	<p>Edukacja ekologiczna oraz inne projekty służące poprawie efektywności ekologicznej i energetycznej na obszarze rewitalizowanym</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego na terenie rewitalizowanym np. poprzez zmianę postaw mieszkańców używających nieekologicznych źródeł ciepła oraz popularyzację wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach publicznych, komercyjnych oraz budynkach mieszkalnych, - działania prospołeczne służące edukacji ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

6.	<p>Doposażenie szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt do prowadzenia zajęć przy użyciu nowoczesnych technologii.</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie u dzieci i młodzieży kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy w zakresie przedmiotów przyrodniczych i matematyki oraz kompetencji informatycznych. - rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych narzędzi oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych, nauczania w obszarze przedmiotów przyrodniczych i matematyki, a także pracy metodą eksperymentu.
7.	<p>Nazwa projektu Techniczno-materialne wsparcie Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Miejskiego Domu Kultury w Lubaczowie w zakresie realizacji projektów społecznych</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektów społecznych na rzecz mieszkańców, mających wpływ na ożywienie przestrzeni miejskiej, obejmujących organizację czytania ulicznego, animacji, przedstawień słowno-muzycznych, tworzenie wystaw i widowisk plenerowych w przestrzeni miejskiej oraz organizację pokazów filmowych w ramach kina plenerowego, pokazów i prezentacji multimedialnych, digitalizacje zbiorów.
8.	<p>Promocja instrumentów rozwoju społeczno-gospodarczego</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stymulowania napływu nowych inwestycji na obszar rewitalizowany lub w rejon jego bezpośredniego sąsiedztwa, - realizowania inwestycji publicznych zwiększających atrakcyjność obszaru rewitalizacji poprzez ułatwienia dostępu (rozwiązania transportowe) i/lub poprzez lokalizację usług publicznych, tworzących nowe funkcje ogólnomiejskie, - pobudzania przedsiębiorczości beneficjentów programów rewitalizacji, - wzmacnianie działających na obszarze kryzysowym instytucji społeczeństwa obywatelskiego w tym organizacji pozarządowych,
9.	<p>Rewitalizacja społeczna przestrzeni publicznej w obrębie historycznego grodu (wzgórza zamkowego oraz rzeki Lubaczówki) - budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pobudzenie świadomości lokalnej oraz integracji społeczności lokalnej. - realizacja projektów dot. tożsamości oraz dziedzictwa wielokulturowego miasta

10 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Zgodnie z zapisami dokumentów formalnych i programowych, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Jednym z kluczowych aspektów działań na rzecz odnowy obszarów miejskich jest więc zintegrowany charakter podejmowanych działań. Oznacza on konieczność łączenia działań i przedsięwzięć relacją komplementarności (wzajemnego uzupełniania się). Tylko w takim przypadku jest bowiem szansa na wzmocnienie pozytywnego efektu rewitalizacyjnego i wypracowanie synergii kilku lub kilkunastu działań i przedsięwzięć. Zapewnienie ich wielowymiarowej komplementarności jest niezbędne dla wspierania projektów i przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym. Dotyczy to zwłaszcza czterech rodzajów komplementarności.

1. Komplementarność przestrzenna – oznacza ona dwojakiego rodzaju uzupełnianie się. Po pierwsze, zachodzi konieczność wzięcia pod uwagę podczas programowania i realizacji procesu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy działaniami i projektami realizowanymi zarówno na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale na ten obszar oddziałujących. Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się zatem z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali gminy i otoczenia dla skuteczności programu rewitalizacji. Po drugie, zapewnienie komplementarności przestrzennej przedsięwzięć i działań rewitalizacyjnych wiąże się z odpowiednią ich lokalizacją na obszarze rewitalizacji. Program rewitalizacji powinien bowiem efektywnie oddziaływać na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach) wytwarzając warunki dla efektu synergii.

Działania GPR są głównie dedykowane mieszkańcom obszaru rewitalizacji i uzupełnieniem tych, wskazanych dla obszaru całej gminy. Projekty wskazane w Programie uzupełniają się tak, aby objąć wsparciem wszystkie grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aby uzyskać jak największy efekt synergii. W Programie zwrócono uwagę na to, żeby poprzez działania w nim wpisane nie przenosić problemów poza obszar rewitalizacji, ale w nim próbować włączać mieszkańców do procesów rozwoju całej gminy.

W GPR zaplanowano realizację 18 projektów rewitalizacyjnych inwestycyjnych. Wszystkie zlokalizowane są w głównym obszarze rewitalizacji, czyli terenie dotkniętym w największym stopniu zjawiskami kryzysowymi, szczególnie w aspekcie społecznym i technicznym. Ich rozkład na tym obszarze jest dość równomierny.

2. Komplementarność problemowa – oznacza ona konieczność realizacji działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie sprawiając, że proces rewitalizacji będzie odczuwany we wszystkich niezbędnych aspektach, w tym w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Określenie stanu pożądanego, który ma okazać się skutkiem realizacji przedsięwzięcia, ułatwi wybór odpowiednich mierników realizacji celów programu. Komplementarność problemową powinno się zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami miasta w innych sferach, co wpływa na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Opracowanie GPR zostało oparte na wielowymiarowej i wszechstronnej diagnozie gminy oraz wskazaniu obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji. Opracowanie

diagnozy umożliwiło nakreślenie specyfiki obszaru rewitalizacji (zarówno w aspekcie słabości, jak również potencjałów rewitalizacji) oraz pozwoliło na stworzenie specyficznej, pożądanej wizji rozwiązania problemów oraz przyszłości obszarów rewitalizacji. Problemom i wyzwaniom związanym z obszarem rewitalizacji odpowiadają adekwatne kierunki działań, które uwzględniają konkretne działania odpowiadające na wskazane problemy. Program zawiera cele i wskaźniki, które pozwolą mierzyć efekty we wszystkich obszarach interwencji programu.

3. Komplementarność instytucjonalna – oznacza ona konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędna jest weryfikacja osadzenia systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez miasto w ogólnym systemie zarządzania.

Procedury wdrożenia GPR zostaną oparte na systemie realizacji projektów współfinansowanych nie tylko ze środków strukturalnych UE, ale również programów rządowych, co zapewni najwyższą efektywność działań wdrożeniowych. Wszystkie przedsięwzięcia objęte GPR wykazują spójność z jego celami i kierunkami działań.

4. Komplementarność międzyokresowa – oznacza ona uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2004-2006 i 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym i infrastrukturalnym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020 i kolejnej perspektywie finansowej do 2027r. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2004-2006 i 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. W przypadku miasta Lubaczowa GPR jest drugim tego rodzaju opracowaniem dedykowanym procesowi odnowy miasta. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych ze źródeł unijnych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne miały miejsce w ograniczonym wymiarze. Pomimo to miały wpływ na rozwój wyznaczonego rewitalizacji miasta Lubaczowa.

Realizując obecny GPR miasto Lubaczów, wykorzystując dotychczasowe doświadczenie będzie jednak prowadzić kompleksową politykę rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, a także będzie poddawała cyklicznej ocenie realizację programu i jego efekty. GPR jest programem, który wykracza poza ramy polityki spójności 2014-2020, dlatego zakłada się powolne zmniejszanie uzależnienia działań w programie od europejskich źródeł finansowania na rzecz włączania w proces rewitalizacji różnych podmiotów, różnych środków i różnych źródeł.

5. Komplementarność źródeł finansowania – oznacza ona, że projekty o charakterze rewitalizacyjnym wynikające z GPR powinny opierać się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych źródeł finansowania, tak publicznych, jak i prywatnych. Próbą realizacji określenia mechanizmów rozpoznania prywatnych źródeł finansowania będą spotkania z osobami zaangażowanymi w przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie gminy. Sposób i zakres realizacji zasad komplementarności źródeł finansowania uwzględniono w tabeli przedstawionej w rozdziale 11. Ramy finansowe programu. W opisie skali planowanych wydatków na przedsięwzięcia rewitalizacyjne uwzględniono poszczególne rodzaje ich finansowania (w tym ze źródeł prywatnych oraz publicznych w ramach środków własnych samorządu lokalnego lub dofinansowania ze źródeł regionalnych, krajowych oraz europejskich).

GPR przewiduje szerokie spektrum źródeł finansowania, zarówno w ramach RPO WP na lata 2014 – 2020 (z Europejskiego Funduszu Społecznego, jak i Europejskiego Funduszu

Rozwoju Regionalnego), Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, KSOW, EWT, NPPDL/WLID. Przewiduje się również finansowanie ze środków własnych Gminy Miejskiej Lubaczów oraz z budżetu interesariuszy rewitalizacji, którzy współtworzą Program i współdziałają w procesie jego wdrażania.

11 RAMY FINANSOWE PROGRAMU

Skuteczna realizacja przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wymaga zapewnienia odpowiednich źródeł ich finansowania. Jednym z wymagań stawianych programom rewitalizacji jest zapewnienie komplementarności źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, która oznacza konieczność umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych funduszy europejskich (tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności), a także zdolność łączenia prywatnych oraz publicznych źródeł finansowania. Silna koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych współfinansowanych zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego jest niezbędna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszaru rewitalizacji. Ponadto koordynacja funduszy europejskich ze środkami polityk oraz instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej. Niniejsza część dokumentu zawiera plan finansowy GPR. Na początku przedstawiono indykatywne ramy finansowe programu. W dalszej kolejności zaprezentowane zostały możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacji przewidzianych do realizacji w niniejszym dokumencie.

11.1 Indykatywne ramy finansowe Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli zestawiono wszystkie projekty rewitalizacyjne zaplanowane w GPR, łącznie z ich szacunkową wartością oraz potencjalnymi źródłami finansowania.

11.2. Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014–2020 (2023) są środki europejskie wydatkowane przede wszystkim w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Równocześnie komplementarnymi względem nich źródłami finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są fundusze europejskie w ramach krajowych programów operacyjnych (np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko), jak również środki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz inne źródła finansowania (np. środki prywatne). Poniżej zamieszczono szczegółowy opis potencjalnych źródeł finansowania projektów przewidzianych do realizacji w GPR. Poniższe informacje odnoszą się do polityk Unii Europejskiej w okresie programowania 2014–2020 oraz aktualnie realizowanych polityk i programów krajowych.

11.3 Regionalny Program Operacyjny Woj. Podkarpackiego na lata 2014–2020

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w GPR będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020. Za pośrednictwem tego programu kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne wspierane będą przede wszystkim w ramach działania 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Głównym celem tego działania jest ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych. W ramach powyższego działania wspierane będą projekty ukierunkowane na ograniczenie istotnych problemów społecznych zidentyfikowanych w Lokalnych (Gminnych) Programach Rewitalizacji. W szczególności o dofinansowanie mogą ubiegać się przedsięwzięcia, których zakres rzeczowy obejmuje:

- przebudowę, rozbudowę, nadbudowę lub remont w celu przywrócenia bądź nadania nowych funkcji (społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych):
 - budynków użyteczności publicznej oraz zdegradowanych budynków (tj. przemysłowych, powojсковych, popegeerowskich, pokolejowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, funkcjonowanie związane z tymi budynkami,
 - obszarów przestrzeni publicznej.
 - roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków oraz budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z tymi budynkami.
- Ponadto w ramach powyższych typów przedsięwzięć możliwe będzie dofinansowanie (wyłącznie jako elementu uzupełniającego realizację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych) następujących działań:
- budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych terenów i obiektów (nie więcej niż 30% kosztów kwalifikowalnych projektu),
 - budowa, przebudowa lub rozbudowa podstawowej infrastruktury komunalnej (przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, teletechnicznych oraz gazowych) na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu dla wszystkich rewitalizowanych terenów i obiektów do podstawowych usług komunalnych,
 - przebudowa wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych,
 - przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego,
 - zakup sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką pełnić będą budynki lub przestrzenie publiczne poddane rewitalizacji.

Wnioskodawcami projektów realizowanych za pośrednictwem działania 6.3. mogą być m.in.: jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia, samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, partnerzy społeczni i gospodarczy, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego, a także przedsiębiorstwa komunalne.

Zgodnie z zasadami przyjętymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020, inwestycje finansowane w ramach omawianego działania powinny uwzględniać dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto uzyskanie wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 6.3. będzie uwarunkowane zobowiązaniem się wnioskodawcy do złożenia (jako lider lub partner w projekcie) komplementarnego wniosku o dofinansowanie środkami Europejskiego Funduszu Społecznego. Na etapie oceny przedsięwzięć składanych w ramach działania 6.3. będzie badana komplementarność z projektami planowanymi do realizacji w ramach osi VIII (Integracja społeczna) i IX (Jakość edukacji i kompetencji w regionie) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego.

W związku z powyższym projekty rewitalizacji o charakterze społecznym, przewidziane w niniejszym dokumencie mogą zostać wsparte środkami Europejskiego Funduszu Społecznego w szczególności w ramach następujących działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego:

- Działanie 7.1. Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy (projekty ukierunkowane na aktywizację zawodową obejmujące m.in.: szkolenia mające na celu nabycie, podniesienie, uzupełnienie bądź też zmianę kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy).

- Działanie 7.3. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (projekty dotyczące m.in. bezwrotnego wsparcia na rzecz osób planujących rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej – np. wsparcie o charakterze doradczo-szkoleniowym).
 - Działanie 7.4. Rozwój opieki żłobkowej w regionie (projekty ukierunkowane na rozwój opieki żłobkowej m.in. poprzez: tworzenie nowych podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3 bądź też tworzenie nowych miejsc w istniejących instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3).
 - Działanie 8.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (zintegrowane i zindywidualizowane programy realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji, obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze: społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym i zawodowym, włączanie osób niepełnosprawnych w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej, wsparcie działalności w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, prowadzonej w szczególności przez Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby Integracji Społecznej i Centra Integracji Społecznej).
 - Działanie 8.3. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych (przedsięwzięcia obejmujące m.in.: rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, wsparcie dla usług mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym, tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową, szkolenia z zakresu opieki i rehabilitacji osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie lub funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego i rehabilitacyjnego).
 - Działanie 8.4. Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej (projekty dotyczące m.in. wspierania rodziny w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego).
 - Działanie 8.5. Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie (świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych ukierunkowanych na wsparcie rozwoju ekonomii społecznej– m.in. usługi polegające na dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwach społecznych czy usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników ekonomii społecznej).
 - Działanie 9.2. Poprawa jakości kształcenia ogólnego (np. kształcenie kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz właściwych postaw i umiejętności, kompleksowe programy wspomagające szkoły bądź też placówki oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).
 - Działanie 9.3. Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych (przedsięwzięcia ukierunkowane m.in. na kształcenie w formach pozaszkolnych osób dorosłych zainteresowanych zdobyciem, podniesieniem lub też uzupełnieniem kompetencji kluczowych w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych).
 - Działanie 9.5. Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych (działania dotyczące podnoszenia umiejętności i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia poprzez: kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, a także inne kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych).
- Poza działaniem 6.3. (Rewitalizacja przestrzeni regionalnej), w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 przewidziano również preferencje dla projektów rewitalizacyjnych (zwiększenie alokacji Unii Europejskiej o środki budżetu państwa) także w ramach innych działań. Działaniami tymi są:
- Działanie 1.3. Promowanie przedsiębiorczości (przedsięwzięcia dotyczące m.in. przygotowania terenów inwestycyjnych oraz inkubatorów przedsiębiorczości).

- Działanie 3.2. Modernizacja energetyczna budynków (przedsięwzięcia obejmujące głęboką modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą oświetlenia tych obiektów na energooszczędne).
- Działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa (m.in. budowa, rozbudowa, przebudowa lub zakup wyposażenia w zakresie infrastruktury kanalizacji ściekowej i oczyszczania ścieków – projekty realizowane w aglomeracjach z przedziału 2 – 10 tys. RLM, budowa, rozbudowa, przebudowa lub zakup wyposażenia w zakresie sieci wodociągowej oraz ujęć i stacji uzdatniania wody).
- Działanie 6.2. Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej (projekty dotyczące m.in.: przebudowy i rozbudowy istniejącej infrastruktury podmiotów ochrony zdrowia, zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych, budowa, przebudowa, rozbudowa, remont lub wyposażenie istniejącej infrastruktury dla podmiotów świadczących usługi pomocy społecznej oraz bazy lokalowej dla jednostek systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, budowa, przebudowa bądź też remont zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane, chronione i socjalne, budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont istniejących budynków wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia do świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3).

11.4 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w GPR mogą także zostać dofinansowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Pomimo iż w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko nie przewidziano bezpośredniego wsparcia na rzecz rewitalizacji (tj. nie wydzielono odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym), to zaplanowano przyjęcie rozwiązań promujących projekty powiązane z Lokalnymi Programami Rewitalizacji. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych (tj. dedykowane kryteria wyboru projektów) przewidziane zostały w ramach następujących działań:

- Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
- Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych).
- Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (m.in. prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów i w ich otoczeniu, rozbudowa, przebudowa i remont niezabytkowej infrastruktury na cele działalności kulturalnej, edukacji artystycznej i archiwów, zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków, zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem).

11.5 Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w GPR dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

A. Program Dziedzictwo kulturowe (zasadniczym celem programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów, jak również popularyzacja kultury ludowej). Projekty zaproponowane GPR w szczególności mogą się ubiegać o dofinansowanie w ramach następujących priorytetów tego programu:

- Priorytet 1. Ochrona zabytków(głównym dążeniem priorytetu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez konserwację oraz rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych, a także ich udostępnianie na cele publiczne). W ramach tego priorytetu możliwe jest dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich bądź robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać: osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego, a także inne jednostki organizacyjne, które są właścicielami lub też posiadaczami zabytków wpisanych do rejestru zabytków (bądź posiadają taki zabytek w trwałym zarządzie).

- Priorytet 2. Wspieranie działań muzealnych(zasadniczym celem priorytetu jest wspieranie działalności w zakresie opieki konserwatorskiej nad muzealiami, archiwaliami i księgozbiorami, jak również prezentacja zbiorów w postaci atrakcyjnych poznawczo projektów wydawniczych i wystawienniczych).W ramach tego priorytetu możliwe jest wsparcie projektów dotyczących m.in.: organizacji czasowych wystaw muzealnych, tworzenia stałych wystaw muzealnych, modernizacji stałych wystaw muzealnych, a także konserwacji muzealiów, archiwaliów, starych druków, itp. O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą się ubiegać: samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem instytucji współprowadzonych przez ministra oraz jednostki samorządu terytorialnego), organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe i ich osoby prawne.

- Priorytet 3. Kultura ludowa i tradycyjna(podstawowym dążeniem priorytetu jest wspieranie najbardziej wartościowych zjawisk z zakresu szeroko rozumianej kultury ludowej). W ramach tego priorytetu możliwe jest dofinansowanie m.in. projektów obejmujących:

- animację społeczną oraz kulturową (prowadzonej w oparciu o materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe) wspomagającą lokalne społeczności w działaniach nawiązujących do miejscowych tradycji,

- działania edukacyjne (m.in. szkolenia, warsztaty oraz kursy) dotyczące zagadnień szeroko pojmowanej kultury tradycyjnej (w jej materialnym i niematerialnym wymiarze).

O wsparcie finansowane w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać: samorządowe instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, a także kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

B. Program Rozwój infrastruktury kultury (zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych). Projekty przewidziane do realizacji w GPR w szczególności mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach poniższych priorytetów:

- Priorytet 1. Infrastruktura kultury(głównym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze). W przypadku tego priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów dotyczących m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury służącej realizacji działalności kulturalnej, jak również zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

– Priorytet 3. Infrastruktura domów kultury (podstawowym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla działalności ośrodków i domów kultury, a także centrów kultury i sztuki w zakresie animacji kultury i edukacji kulturalnej poprzez rozbudowę i modernizację ich infrastruktury). W ramach priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów obejmujących m.in. roboty budowlane (rozbudowa, przebudowa i remont istniejących obiektów) oraz zakup wyposażenia na potrzeby prowadzenia edukacji kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu mogą się ubiegać: domy i ośrodki kultury oraz centra kultury i sztuki posiadające status samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, jak również jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

C. Program Edukacja (zasadniczym celem tego programu jest rozwijanie kreatywności oraz ekspresji twórczej, a także podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych społeczeństwa). Przedsięwzięcia zaproponowane w GPR mogą się ubiegać o wsparcie w szczególności w ramach priorytetu:

- Priorytet 1. Edukacja kulturalna (głównym dążeniem priorytetu jest rozwijanie kreatywności i ekspresji twórczej obywateli oraz wspieranie wydarzeń artystycznych adresowanych do dzieci i młodzieży). W ramach powyższego priorytetu możliwe jest dofinansowanie zadań edukacyjno-animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, jak również wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

11.6 Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Działania o charakterze proekologicznym przewidziane w GPR mogą się ubiegać o dofinansowanie w ramach różnych programów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

- Program Ochrona atmosfery. O dofinansowanie w formie dotacji w ramach tego programu mogą się ubiegać jednostki sektora finansów publicznych oraz inne podmioty z wyłączeniem przedsiębiorców, podejmujące się realizacji kompleksowych działań termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej, w szczególności związanych z likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła bazujących na paliwach stałych na obszarach wskazanych w programach ochrony powietrza jako obszary z przekroczeniami wartości dopuszczalnych lub też związane z realizacją nowych źródeł ciepła z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.

- Program Edukacja ekologiczna. W ramach programu formie dotacji wspierane są projekty upowszechniające wiedzę ekologiczną, realizowane przez podmioty prowadzące działalność w obszarze edukacji ekologicznej. O dofinansowanie mogą się ubiegać zwłaszcza projekty obejmujące: rozwój bazy edukacji ekologicznej (doposażenie pracowni edukacyjnych), budowę i modernizację terenowych ścieżek edukacyjnych, organizację konkursów i olimpiad (zakup nagród rzeczowych dla finalistów), jak również organizację konferencji, warsztatów oraz akcji upowszechniających wiedzę ekologiczną.

11.7. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020

Różnorodne działania społeczne o charakterze społecznym ukierunkowane na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców, przewidziane do realizacji w GPR mogą zostać wsparte w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020. Program jest instrumentem finansowanym ze środków budżetu państwa, adresowanym do podmiotów sektora społecznego (pozarządowego). Głównym celem programu jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Osiągnięciu tego celu służyć ma realizacja 4 priorytetów, którymi są:

- Priorytet 1. Małe inicjatywy (głównym celem priorytetu jest zwiększenie ilości realizowanych inicjatyw oddolnych). W ramach priorytetu wspierane są działania ukierunkowane m.in. na: animowanie działań samopomocowych i wspieranie młodych organizacji pozarządowych.
- Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo (zasadniczym celem priorytetu jest zwiększenie liczby obywateli angażujących się w inicjatywy lokalne oraz działania realizowane przez organizacje pozarządowe). W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia zogniskowane m.in. na: aktywizację obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijanie wolontariatu, aktywizację współpracy wspólnot lokalnych i organizacji publicznych, wspieranie aktywnych form integracji społecznej, a także rozwój przedsiębiorczości społecznej.
- Priorytet 3. Aktywni obywatele (głównym celem priorytetu jest wzrost poziomu partycypacji obywateli w sprawach publicznych). W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia dotyczące m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijania edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych oraz wspierania tworzenia partnerstw i innych form współpracy służących aktywizacji obywateli i przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.
- Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe (głównym dążeniem priorytetu jest wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego). W przypadku tego priorytetu wspomagane są projekty dotyczące zwiększania kompetencji organizacji społecznych, jak również wspierania działań o charakterze systemowym.

11.8 Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

Różnego rodzaju działania społeczne ukierunkowane na zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb osób w podeszłym wieku, jakie przewidziano do realizacji w GPR mogą zostać dofinansowane za pośrednictwem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020. Podstawowym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program ten adresowany jest przede wszystkim do organizacji oraz instytucji prowadzących działalność na rzecz osób w podeszłym wieku (w tym osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, a także ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami kulturalno-oświatowymi). W programie wyznaczone zostały 4 priorytety, a mianowicie:

- Priorytet 1. Edukacja osób starszych (głównym celem priorytetu jest zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości oferty edukacyjnej adresowanej do osób starszych). W ramach priorytetu wspierane są działania obejmujące m.in.: zajęcia z różnych dziedzin dedykowanych osobom starszym oraz programy edukacyjne i warsztaty o aktywnym starzeniu, kształcenie opiekunów, zajęcia przygotowujące do usług wolontariackich.
- Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową (podstawowym dążeniem priorytetu jest tworzenie odpowiednich warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej, a także międzypokoleniowej osób starszych w oparciu o istniejącą infrastrukturę społeczną). W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: aktywności fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, zajęć w obszarze kultury oraz sztuki (w tym działania angażujące różne pokolenia), przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.
- Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych (zasadniczym celem priorytetu jest rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych, w tym zwłaszcza ich partycypacji w życiu społecznym, procesach decyzyjnych i kształtowaniu polityk publicznych). W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: różnych form

aktywności osób starszych wobec lokalnych społeczności, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym.

- Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne)(podstawowym celem priorytetu jest zwiększenie stopnia dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych, a także wspieranie różnych działań na rzecz samoorganizacji i samopomocy). W przypadku tego priorytetu wspierane są projekty obejmujące m.in.: wspieranie różnych form samopomocy, szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów (z zakresu pomocy osobom starszym), jak również poprawę dostępności osób starszych do różnorodnych usług (m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych).

11.9 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 może być narzędziem wdrażania działań rewitalizacyjnych. Pomimo, że w ramach programu nie przewidziano odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym, to zakres interwencji programu może stanowić podstawę dla realizacji takich projektów w ramach programów rewitalizacji, przygotowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ukierunkowanie programu na wspieranie projektów powiązanych z GPR może spowodować, że wzrosnie potencjał dla efektywnej absorpcji środków programu, poprzez lepsze ukierunkowanie terytorialne wsparcia oraz wkład w promowanie podejścia zintegrowanego. W etapie tworzenia mechanizmów wdrożeniowych POIiŚ planowane jest przyjęcie rozwiązań promujących projekty powiązane z GPR. Zakłada się, że głównym sposobem preferencji POIiŚ dla projektów związanych z rewitalizacją będzie wprowadzenie dedykowanych kryteriów wyboru projektów. Zastosowany zostanie zróżnicowany sposób oceny projektów, tzn. po dokonaniu selekcji priorytetów inwestycyjnych pod kątem wpływu na rewitalizację, zostanie przypisana odpowiednia wartość punktowa oraz waga. Przedmiotem oceny projektów będzie ocena zgodności z lokalnymi programami rewitalizacji, tj. ocena zerojedynkowa, na zasadzie, czy projekt wpisuje się w GPR lub nie.

11.10. NPPDL - Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej / Rządowy program na rzecz rozwoju oraz konkurencyjności regionów poprzez wsparcie lokalnej infrastruktury drogowej

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w GPR mogą także być współfinansowane z rządowych programów budowy infrastruktury drogowej lub w ramach dofinansowania zadań w 2019 roku w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej.

Celem głównym Programu jest zintensyfikowanie działań na rzecz podniesienia rozwoju i wzrostu konkurencyjności regionów poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów) środkami budżetu państwa, w formie dotacji celowej, realizacji zadań własnych z zakresu budowy, przebudowy, lub remontów dróg powiatowych i gminnych.

Dwa zadania inwestycyjne tj. inwestycja Gminy Miejskiej Lubaczów pn.: Przebudowa drogi gminnej Nr104916R ul. Kurierów Armii Krajowej w km od 0+061 do 0+385 w Lubaczowie oraz wspólna inwestycja Gminy Miejskiej Lubaczów oraz Powiatu Lubaczowskiego pn.: Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1686R ul. Słowackiego w km 0+070 – 0+786 oraz nr 1700R ul. Kolejowa w km 0+008-0+155 – łącznik dróg wojewódzkich nr 866 i 867 w Lubaczowie.

12 MECHANIZMY WŁĄCZENIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY DO OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Miejskiej Lubaczów jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje zasadę partnerstwa wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców. Kluczowymi interesariuszami rewitalizacji na terenie miasta Lubaczowa są przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a także inni (wymienieni w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji). Narzędzia i formy partycypacji społecznej zastosowane na każdym etapie sporządzenia i wdrażania GPR ukierunkowane zostały na możliwie dojrzałe formy, obejmujące nie tylko informowanie, ale również opracowywanie, konsultowanie, współdecydowanie, kontrolę obywatelską, badania ilościowe, inicjatywę lokalną czy współrealizację.

Szczegółowy opis dotyczący przebiegu konsultacji społecznych i efektów poszczególnych metod partycypacji społecznej oraz mechanizmów włączenia społeczności lokalnej na etapie diagnozowania i programowania, zamieszczony jest chronologicznie na stronie podmiotowej gminy w zakładce „rewitalizacja”, dzięki czemu udokumentowany został udział w nim różnych interesariuszy. Zastosowane mechanizmy włączenia dostosowane były do wszystkich potencjalnych interesariuszy rewitalizacji z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego.

GPR wypracowany przez samorząd gminny jest poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, środowiskowych. Przygotowanie oraz wdrażanie procesu rewitalizacji opiera się na zasadach partnerstwa i partycypacji. Partycypacja interesariuszy wpisana jest w proces rewitalizacji, na każdym jego etapie: diagnozy, programowania, wdrażania i monitorowania. Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością podobszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, takimi jak: przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe pozwoli na wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk, określenie obszarów problemowych, zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie, wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych, pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne, systematyczne i ciągle monitorowanie postępów realizacji programu oraz jego aktualizację.

Przygotowanie GPR miasta Lubaczowa, jego wdrażanie i monitorowanie opierają się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym przede wszystkim ze: społecznością obszaru rewitalizacji, użytkownikami obszaru rewitalizacji, lokalnymi przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami i wspólnotami

mieszkańcowymi. Interesariusze to bowiem instytucje, osoby lub grupy osób, które znajdują się w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania programu oraz instytucje i osoby, które mogą mieć wpływ (pozytywny lub negatywny) na jego realizację i rezultaty. Interesariuszami działań rewitalizacyjnych na terenie miasta Lubaczowa są pojedyncze osoby (mieszkańcy obszaru rewitalizacji), lokalna społeczność, władze samorządowe, przedstawiciele lokalnego biznesu, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, potencjalni mieszkańcy, organizacje pozarządowe. Ważnym jest, by działania partycypacyjne prowadzone były w sposób ciągły. Nie mogą zakończyć się one na procesie planowania, lecz dotyczyć muszą także realizacji projektów rewitalizacyjnych (upowszechniania informacji na temat GPR, zasad uczestnictwa partnerów i beneficjentów, upublicznianie aktów prawnych i dokumentów, współpracy międzyinstytucjonalnej, udziału interesariuszy w inicjatywach lokalnych) oraz funkcjonowania po zakończeniu procesu rewitalizacji (upubliczniania monitoringu zmian, publikowanie raportów i sprawozdań, badania na temat oceny procesów rewitalizacji, prezentacje efektów rewitalizacji). Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest warunkiem sukcesu działań na rzecz odnowy.

Udział partnerów w realizacji GPR jest warunkiem koniecznym dla sukcesu rewitalizacji, ale również wpływa pozytywnie na efektywność zaplanowanych działań, zwiększa skuteczność zaplanowanego procesu. Zaangażowanie partnerów będzie czynnikiem sprzyjającym efektywnemu wykorzystaniu środków finansowych. Partycypacja społeczna jest jedną z podstawowych zasad w oparciu o którą stworzono niniejszy dokument. Tworzenie GPR zostało skoordynowane przez władze samorządowe i poddane konsultacjom w oparciu o diagnozę lokalnych problemów.

Realizacja oraz zaplanowanie różnorodnych form partycypacji społecznej oraz aktywizacji społeczności lokalnej umożliwiło dotarcie do szerokiego grona przedstawicieli interesariuszy oraz poznanie ich potrzeb i oczekiwań w celu dostosowania wsparcia. Wartością dodaną przeprowadzonych metod partycypacji i „budowania” partnerstwa była możliwość skonfrontowania wiedzy o wielu aspektach funkcjonowania obszaru rewitalizacji przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadziło do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych na nim działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania dokumentu będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o rewitalizacji „partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji”.

Partnerów, biorących udział w realizacji programu, można podzielić na trzy główne grupy:

- 1) instytucje publiczne - przede wszystkim władze samorządowe, gminne jednostki organizacyjne (np. instytucje kultury, jednostki pomocy społecznej), przedsiębiorstwa komunalne, itp.
- 2) przedsiębiorcy, samorząd gospodarczy i instytucje otoczenia biznesu (lokalne firmy, spółdzielnie, banki spółdzielcze, izby gospodarcze, cech rzemiosł, stowarzyszenia gospodarcze),
- 3) organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje, związki zawodowe, grupy nieformalne), społecznicy.

Zastosowanie zasady partnerstwa i partycypacji umożliwi osiągnięcie następujących korzyści:

- zwiększenie jakości współpracy pomiędzy wszystkimi zidentyfikowanymi powyżej grupami interesariuszy,
- zwiększenie koherencji działań instytucji, podmiotów oraz osób zaangażowanych w realizację określonych celów,
- transparentność procesu decyzyjnego,
- uproszczenie systemu zarządzania,
- synergia wiedzy i doświadczenia partnerów,
- wspólna realizacja przedsięwzięć,
- łączenie kapitału finansowego i społecznego,
- zwiększenie stopnia zaangażowania społeczności lokalnej w proces podejmowania decyzji,
- zwiększenie trafności, celowości i ukierunkowanie wykorzystania środków finansowych w ramach montażu wielu źródeł,
- uzyskanie wysokiej jakości precyzyjnych i użytecznych informacji w zakresie diagnozy potrzeb oraz osiągniętych rezultatów działań,
- zwiększenie potencjału i zaangażowania osób, grup i podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono sposoby angażowania społeczności lokalnej w cały proces rewitalizacji.

12.1 Etap przygotowania (diagnoza i programowanie)

Jednym z podstawowych założeń wdrażania GPR miasta Lubaczowa jest aktywne włączenie społeczności lokalnej w proces jego tworzenia. Włączanie to odbyło się poprzez konsultacje społeczne obszaru rewitalizacji i konsultacje społeczne.

12.2 Etap wdrażania

Sposób zapewnienia efektywnego działania na rzecz programu rewitalizacji różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Bardzo ważnym organem włączonym do systemu wdrażania GPR jest Zespół Roboczy ds. Rewitalizacji składający się z urzędników Referatu Inwestycji i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Lubaczowie. Jego rola nie ogranicza się wyłącznie do wsparcia Burmistrza w procesie opracowania programu. Zakłada się, że Zespół będzie w szerokim zakresie włączony we wdrażanie GPR. Szczególną rolę Zespół będzie pełnić w odniesieniu do koordynowania działań na rzecz programu różnych instytucji, także podmiotów niezwiązanych organizacyjnie z samorządem miejskim. Zakłada się, że Zespół w swoje prace będzie angażował wszystkich interesariuszy, zapraszając ich na spotkania. Zespół jednak nie posiada kompetencji kontrolnych i wprost zarządczych. Zarządczą koordynacją działań podejmowanych przez instytucje i spółki gminne będzie zajmować się Referat Inwestycji i Rozwoju. Może on zwracać się do wszystkich instytucji samorządowych z oczekiwaniem dostarczenia potrzebnych informacji w zakresie procesu rewitalizacji, w tym postępów w realizacji zaplanowanych projektów, przedstawienia ewentualnych nowych projektów, które mogą być włączone do programu w wyniku aktualizacji, wyjaśnienia ewentualnych problemów w realizacji projektów. Aby realizowane działania były wobec siebie komplementarne i kompleksowe, instytucje samorządowe muszą stale kontaktować się ze sobą. Będzie to im umożliwione poprzez dotąd wypracowane przez władze samorządowe sposoby koordynacji pracy komórek organizacyjnych magistratu i innych jednostek gminnych. Mniej formalne możliwości koordynacji działań rewitalizacyjnych odnoszą się do podmiotów nie podlegających nadzorowi władz

samorządowych, tj. interesariuszy takich, jak: przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, wspólnoty mieszkaniowe, parafie, itp. Podmioty te będą w różny sposób angażowane w proces realizacji programu rewitalizacji:

- Na różnych etapach realizacji projektów rewitalizacyjnych będą organizowane spotkania konsultacyjne (plenerowe oraz w ramach debat w pomieszczeniach zamkniętych), na których interesariusze będą mogli wypowiedzieć się na temat projektów, konkretnych rozwiązań technicznych i innych przyjętych w projektach. Spotkania będą poświęcone omówieniu innych spraw związanych z rewitalizacją miasta Lubaczowa. Zakłada się, że w spotkaniach tych będzie brać udział grupa osób regularnie interesująca się procesem rewitalizacji i zgłaszająca swój akces do współdecydowania w sprawach istotnych z punktu widzenia rewitalizacji. W przyszłości przewiduje się, powołanie komitetu społecznego ds. rewitalizacji. Społeczność lokalna nie będzie miała wyłącznie roli opiniotwórczej, ale będzie współdecydować w sprawach rewitalizacji. Spotkania będą protokołowane, a protokoły będą zawierać rekomendacje interesariuszy w sprawach realizacji działań rewitalizacyjnych.

- Na stronie internetowej w utworzonej zakładce poświęconej rewitalizacji będą zamieszczane informacje o postępach w realizacji projektów oraz innych działaniach realizowanych przez gminę związanych z rewitalizacją. W zakładce będą pojawiać się także informacje o działaniach rewitalizacyjnych realizowanych przez inne podmioty.

- W Referacie Inwestycji i Rozwoju, interesariusze będą mogli w godzinach pracy kontaktować się w celach konsultacji oraz wnoszenia nowych propozycji projektów rewitalizacyjnych

12.3 Etap monitorowania

Etap monitorowania w kontekście partycypacji społecznej został opisany w rozdziale 3. Metodologia prac. Referat Inwestycji i Rozwoju Urzędu Miasta Lubaczowa, który będzie odpowiedzialny za prowadzenie monitoringu będzie przedstawiać podczas organizowanych z interesariuszami spotkań na etapie wdrażania sprawozdania monitoringowe. Zakłada się, że do wszystkich interesariuszy, którzy zaproponowali swoje projekty rewitalizacyjne będą przesyłane prośby o udostępnienie informacji na temat postępów prac. Informacje te zostaną włączone do systemu monitoringu.

Opracowanie właściwego systemu monitoringu, a także oceny skuteczności działań wynikających z wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych w życie, umożliwi zbadanie rezultatów osiągniętych w poszczególnych projektach. System monitoringu będzie składał się z trzech podstawowych narzędzi:

1. Monitoring stały, który jest prowadzony na bieżąco w trakcie realizacji programu. Zespół ds. wdrażania programu rewitalizacji zbiera informacje od jednostek odpowiedzialnych za realizację projektów w ramach ich kompetencji. Dzięki temu odpowiednio analizuje i reaguje na zmiany. Uzyskuje również dane bezpośrednio od jednostek, które posłużą do sporządzenia raportów i ewaluacji działań.

2. Raport sporządzany co najmniej raz na 3 lata – sugeruje się sporządzanie coroczne jako instrumentu kontroli nad wykonalnością projektów w ramach programu. Raport taki powinien zawierać opis postępu prac i realizacji projektów, analizę kosztów i wydatków, a także listę najważniejszych wydarzeń z uwzględnieniem ich wpływu na realizację zadań. Raport taki sporządza zespół ds. wdrażania programu rewitalizacji na podstawie danych zebranych od jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych projektów.

12.4 Ewaluacja

Ewaluacja ex post – przeprowadzana po zakończeniu GPR. Składa się na nią końcowy raport z realizacji całego programu z analizą finansową i wykonalności rzeczowej.

Opublikowany powinien zostać na stronie internetowej Urzędu Miasta Lubaczowa (Biuletyn Informacji Publicznej). Uzupełnieniem powinien być materiał audiowizualny w postaci map, grafiki, zdjęć, filmów itp., przedstawiający stan przed podjęciem działań, w trakcie realizacji i po ich zakończeniu. Raport taki jest sporządzany przez Burmistrza Miasta i przedstawiany Radzie Miasta i uchwalany. Drugą częścią ewaluacji jest ocena przy użyciu danych społeczno-ekonomicznych. Badania obejmują wszystkie sfery, w których został zdiagnozowany kryzys. Dzięki zestawieniu danych z diagnozy stanu przed rozpoczęciem i po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, będzie można stwierdzić czy zaproponowane przedsięwzięcia przyniosły efekty oraz w jakim stopniu wpłynęły na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizacji i w całym mieście.

Ewaluacja jest przydatna przy planowaniu kolejnych działań rewitalizacyjnych. Jest bowiem zbiorem uwag, rozpoznaniem przeszkód i możliwych sposobów ich rozwiązania. Dzięki temu kolejne projekty będą miały zmniejszone ryzyko niepowodzenia, a dobre praktyki będą wzmacniane i powielane.

Ocena skuteczności działań ma na celu rozpoznanie, czy zostały spełnione cele rewitalizacji założone na początku programu. Jej przeprowadzenie będzie możliwe przez zbadanie wskaźników, które opisują zmiany, jakie zaszły na rewitalizowanym obszarze.

Odpowiednie wskaźniki do badania sytuacji społeczno-ekonomicznej po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych powinny być zaczerpnięte z RPO Województwa Podkarpackiego i PO Infrastruktura i Środowisko. Dzięki temu możliwe będzie porównanie między innymi jednostkami terytorialnymi województwa, a także badania regionalne. Duże znaczenie mają dane zbierane z różnych źródeł. Część z nich może być pozyskiwana od samych beneficjentów (informacje o poszczególnych projektach) oraz z innych instytucji, m.in.:

- dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Rzeszowie,
- dane pozyskiwane przez Urząd Miasta Lubaczowa oraz miejskie jednostki organizacyjne,
- dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie,
- dane Państwowej Komisji Wyborczej,
- dane ze źródeł statystyki regionalnej i analiz samorządowych.

Podsumowanie realizacji Programu będzie podstawą do przewidywania dalszego rozwoju dla obszaru rewitalizacji. Warto zebrać wszystkie doświadczenia i przygotować na ich bazie wskazówki i wytyczne do realizacji kolejnych działań i wzmocnienia osiągniętych efektów. Ewaluacja na koniec wdrażania GPR posłuży do rozliczenia wyników wdrożenia projektów rewitalizacyjnych Gminy Miejskiej Lubaczów. Raport ewaluacyjny sporządzony zostanie za okres 2016-2026. Powinien on zostać przekazany Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta Lubaczowa, w zakładce „Rewitalizacja”. Badanie ewaluacyjne na koniec 2026 roku będzie miało na celu podsumowanie okresu ewaluacyjnego, zidentyfikowanie problemów i okoliczności utrudniających wdrażanie oraz ewentualne predefiniowanie kierunków działań rewitalizacyjnych w gminie. Badanie ewaluacyjne końcowe będzie miało charakter podsumowujący działania rewitalizacyjne w gminie.

12.5 Aktualizacja

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności. Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące kroki:

- zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Burmistrza Miasta Lubaczowa,
- Burmistrz po konsultacjach z właściwymi referatami Urzędu Miejskiego, oraz po zapoznaniu się z opinią Zespołu ds. wdrażania GPR dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do GPR,
- Referat Inwestycji i Rozwoju Urzędu Miejskiego raz do roku przygotowuje dla Burmistrza propozycje zmian lub aktualizacji Programu,
- jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do GPR nowych projektów, aktualizacji lub modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji – Burmistrz podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji GPR.

Aktualizacje i modyfikacje wprowadzane będą do Programu w reakcji na zmiany zachodzące w otoczeniu. Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest wychwytywanie zmian i szybkie reagowanie na nowe zdarzenia. Mogą one zachodzić na obszarze rewitalizacji lub poza nim, pozostawać w zależności z terenem oraz wywierać na niego wpływ. Ważne jest zatem monitorowanie sytuacji szerzej, by odpowiednio organizować działania zapobiegawcze. Zmiany powinny zostać opisane i zawierać rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację programu i propozycje modyfikacji. GPR powinien podlegać ocenie stopnia aktualności i stopnia realizacji przynajmniej raz na 2 lata. W przypadku konieczności podjęcia aktualizacji dokumentu, jego zmiana będzie następować w tym samym trybie, w jakim został on uchwalony.

13 INFORMACJA DOTYCZĄCA PRZEPROWADZONEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ) jest wymagana w przypadku projektów z zakresu koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (na poziomie gminy), planów zagospodarowania przestrzennego oraz polityk, strategii, planów, które wyznaczają ramy dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Organ opracowujący projekt GPR miasta Lubaczowa (Burmistrz Miasta Lubaczowa) stwierdza, że dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów ustawy o oś oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 71), a jego realizacja nie będzie powodować negatywnych, znaczących oddziaływań na środowisko. Zakłada się, że realizowane projekty rewitalizacyjne, przyczynią się do poprawy środowiska i długofalowej jego ochrony. GPR nie jest dokumentem planistycznym, o których mowa w art. 46 pkt. 1 ustawy o oś, ani dokumentem sektorowym, które zostały wymienione w art. 46 pkt. 2, ani innym dokumentem, który zgodnie art. 47 ustawy o oś wymagałby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Planowane w projekcie GPR przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne nie zaliczają się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 71), ponieważ nie osiągną określonych w rozporządzeniu progów. Niemniej jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na środowisko na etapie realizacji. Przedsięwzięcia

inwestycyjne mogą na etapie realizacji wykazywać negatywne, krótkoterminowe, odwracalne oddziaływanie na środowisko. Oddziaływanie będzie bezpośrednio związane z przyjętą technologią robót oraz fazą inwestycji. W większości robót budowlanych wykorzystywany jest sprzęt stanowiący źródło emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu i drgań (maszyny budowlane oraz środki transportu). Emisje mogą oddziaływać na okolicznych mieszkańców oraz ludzi przebywających chwilowo w rejonie inwestycji. Na terenie budowy należy utrzymywać porządek. Powstające odpady powinny być gromadzone w sposób selektywny. Teren budowy powinien być zabezpieczony i odpowiednio oznakowany. Aby zminimalizować niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu na placu budowy prace powinny być prowadzone na terenie utwardzonym i odwadnianym, albo – w razie niemożności znalezienia takiego terenu – na terenie nieutwardzonym, lecz zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną. W przypadku prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie drzew i krzewów konieczne jest ich odpowiednie zabezpieczenie przed uszkodzeniami. Należy podkreślić, że negatywne oddziaływanie na etapie realizacji projektów będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny. Generalnie oddziaływania związane z realizacją projektów inwestycyjnych zapisanych w programie rewitalizacji będą oddziaływaniami przejściowymi, odwracalnymi i wystąpią jedynie w czasie prowadzonych robót. Natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska. Wiele z nich wiąże się bowiem pośrednio z ograniczeniem oddziaływań na środowisko. Są to przykładowo projekty/zadania infrastrukturalne związane z modernizacją budynków i poprawą wydajności energetycznej systemów grzewczych w tych budynkach. Planowane w ramach programu rewitalizacji inwestycje przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w obszarze rewitalizacji, w tym m.in. do poprawy jakości i komfortu życia mieszkańców. W przypadku działań związanych z modernizacją budynków – ocieplaniem ścian, wymianą pokrycia dachowego jest możliwe występowanie w budynkach miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków, czy występowania miejsc bytowania nietoperzy. W związku z tym przed rozpoczęciem prac termomodernizacyjnych należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą tych budynków pod kątem występowania w nich chronionych gatunków ptaków czy nietoperzy. W przypadku stwierdzenia ich występowania prace termomodernizacyjne powinny być dostosowane do okresów lęgowych tych ptaków – prace termomodernizacyjne będą prowadzone w poza okresami lęgowymi – zgodnie z zaleceniami osoby, która sporządziła inwentaryzację przyrodniczą.

Podobnie przed przystąpieniem do rewitalizacji obszarów na których występują tereny zielone, należy sprawdzić czy na tych terenach nie występują gatunki chronione. W przypadku stwierdzenia występowania gatunków chronionych prace należy prowadzić w sposób nie zagrażający tym gatunkom. Oddziaływania skumulowane są związane z jednoczesną realizacją w kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Związane mogą być m.in. z okresowym zwiększeniem hałasu i zanieczyszczenia powietrza związanego z etapem prac budowlanych. Biorąc pod uwagę zasięg oddziaływania analizowanego projektu programu rewitalizacji, tj. koncentrację na obszarze rewitalizacji, zaplanowane projekty rewitalizacyjne mogą wykazywać oddziaływania skumulowane, jeżeli będą realizowane w tym samym czasie. Jednak harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych został tak ustalony aby nie doszło do przedmiotowej kumulacji. W dokumencie uwidoczniono projekty, których realizacja ma nastąpić w okresie obowiązywania programu, a więc do 2026 r. włącznie. Ich realizacja jest uzależniona od możliwości finansowych Gminy oraz dostępności funduszy zewnętrznych, przede wszystkim unijnych. Ewentualne możliwe negatywne oddziaływania skumulowane będą występować na skutek opóźnień formalnych realizacji

projektów i tylko na etapie ich realizacji, w związku z czym będą mieć charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny. Z uwagi na położenie miasta Lubaczowa względem granic Polski – 10 km, oraz charakteru planowanych zamierzeń rewitalizacyjnych, nie ma możliwości by któryś z planowanych do realizacji projektów oddziaływał transgranicznie na środowisko.

Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie jest zgodna z priorytetami środowiskowymi określonymi w dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020 oraz wpływa na zrównoważony rozwój województwa. Spójna jest z priorytetem 4 Środowisko i energetyka. Projekty zawarte w GPR wpisują się w cele priorytetu:

- Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka oraz
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

Realizacja wyszczególnionych w Programie zadań wpływa na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego i jakości środowiska, a także przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego oraz wpłynie na ograniczenie zużycia zasobów środowiskowych, a zaniechanie realizacji działań określonych w programie prowadzi do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców gminy.

W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców miasta Lubaczowa. Można stwierdzić, iż GPR pozwala na osiągnięcie w pełnym zakresie celów środowiskowych, szczególnie w wyniku realizowanych projektów infrastrukturalnych, których istotnym elementem są projekty związane z ochroną środowiska.

Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) określają, dla jakiej kategorii dokumentów planistycznych, ze względu na ich indywidualną zawartość oraz zewnętrzne uwarunkowania, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto przesłanką obowiązkowo kwalifikującą do przedmiotowej oceny, zgodnie z art. 46 pkt 3 i art. 47. ww. ustawy jest stwierdzenie, iż, w efekcie realizacji przedsięwzięć, wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Decyzję o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydaje organ opracowujący projekt dokumentu sam, bądź zgodnie z art. 47 ww. ustawy, w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony środowiska, którym w tym przypadku jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie w nadesłanym piśmie z dnia (..... r., znak:/uzupełnione po uzyskaniu stanowiska/, wyjaśnił iż realizacja ustaleń Gminnego Programu Rewitalizacji [spowoduje /nie spowoduje] znaczącego oddziaływania na środowisko i na obszar Natura 2000 oraz [wyznacza /nie wyznacza] ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z czym uzgodniony/a został/a [konieczność /brak konieczności] przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedłożonego dokumentu.

Przygotowanie i prowadzenie zaplanowanych prac w budynkach powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów

budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. W związku z powyższym, na zarządcach budynków spoczywa odpowiedzialność za prowadzenie prac remontowo-budowlanych we właściwym terminie – dostosowanym do okresów lęgowych dla danych gatunków, bezpiecznym dla gniazdujących w budynkach. Po zakończeniu prac, w budynkach w których gniazdowały ptaki lub nietoperze, wykonawca zobowiązany jest do stworzenia zastępczych schronień dla ptaków i nietoperzy, tak aby liczba siedlisk nie została uszczuplona. W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną zostanie złożony wniosek o uzyskanie stosownego pozwolenie w trybie art. 56 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134). Przedsięwzięcia nie będą lokalizowane na przedmiotach ochrony obszarów Natura 2000, a zadania realizowane w ramach wdrażania Programu nie będą miały istotnego oddziaływania na przekroczenie standardów jakości środowiska.

Podsumowując należy podkreślić, że ze względu na specyfikę zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji i z uwagi na ich parametry nie będą one znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym dla Gminnego Programu Rewitalizacji, uzgodniono brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Niemniej jednak, każdorazowo przy opracowywaniu projektów konkretnych inwestycji, w przypadku, gdy zaistniałaby konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000, organ odpowiedzialny za realizację zadania, podejmie odpowiednie kroki administracyjne.

Gmina Miejska Lubaczów nie wystąpiła z wnioskiem do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Rzeszowie o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji. W piśmie o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powołano się na art. 47 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zgodnie z którym organem właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie. W związku z tym wystąpienie z wnioskiem do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Rzeszowie nie było wymagane.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) Burmistrz Miasta Lubaczowa po zakończeniu procesu konsultacji społecznych, wystąpił również o zaopiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez instytucje zewnętrzne wymienione we wskazanym artykule ww. ustawy. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, Burmistrz wyznaczył 14-dniowy termin przedstawienia opinii, licząc od dnia doręczenia projektu dokumentu. Rejestr zbiorczego zestawienia opinii wraz ze zgłoszonymi w ich ramach uwagami i/lub propozycjami, a także rekomendacją do ich całościowego bądź częściowego wprowadzenia lub uzasadnieniem do ich nie wprowadzania, opublikowany zostanie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej gminy.

14 SPOSÓB REALIZACJI DOKUMENTU A POLITYKA MIESZKANIOWA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE

1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej:

GPR nie wprowadza zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610, z 2017 r. poz. 1442 i 1529 oraz z 2018 r. poz. 374 i 756).

2. Nie ustanawia się Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenie miasta Lubaczowa, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777).

3. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- Nie wprowadza się zmian w zapisach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany:

W części wyznaczonego obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte:

1. Uchwałą Nr 13/II/98 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 27 listopada 1998 r o Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego przy ul. Szopena w Lubaczowie.

2. Uchwałą Nr 223/XXVII/2004 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 29 grudnia 2004r w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Kompleksu Rekreacyjno-Sportowego w Lubaczowie.

3. Uchwałą nr 62/XXII/2000 rady miasta Lubaczowa z dnia 28 grudnia 2000r w sprawie uchwalenia miejscowego planu przestrzennego zespołu obiektów administracyjno-usługowych na osiedlu mieszkaniowym j. Słowackiego w Lubaczowie.

4. Uchwałą Nr 161/XXI/96 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 3 października 1996r. o Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Zespołu Zabudowy Jednorodzinnej "KURIERÓW AK" w Lubaczowie.

5. Uchwałą Nr 131/XVII/2004 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 5 marca 2004 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "SKWER OBOK POCZTY".

6. Uchwałą nr 647/XXXV/2013 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "Lubaczów - ul. M. Konopnickiej".

7. Uchwałą Nr 384/XXIX/2008 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „WZGÓRZE ZAMKOWE” - Zespół Zamkowo-Parkowy przy Muzeum Kresów w Lubaczowie

8. Uchwałą Nr 120/XXXII/2001 Rady Miejskiej w Lubaczowie z dnia 21 grudnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu budownictwa jednorodzinnego MAZURY V zlokalizowanego przy ul. Mazury w Lubaczowie.

- Jednak w związku z realizacją założeń Gminnego Programu Rewitalizacji nie są wymagane zmiany w ww. dokumentach. Nie przewiduje się również konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.).

c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu:

- Nie przewiduje się konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.